

Attieksme pret korupciju Latvijā

Latvijas iedzīvotāju aptauja

2007.gada novembris - decembris

Tirgus un sabiedriskās domas pētījumu centrs

Pētījums veikts pēc Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja
(KNAB) pasūtījuma

Saturs

Aptauju tehniskā informācija	3
Terminu skaidrojums	5
Respondentu sociāldemogrāfiskais raksturojums	6
Statistikās kļūdas novērtēšanas tabula	8
1. Attieksme pret dažādām institūcijām	9
1.1. Uzticēšanās valsts un sabiedriskajām institūcijām	11
1.2. Institūciju godīguma vērtējums	12
1.3. Uzskati par ētikas ievērošanu amatpersonu vidū	15
2. Attieksme pret korupciju	16
2.1. Uzskati par korupcijas ietekmi uz valsti kopumā	19
2.2. Viedoklis par dažādiem korupcijas aspektiem	21
3. Informācijas avoti par korupcijas gadījumiem	26
4. Uzskati par korupcijas izplatību	28
4.1. Ierēdņu korumpētības vērtējums	30
4.2. Vērtējums izmaiņām korupcijas jomā	31
5. Personīgā saskarsme ar korupciju	33
5.1. Saskarsme ar dažādām problēmām	36
5.2. Problēmu risināšanā izmantotie līdzekļi	38
5.3. Saskarsme ar dažādiem korupcijas veidiem	40
6. Attieksme pret kukuļa došanu	42
6.1. Gatavība dot kukuli	46
6.2. Iemesli, kuru dēļ varētu dot kukuli	47
6.3. Situācijas, kurās varētu dot kukuli	48
6.4. Faktori, kas varētu atturēt dot kukuli	52
7. Rīcība, saskaroties ar korupcijas gadījumiem	53
7.1. Institūcijas, kam ziņotu par korupcijas gadījumiem	55
7.2. Gatavība ziņot par korupcijas gadījumiem atklāti	56
8. Priekšstati par to, kādos gadījumos var griezties KNAB	57
9. Uzskati par korupcijas novēršanas pasākumiem	60
9.1. Viedoklis par valsts amatpersonu vēlmi cīnīties ar korupciju	63
9.2. Uzskati par Latvijā piespriestajiem sodiem par koruptīviem nodarījumiem	64
9.3. Uzskati par sodiem, kas piemērojami kukuļņemšanas gadījumos	65
9.4. Vērtējums dažādu pasākumu efektivitātei korupcijas mazināšanā	66
Aptaujā izmantotā anketa	67

2007.gada novembra aptaujas tehniskā informācija

PĒTĪJUMA VEICĒJS	Pētījumu centrs SKDS
ĢENERĀLAIS KOPUMS	Latvijas pastāvīgie iedzīvotāji vecumā no 18 līdz 74 gadiem
PLĀNOTĀS IZLASES APJOMS	1000 respondenti (ģenerālajam kopumam reprezentatīva izlase)
SASNIEGTĀS IZLASES APJOMS	1010 respondenti
IZLASES METODE	Stratificētā nejaušā izlase
STRATIFIKĀCIJAS PAZĪMES	Administratīvi teritoriālā un nacionālā
APTAUJAS VEIKŠANAS METODE	Tiešās intervijas respondentu dzīves vietās
ĢEOGRĀFISKAIS PĀRKLĀJUMS	Visi Latvijas reģioni (119 izlases punkti)
APTAUJAS VEIKŠANAS LAIKS	No 10.11.2007. līdz 26.11.2007.

SASNIEGTĀS IZLASES SALĪDZINĀJUMS AR IEDZĪVOTĀJU STATISTIKU

	Respondentu skaits izlasē (%) pirms svēršanas	Respondentu skaits izlasē (%) pēc svēršanas	LR IeM PMLP Iedz. reģ. dati uz 01.07.07.
KOPĀ	100.0	100.0	100.0

REĢIONS

Rīga	29.6	32.4	32.4
Pierīga	14.9	16.5	16.5
Vidzeme	12.1	10.3	10.3
Kurzeme	14.2	13.1	13.1
Zemgale	12.9	12.3	12.3
Latgale	16.4	15.4	15.4

DZIMUMS

Vīrieši	46.5	46.7	46.7
Sievietes	53.5	53.3	53.3

TAUTĪBA

Latvieši	60.8	56.9	56.9
Citi	39.2	43.1	43.1

VECUMS

18 - 24 g.v.	16.0	15.2	15.2
25 - 34 g.v.	16.7	18.8	18.8
35 - 44 g.v.	15.5	18.7	18.7
45 - 54 g.v.	21.7	19.1	19.1
55 - 74 g.v.	30.0	28.3	28.3

STATUSS

Strādājošie	65.0	66.6
Nestrādājošie	35.0	33.4

IZGLĪTĪBA

Pamata	10.9	10.6
Vidējā, vidējā speciālā	72.1	71.8
Augstākā	17.0	17.6

PILSONĪBA

LR pilsoņi	81.9	80.4
Respondenti bez LR pilsonības	18.1	19.6

Dati tika pakļauti svēršanas procedūrai. Atskaitē izmantoti svērti procenti un nesvērts skaits.

Materiālu sagatavoja	Ieva Strode, Laura Ostele, Inese Ilmere
Aptauju vadīja	Vineta Zeiferte
Datu masīvu sagatavoja	Liene Līvmane

2007.gada novembra – decembra aptaujas tehniskā informācija

PĒTĪJUMA VEICĒJS	Pētījumu centrs SKDS
ĢENERĀLAIS KOPUMS	Latvijas pastāvīgie iedzīvotāji vecumā no 18 līdz 74 gadiem
PLĀNOTĀS IZLASES APJOMS	2000 respondenti (ģenerālajam kopumam reprezentatīva izlase)
SASNIEGTĀS IZLASES APJOMS	2011 respondenti
IZLASES METODE	Stratificētā nejaušā izlase
STRATIFIKĀCIJAS PAZĪMES	Administratīvi teritoriālā un nacionālā
APTAUJAS VEIKŠANAS METODE	Tiešās intervijas respondentu dzīves vietās
ĢEOGRĀFISKAIS PĀRKLĀJUMS	Visi Latvijas reģioni (119 izlases punkti)
APTAUJAS VEIKŠANAS LAIKS	No 10.11.2007. līdz 20.12.2007.

SASNIEGTĀS IZLASES SALĪDZINĀJUMS AR IEDZĪVOTĀJU STATISTIKU

	Respondentu skaits izlasē (%) pirms svēršanas	Respondentu skaits izlasē (%) pēc svēršanas	LR IeM PMLP Iedz. reģ. dati uz 01.07.07.
KOPĀ	100.0	100.0	100.0

REĢIONS

Rīga	30.0	32.4	32.4
Pierīga	15.8	16.5	16.5
Vidzeme	11.3	10.3	10.3
Kurzeme	14.3	13.1	13.1
Zemgale	12.5	12.3	12.3
Latgale	16.2	15.4	15.4

DZIMUMS

Vīrieši	45.4	46.7	46.7
Sievietes	54.6	53.3	53.3

TAUTĪBA

Latvieši	60.1	56.9	56.9
Citi	39.9	43.1	43.1

VECUMS

18 - 24 g.v.	15.4	15.2	15.2
25 - 34 g.v.	15.9	18.8	18.8
35 - 44 g.v.	16.3	18.7	18.7
45 - 54 g.v.	20.9	19.1	19.1
55 - 74 g.v.	31.6	28.3	28.3

STATUSS

Strādājošie	65.4	67.5
Nestrādājošie	34.6	32.5

IZGLĪTĪBA

Pamata	11.4	11.1
Vidējā, vidējā speciālā	69.9	69.6
Augstākā	18.7	19.3

PILSONĪBA

LR pilsoņi	82.2	81.4
Respondenti bez LR pilsonības	17.8	18.6

Dati tika pakļauti svēršanas procedūrai. Atskaitē izmantoti svērti procenti un nesvērts skaits.

Terminu skaidrojums

IZLASE

Latvijas iedzīvotāju kopuma mikromodelis

REĢIONI

Rīga - Rīgas pilsēta

Pierīga – Jūrmala, Limbaži un Limbažu rajons, Ogre un Ogres rajons, Rīgas rajons, Tukums un Tukuma rajons.

Vidzeme – Alūksne un Alūksnes rajons, Cēsis un Cēsu rajons, Gulbene un Gulbenes rajons, Madona un Madonas rajons, Valka un Valkas rajons, Valmiera un Valmieras rajons.

Kurzeme – Kuldīga un Kuldīgas rajons, Liepāja un Liepājas rajons, Saldus un Saldus rajons, Talsi un Talsu rajons, Ventspils un Ventspils rajons.

Zemgale – Aizkraukle un Aizkraukles rajons, Bauska un Bauskas rajons, Dobeles un Dobeles rajons, Jelgava un Jelgavas rajons, Jēkabpils un Jēkabpils rajons.

Latgale – Balvi un Balvu rajons, Daugavpils un Daugavpils rajons, Krāslava un Krāslavas rajons, Ludza un Ludzas rajons, Preiļi un Preiļu rajons, Rēzekne un Rēzeknes rajons.

APDZĪVOTĀS VIETAS TIPS

Rīga – Rīgas pilsēta.

Cita pilsēta – Daugavpils, Liepāja, Jelgava, Ventspils, Rēzekne, Jūrmala, rajonu centri, citas pilsētas.

Lauki – pagasti, lauku viensētas.

IZGLĪTĪBA

Pamatizglītība – respondents ar pamata vai nepabeigtu vidējo izglītību.

Vidējā, vidējā speciālā – respondents ar vispārējo vidējo izglītību, vidējo speciālo izglītību vai nepabeigtu augstāko izglītību.

Augstākā – respondents ar augstāko izglītību.

NODARBINĀTĪBAS SEKTORS

Valsts sektors – respondenti, kuri strādā valsts iestādēs vai uzņēmumos ar valsts kapitālu.

Privātais sektors – respondenti, kuri strādā uzņēmumos ar privāto kapitālu.

Nestrādā – respondenti: māsaimnieces, pensionāri, skolēni, studenti, bezdarbnieki.

PAMATNODARBOŠANĀS

Vadītājs – augstākā vai vidējā līmeņa vadītājs: uzņēmuma, firmas, organizācijas, nodaļas vadītājs, vadošais speciālists uzņēmumā, iestādē.

Speciālists, ierēdnis – ierēdnis vai darbinieks valsts, pašvaldību iestādē vai privātā uzņēmumā; nestrādā fizisku darbu.

Strādnieks – ierindas darbinieks rūpniecībā, celtniecībā, lauksaimniecībā, tirdzniecībā, apkalpojošajā sfērā, sabiedriskajā ēdināšanā; strādā fizisku darbu.

Zemnieks – persona, kas strādā sev piederošā lauku saimniecībā.

Individuālais darbs – pats sev darba devējs, arī profesionāls speciālists (advokāts, ārsts u.tml.), uzņēmuma īpašnieks.

Pensionārs – persona, kas ir pensijā un nestrādā algotu darbu, arī invaliditātes pensionārs.

Skolnieks, students – persona, kas mācās dienas nodaļā kādā no mācību iestādēm.

Māsaimniece – persona, kas ir māsaimnieks vai māsaimniece un pašlaik nestrādā algotu darbu; arī ja atrodas bērna kopšanas atvaļinājumā.

Bezdarbnieks – persona, kas ir darba spējīgā vecumā un nekur nestrādā.

IENĀKUMU LĪMENIS

Vidējie ienākumi uz vienu ģimenes locekli mēnesī, ieskaitot visus ienākumus (algas, stipendijas, pabalstus, pensijas u.t.t.) pēc nodokļu nomaksas

Zemi - līdz Ls99

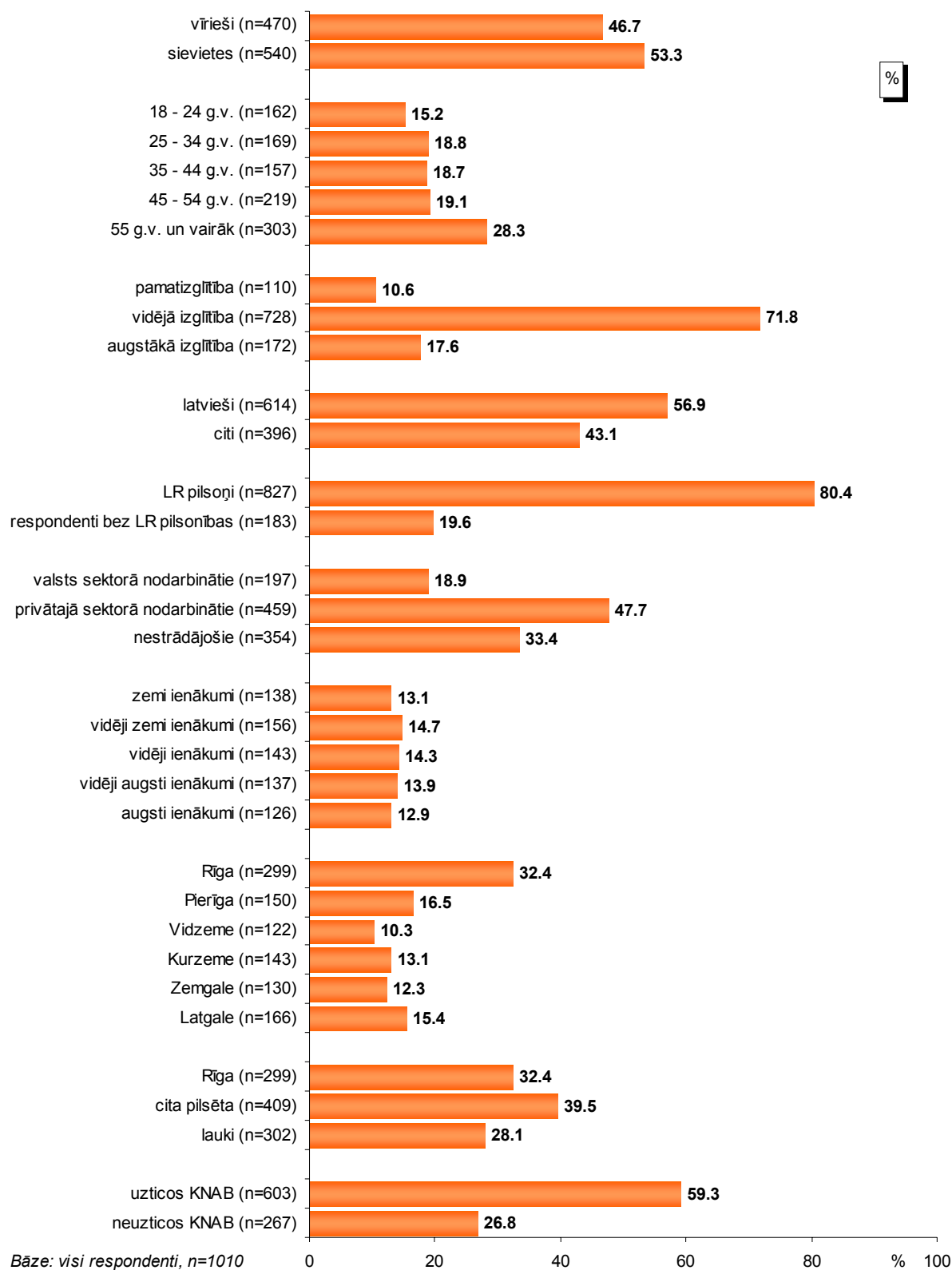
Vidēji zemi - no Ls100 līdz Ls120

Vidēji - no Ls121 līdz Ls180

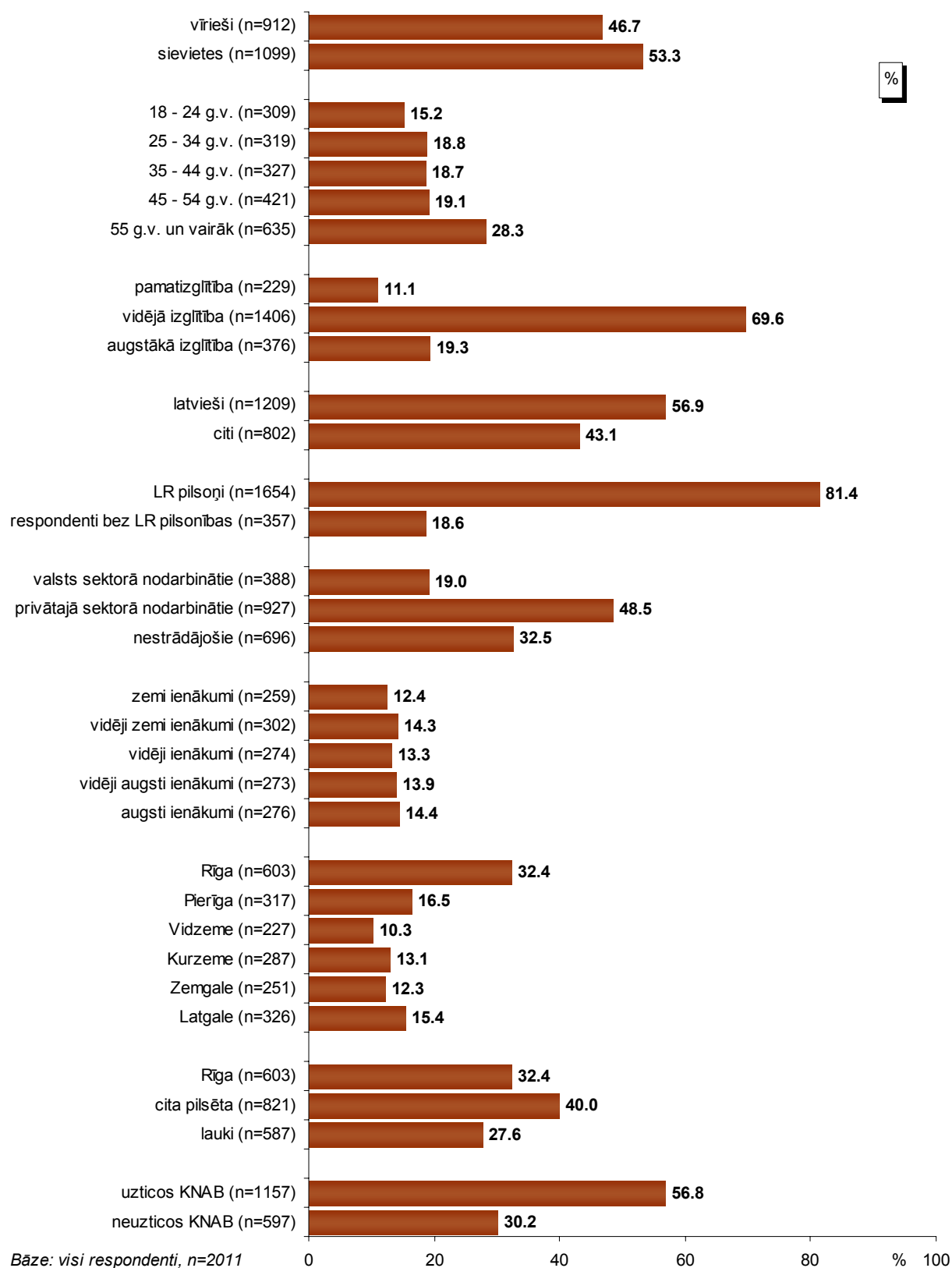
Vidēji augsti - no Ls181 līdz Ls250

Augsti – Ls251 un vairāk

2007.gada novembra aptaujas respondentu sociāldemogrāfiskais raksturojums

2007.gada novembra – decembra aptaujas respondentu sociāldemogrāfiskais raksturojums

Statistikās kļūdas novērtēšanas tabula

Pētījuma rezultātos vienmēr pastāv zināma *statistikās kļūdas* varbūtība. Analizējot un interpretējot pētījumā iegūtos rezultātus, to vajadzētu ņemt vērā. Tās atšķirības, kuras iekļaujas statistikās kļūdas robežās jeb ir mazākas par to, var uzskatīt par *nenozīmīgām*.

Statistikā kļūda tiek aprēķināta pēc sekojošās formulas :

$$SK = q \times \sqrt{\pi \times (100 - \pi) / n}$$

kur :

SK - statistiskā kļūda

q - koeficients, kas pie 95% varbūtības ir vienāds ar 1.96

π - pētījumā iegūtais respondentu atbilžu procentuālais sadalījums

n - respondentu skaits

Lai ērtāk un ātrāk noteiktu statistisko mērījuma kļūdu, ir lietderīgi izmantot statistikās kļūdas novērtēšanas tabulu.

PĒTĪJUMA REZULTĀTU STATISTISKĀS KĻŪDAS NOVĒRTĒŠANAS TABULA (ar 95 % varbūtību)

Procentuālais atbilžu sadalījums (%)	Respondentu skaits [N] =															
	50	75	100	200	300	400	500	600	700	800	900	1000	1100	1200	1500	2000
1 vai 99	2.8	2.2	1.9	1.4	1.1	1.0	0.9	0.8	0.7	0.7	0.6	0.6	0.6	0.5	0.5	0.4
2 vai 98	3.9	3.2	2.7	1.9	1.6	1.4	1.2	1.1	1.0	1.0	0.9	0.9	0.8	0.8	0.7	0.6
4 vai 96	5.4	4.5	3.8	2.7	2.2	1.9	1.7	1.6	1.5	1.4	1.3	1.2	1.2	1.1	1.0	0.9
6 vai 94	6.6	5.4	4.7	3.3	2.7	2.3	2.0	1.9	1.8	1.7	1.6	1.5	1.4	1.3	1.2	1.0
8 vai 92	7.5	6.1	5.3	3.8	3.1	2.7	2.4	2.2	2.0	1.9	1.8	1.7	1.6	1.5	1.4	1.2
10 vai 90	8.3	6.8	5.9	4.2	3.4	2.9	2.6	2.4	2.2	2.0	2.0	1.9	1.8	1.7	1.5	1.3
12 vai 88	9.0	7.4	6.4	4.5	3.7	3.2	2.9	2.6	2.4	2.3	2.1	2.0	1.9	1.8	1.6	1.4
15 vai 85	9.9	8.0	7.0	5.0	4.0	3.5	3.1	2.9	2.6	2.5	2.3	2.2	2.1	2.0	1.8	1.6
18 vai 82	10.7	8.7	7.5	5.3	4.4	3.8	3.4	3.0	2.9	2.7	2.5	2.4	2.3	2.2	1.9	1.7
20 vai 80	11.1	9.1	7.8	5.5	4.5	3.9	3.5	3.2	3.0	2.8	2.6	2.5	2.4	2.3	2.0	1.8
22 vai 78	11.5	9.4	8.1	5.7	4.7	4.1	3.6	3.3	3.1	2.9	2.7	2.6	2.5	2.4	2.1	1.8
25 vai 75	12.0	9.8	8.5	6.0	4.9	4.2	3.8	3.5	3.2	3.0	2.8	2.7	2.6	2.5	2.2	1.9
28 vai 72	12.5	10.2	8.8	6.2	5.1	4.4	3.9	3.6	3.3	3.1	2.9	2.8	2.7	2.5	2.3	2.0
30 vai 70	12.7	10.4	9.0	6.4	5.2	4.5	4.0	3.7	3.4	3.2	3.0	2.8	2.7	2.6	2.3	2.0
32 vai 68	12.9	10.6	9.1	6.5	5.3	4.6	4.1	3.7	3.5	3.2	3.1	2.9	2.8	2.6	2.4	2.1
35 vai 65	13.2	10.8	9.4	6.6	5.4	4.7	4.2	3.8	3.5	3.3	3.1	3.0	2.8	2.7	2.4	2.1
40 vai 60	13.6	11.1	9.6	6.8	5.5	4.8	4.3	3.9	3.6	3.4	3.2	3.0	2.9	2.8	2.5	2.2
45 vai 55	13.8	11.3	9.8	6.9	5.6	4.9	4.4	4.0	3.7	3.5	3.3	3.1	2.9	2.8	2.5	2.2
50 vai 50	13.9	11.3	9.8	6.9	5.7	4.9	4.4	4.0	3.7	3.5	3.3	3.1	3.0	2.8	2.5	2.2

Lai noteiktu statistisko mērījuma kļūdu, ir jāzina nesvērts respondentu skaits attiecīgajā grupā un rezultāts procentos. Izmantojot šos lielumus, tabulas attiecīgajā iedaļā var atrast statistikās mērījuma kļūdas robežas + / - procentos ar **95% varbūtību**.

Piemēram, ja pētījuma rezultātā no visiem aptaujātajiem Latvijas iedzīvotājiem (respondentu skaits n = 1010) 49.4% pauduši viedokli, ka materiāla pateicība ir tas pats, kas kukulis, tad ar 95% varbūtību var teikt, ka statistiskā mērījuma kļūda šeit ir + / - 3.1% robežās. No tā izriet, ka 46.3% līdz 52.5% Latvijas iedzīvotāju uzskata, ka materiālā pateicība un kukulis ir viens un tas pats.

1. Attieksme pret dažādām institūcijām

2007.gada novembrī veiktajā Latvijas iedzīvotāju aptaujā respondentiem tika lūgts norādīt, cik lielā mērā viņi uzticas dažādām valsts un sabiedriskajām institūcijām, raksturot atsevišķu institūciju, valsts iestāžu, uzņēmumu godīgumu, runājot par korupciju, kā arī paust viedokli par to, cik lielā mērā, pēc viņu domām, dažādas valsts amatpersonas ievēro ētikas principus, pildot darba pienākumus.

1.1. Uzticēšanās valsts un sabiedriskajām institūcijām

Pētījuma dati liecina, ka visvairāk (60%) respondenti uzticas („*pilnībā uzticos*” un „*drīzāk uzticos*”) masu saziņas līdzekļiem (presei, radio, TV). Vairāk nekā 2/5 iedzīvotāju atzīmēja, ka kopumā uzticas arī pašvaldībām (48%) un nevalstiskajām (sabiedriskajām) organizācijām (41%).

Savukārt vairāk nekā 3/4 aptaujāto atzina, ka kopumā neuzticas („*pilnībā neuzticos*” un „*drīzāk neuzticos*”) Ministru Kabineta (valdībai) (78%), politiskajām partijām (76%) un Saeimai (76%). Jāpiebilst, ka 54% respondentu norādīja, ka neuzticas ministrijām un tām padotajām iestādēm.

Analogs jautājums tika iekļauts arī 2005.gada janvārī un 1999.gada janvārī veiktajos pētījumos. Datu salīdzinājums liecina, ka šogad iedzīvotāji retāk (14%-60%) nekā iepriekšējās aptaujās (15%-73%) norādījuši, ka uzticas vairumam minēto valsts un sabiedrisko institūciju.

1.2. Institūciju godīguma vērtējums

Novērtējot dažādu institūciju, valsts iestāžu, uzņēmumu godīgumu, runājot par korupciju, vairākums respondentu atzinīgi vērtēja („*loti godīgi*” un „*diezgan godīgi*”) valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestu (VUGD) (54%) un Baznīcu (54%). Vairāk nekā 2/5 pētījuma dalībnieku par kopumā godīgiem atzina radio (49%), TV (47%) un Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroju (46%).

Savukārt par kopumā negodīgiem („*loti negodīgi*” un „*diezgan negodīgi*”) iedzīvotāji uzskatījuši Latvijas valdību (Ministru Kabinetu) (56%), Ceļu policiju (56%), Parlamentu (Saeimu) (53%), tiesas (52%), muitu (50%) un Privatizācijas aģentūru (43%).

Jāpiebilst, ka 16%-37% aptaujāto norādīja, ka uzskaitītās institūcijas, iestādes un uzņēmumi ir „*ne godīgi, ne negodīgi*”, bet 10%-46% atturējās atbildēt uz jautājumu („*nezin*”).

Salīdzinot datus par tām iestādēm, par kurām tika jautājums arī 1999.gadā un 2005.gadā vērojams, ka 2007.gadā respondenti biežāk par godīgu uzskatījuši Valsts kontroli, Valsts ieņēmumu dienestu, Valsts Zemes dienestu, amatpersonas ar tiesībām izsniegt licences, Privatizācijas aģentūru, muitu un Ceļu policiju, bet kritiskāk nekā iepriekšējos pētījumos vērtējuši Latvijas valdību (Ministru Kabinetu), Parlamentu (Saeimu) un Prezidentūru.

1.3. Uzskati par ētikas ievērošanu amatpersonu vidū

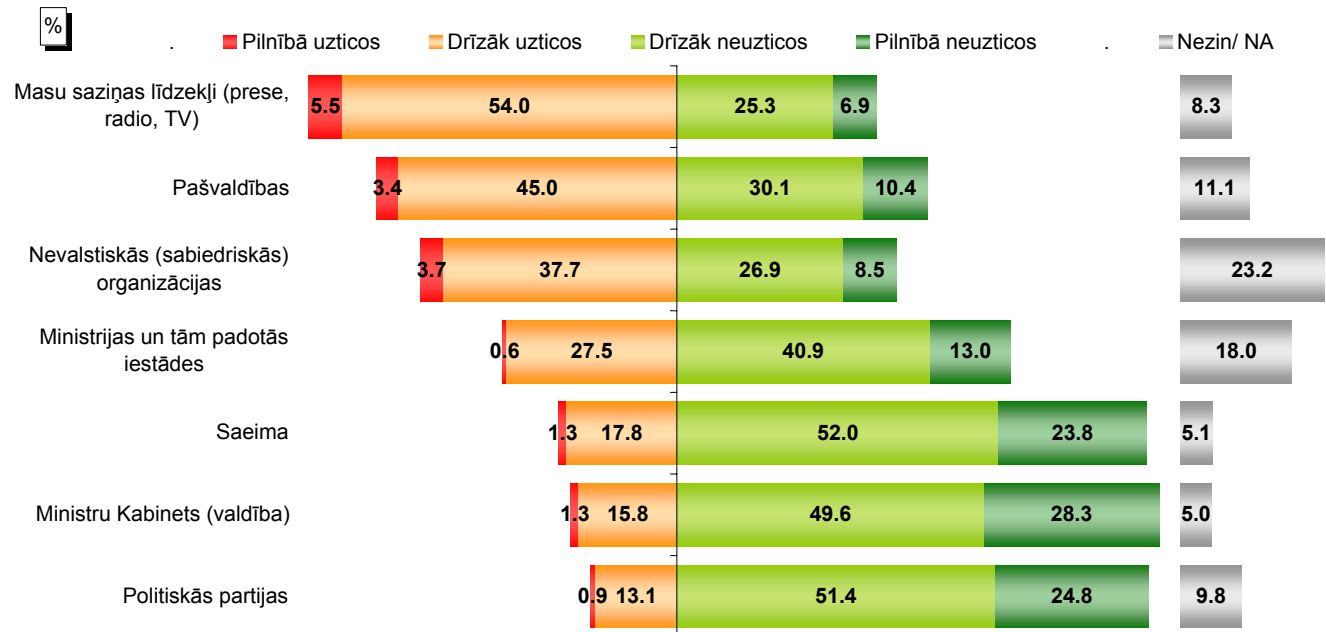
Analizējot Latvijas iedzīvotāju uzskatus par to, cik lielā mērā dažādas valsts amatpersonas, pildot darba pienākumus, ievēro ētikas principus, var konstatēt, ka aptaujātie bijuši noskaņoti visnotaļ skeptiski: 10 punktu skalā, kur „1” nozīmē „*nemaz netiek ievēroti*”, bet „10” - „*pilnībā tiek ievēroti*”, atbildes „1” un „2” atzīmējuši 11%-28% respondentu, bet atbildes „9” un „10”: 1%-5% aptaujāto.

Saskaņā ar pētījuma datiem viskritiskāk aptaujātie vērtējuši to, kā ētikas principus savā darbībā ievēro Saeimas deputāti (10 punktu skalā atbilžu vidējā aritmētiskā vērtība x ir 3.68) un Ministru kabineta locekļi ($x=3.71$), bet visatzinīgāk vērtēta pašvaldību amatpersonu darbība ($x=5.00$).

1. Attieksme pret dažādām institūcijām

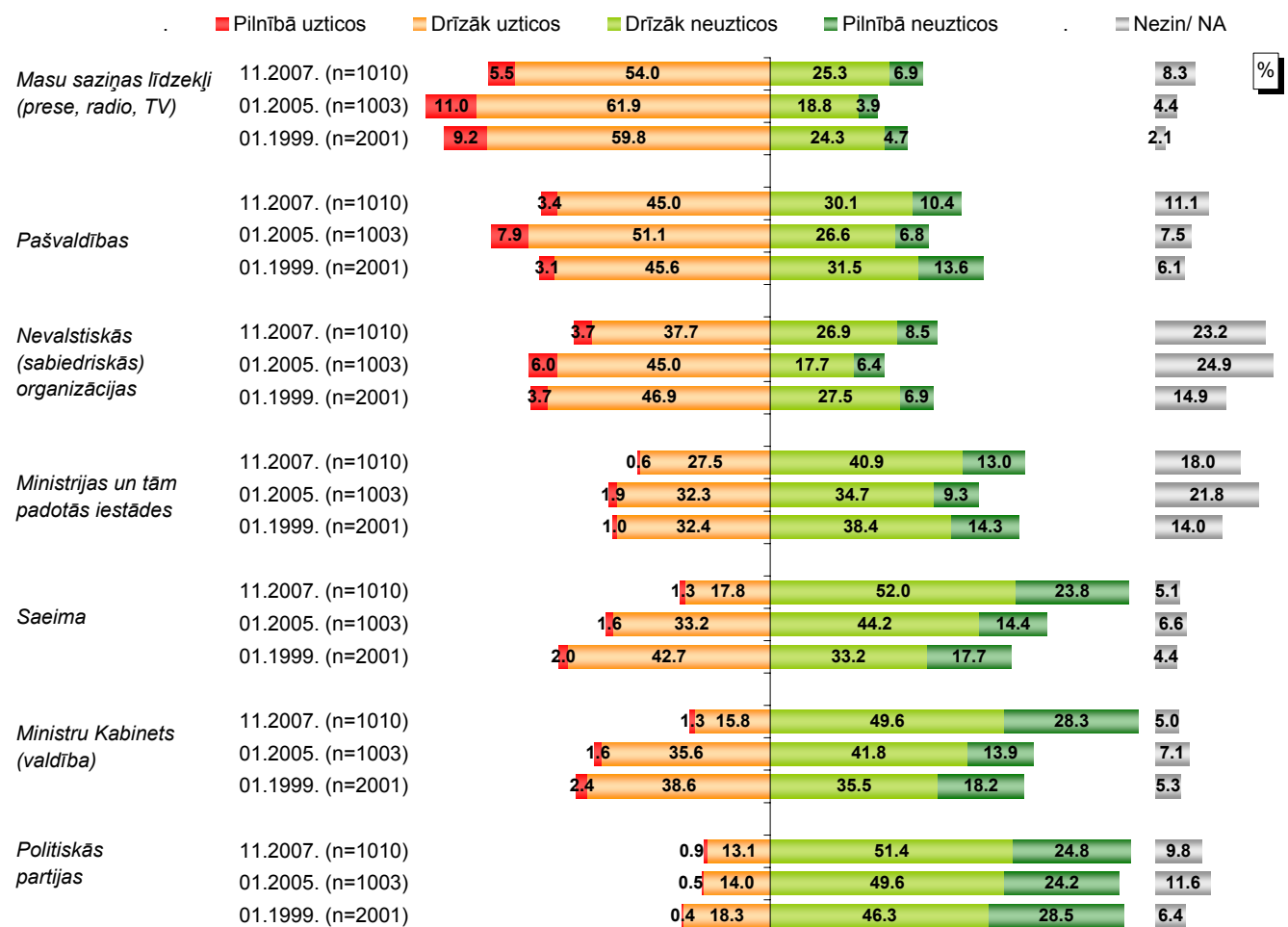
1.1. Uzticēšanās valsts un sabiedriskajām institūcijām

"Lūdzu, atzīmējiet, cik lielā mērā Jūs uzticaties zemāk uzskaitītajām valsts un sabiedriskajām institūcijām!"

Bāze: visi respondenti, n=1010

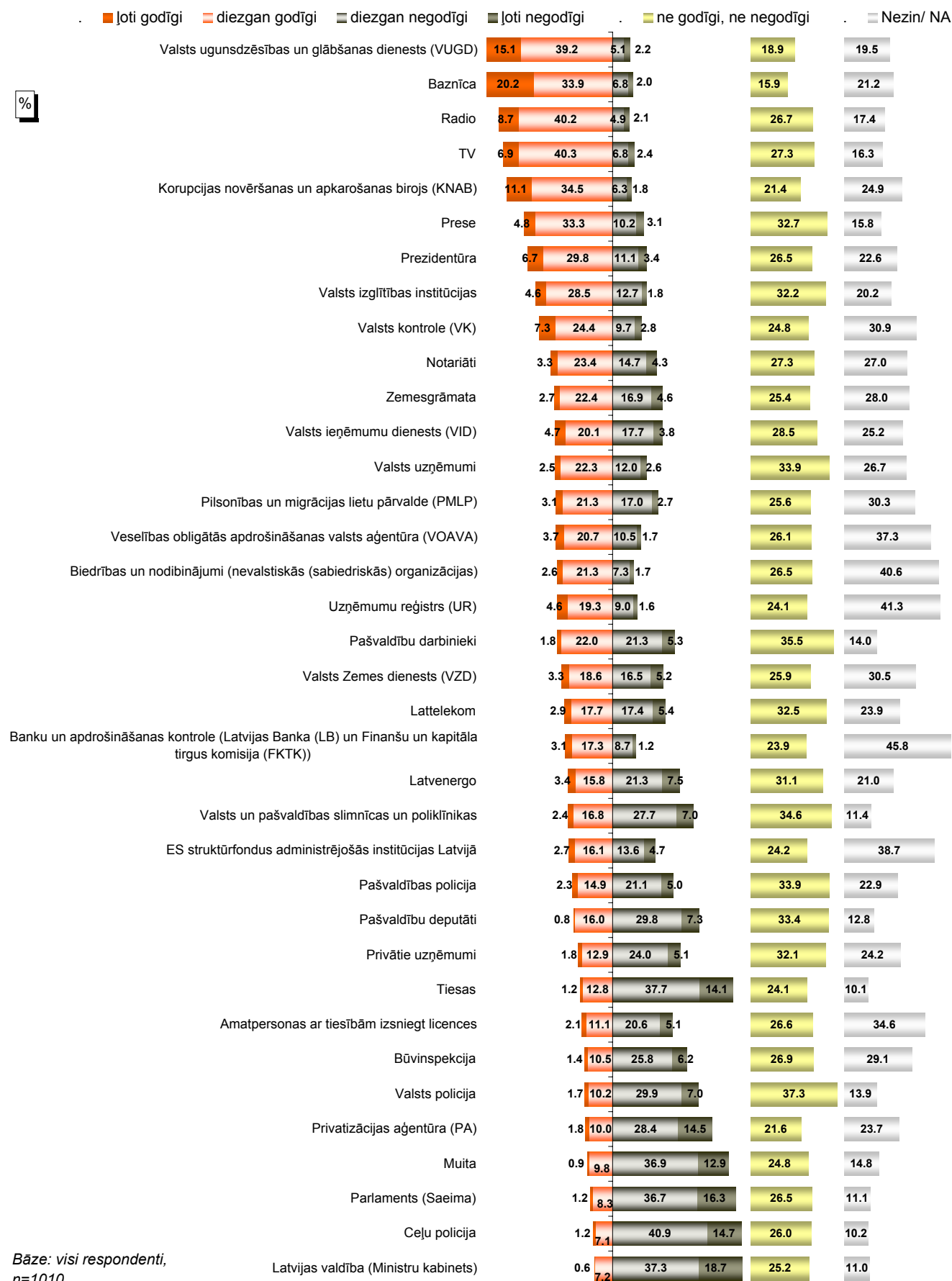
01.1999., 01.2005. un 11.2007. aptauju datu salīdzinājums

Bāzes: visi respondenti

1.2. Institūciju godīguma vērtējums

"Kā Jūs novērtētu sekojošu institūciju/valsts iestāžu/uzņēmumu godīgumu, runājot par korupciju?"

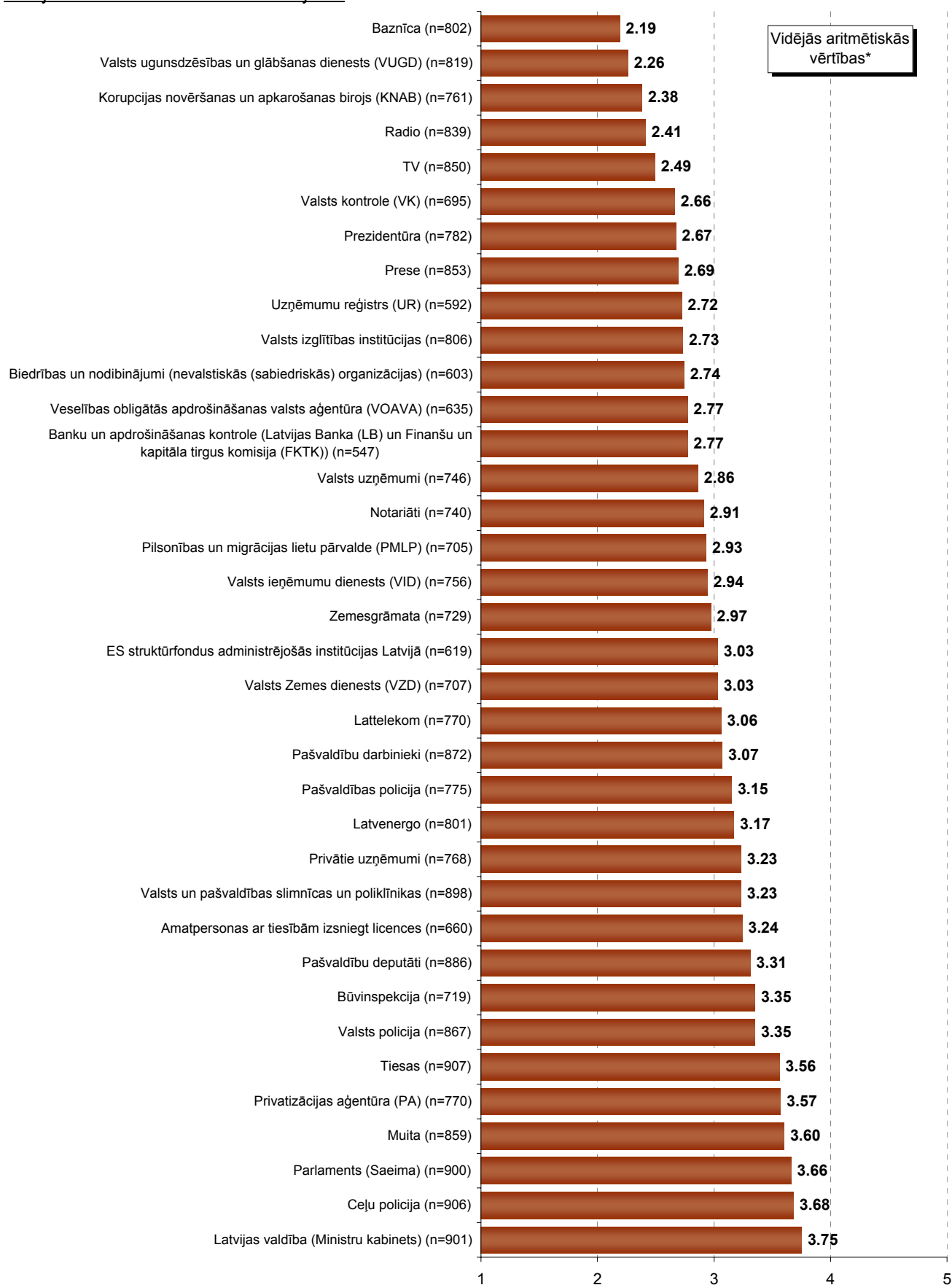

Bāze: visi respondenti,
n=1010

Pētījums: Attieksme pret korupciju Latvijā

"Kā Jūs novērtētu sekojošu institūciju/valsts iestāžu/uzņēmumu godīgumu, runājot par korupciju?"

Vidējo aritmētisko vērtību salīdzinājums

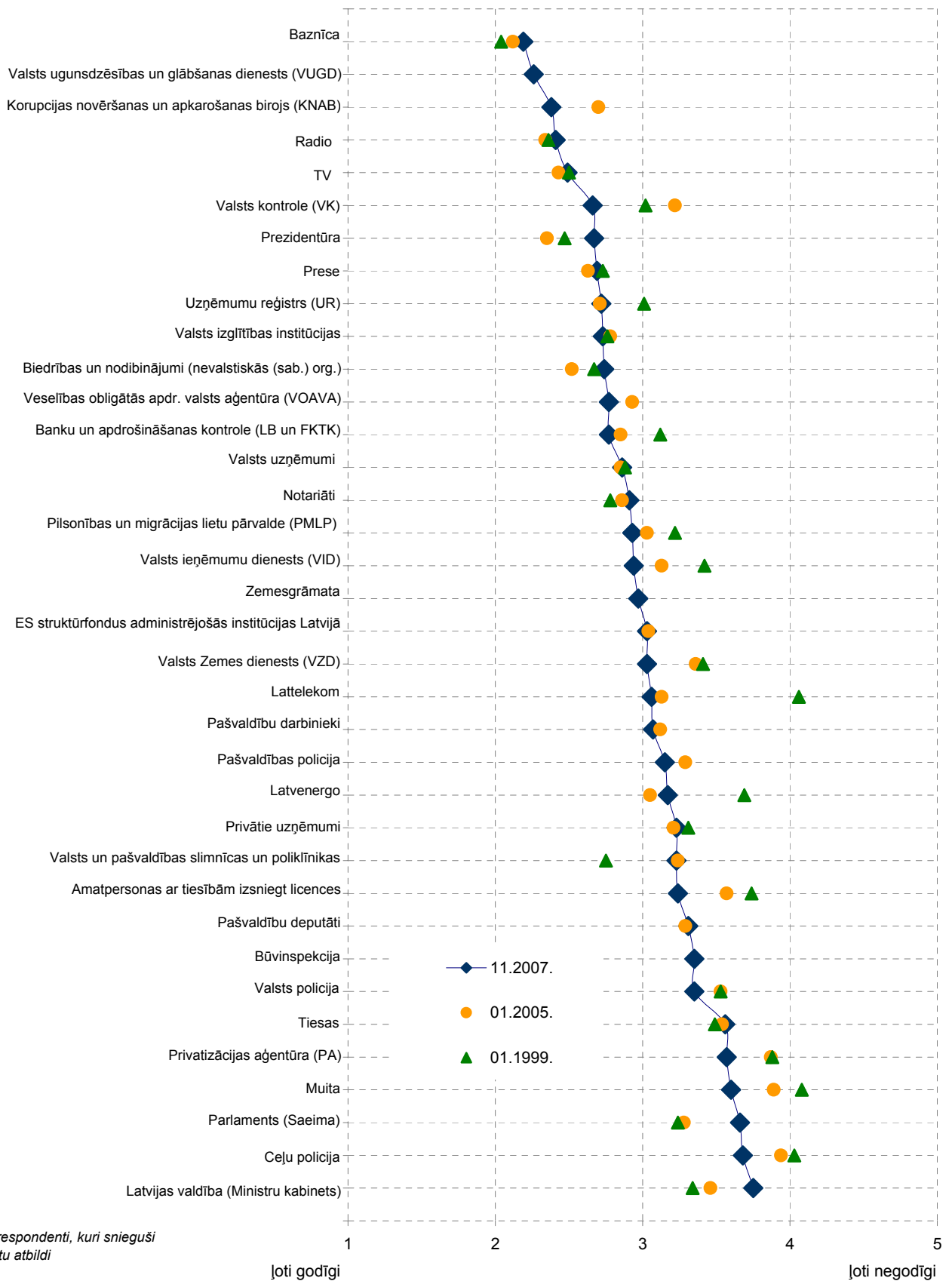
*Aprēķinot vērtējumu vidējās aritmētiskās vērtības, tika ņemts vērā to respondentu īpatsvars, kuri sniedza noteiktus vērtējumus.

Pētījums: Attieksme pret korupciju Latvijā

"Kā Jūs novērtētu sekojošu institūciju/valsts iestāžu/uzņēmumu godīgumu, runājot par korupciju?"

01.1999., 01.2005. un 11.2007. aptauju datu salīdzinājums

Vidējo aritmētisko vērtību* salīdzinājums

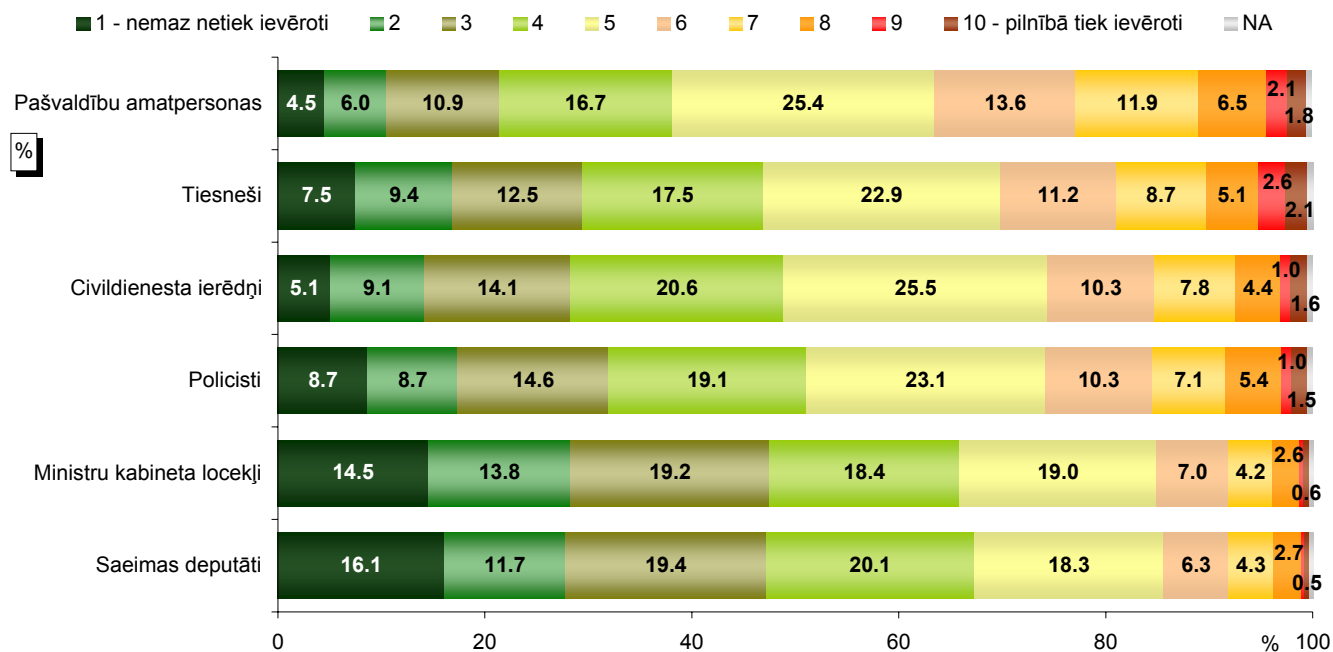

Bāze: respondenti, kuri snieguši konkrētu atbildi

*Aprēķinot vērtējumu vidējos rādītājos, tika ņemts vērā to respondentu īpatsvars, kuri sniedza noteiktus vērtējumus.

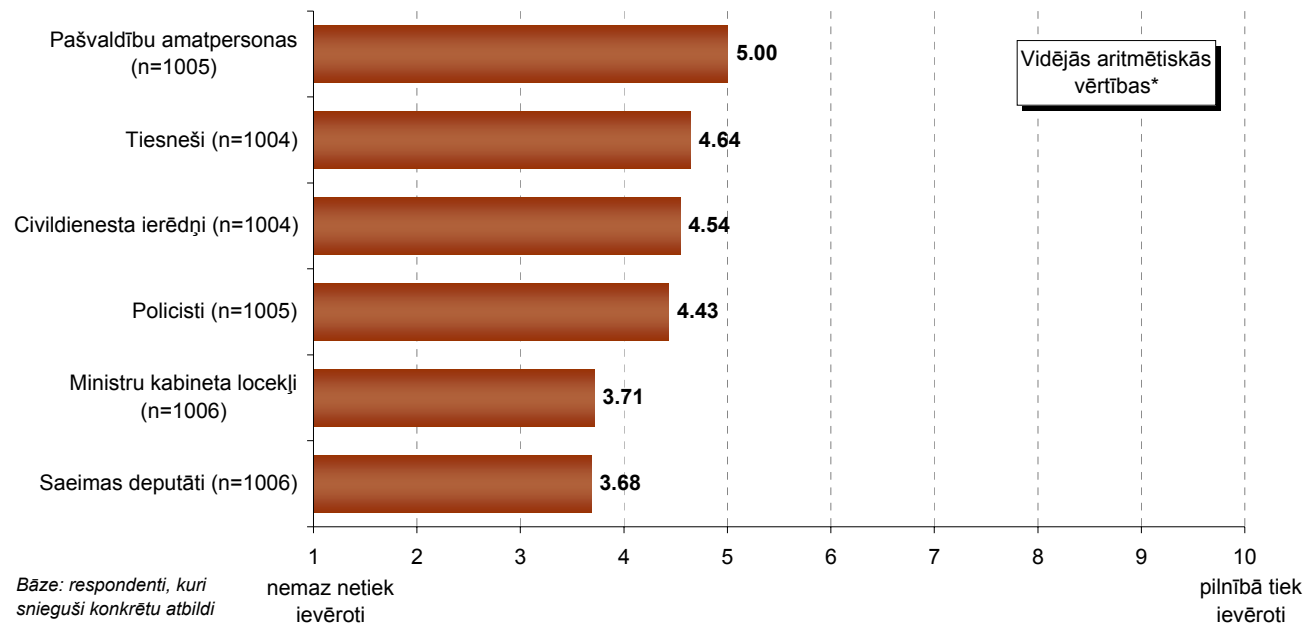
1.3. Uzskati par ētikas ievērošanu amatpersonu vidū

"Sakiet, lūdzu, cik lielā mērā, Jūsaprāt, zemāk uzskaitītās valsts amatpersonas ievēro ētikas principus (piemēram, godprātība, cieņa pret likumu, taisnīgums, atbildīgums), pildot amata pienākumus?"

Bāze: visi respondenti, n=1010

Vidējo aritmētisko vērtību* salīdzinājums

Bāze: respondenti, kuri snieguši konkrētu atbildi

nemaz netiek ievēroti

pilnībā tiek ievēroti

*Aprēķinot vērtējumu vidējos rādītājos, tika ņemts vērā to respondentu īpatsvars, kuri sniedza noteiktus vērtējumus.

2. Attieksme pret korupciju

Respondentiem tika lūgts norādīt, kāda, pēc viņu domām ir korupcijas ietekme uz valsti kopumā, novērtēt apgalvojumus par korupciju, raksturot asociācijas ar „pateicībām amatpersonām”, kā arī paust savu attieksmi pret pateicībām, dāvanām.

2.1. Uzskati par korupcijas ietekmi uz valsti kopumā

Vairākums pētījuma dalībnieku (52%), novērtējot veidus, kā korupcija galvenokārt ietekmē valsti kopumā, norādīja, ka šādā veidā „*tiek grauta iedzīvotāju ticība Latvijas valstij*”. Viedokli, ka „*viena iedzīvotāju daļa iedzīvojas uz citu rēķina*”, pauda 40% aptaujāto, bet vairāk nekā 1/3 atzīmēja, ka šādā veidā „*tiek veicināts nelegālais bizness*” (35%) un „*tiek bremzēta iedzīvotāju dzīves līmeņa celšanās*” (35%). Jāpiebilst, ka 31% minēja „*tiesisko nihilismu (neticību likumu varai)*” un 22% norādīja, ka „*ārzemēs tiek veidots negatīvs Latvijas tēls*”. Dažādus pozitīvos aspektus, kā valsti varētu ietekmēt korupcija (tiek paātrināta biznesa attīstība, ārvalstu investīciju ienākšana Latvijā, valsts ekonomiskā izaugsme), starp trīs galvenajām minēja 3%-5% respondentu.

Salīdzinot 2007.gada aptaujas datus ar 2005.gadā un 1999.gadā veikto pētījumu rezultātiem, vērojams, ka šogad iedzīvotāji biežāk norādījuši, ka korupcija „*grauj iedzīvotāju ticību Latvijas valstij*” (2007.: 52%, 2005.: 46%, 1999.: 41%) un ka šādā veidā tiek veicināts „*tiesiskais nihilisms*” (2007.: 31%, 2005.: 20%, 1999.: 25%), bet retāk nekā 2005.gadā atzīmējuši, ka „*tiek bremzēta iedzīvotāju dzīves līmeņa celšanās*” (2007.: 35%, 2005.: 43%, 1999.: 36%).

Analizējot datus par atbildēm, kuras 2007.gadā minēja vismaz 1/3 respondentu, jāsecina, ka iedzīvotāji, kuri vecāki par 45 gadiem, latvieši, grupa ar vidēji zemiem ienākumiem, Pierīgā un Kurzemē dzīvojošie, kā arī lauku apvidos aptaujātie biežāk nekā caurmērā uzsvēruši, ka ar korupciju „*tiek grauta iedzīvotāju ticība Latvijas valstij*”.

To, ka šādā veidā „*viena iedzīvotāju daļa iedzīvojas uz citu rēķina*”, biežāk nekā caurmērā atzīmēja aptaujas dalībnieki vecumā no 35 līdz 44 gadiem, respondenti ar pamatizglītību, iedzīvotāji bez LR pilsonības, aptaujātie ar zemiem, vidēji zemiem vai vidējiem ienākumiem, respondenti Vidzemē, kā arī citās pilsētās (ne Rīgā) dzīvojošie.

Viedokli, ka ar korupciju „*tiek veicināts nelegālais bizness*”, biežāk nekā caurmērā pauda aptaujātie vecumā no 25 līdz 34 gadiem, iedzīvotāji ar pamata vai augstāko izglītību, latvieši, valsts sektorā strādājošie, grupa ar vidējiem ienākumiem, pētījuma dalībnieki Zemgalē un Latgalē, kā arī lauku apvidos aptaujātie.

Uz iedzīvotāju dzīves līmeņa celšanās bremzēšanu biežāk nekā caurmērā norādīja sievietes, respondenti vecumā no 35 līdz 54 gadiem, valsts sektorā nodarbinātie, aptaujātie ar vidēji zemiem, vidējiem vai vidēji augstiem ienākumiem, kā arī Vidzemē un Latgalē dzīvojošie.

2.2. Viedoklis par dažādiem korupcijas aspektiem

Pētījuma ietvaros tika noskaidrota arī respondentu attieksme pret dažādiem korupcijas aspektiem.

Vairāk nekā puse aptaujāto Latvijas iedzīvotāju piekrita („pilnībā piekrīt” un „drīzāk piekrīt”), ka „tikai apkarojot augstākā līmeņa korupciju, izzudīs zemākā” (62%), ka „pašreizējā valsts birokrātijas sistēma spiež dot kukuļus” (60%) un ka „korupcija ir negodīgs paņēmieni, bet dažkārt neizbēgams” (51%).

Aptaujas dati liecina, ka vairākums respondentu noraidījuši („pilnīgi nepiekrīt” un „drīzāk nepiekrīt”) uzskatiem: ka „kukuļus dot/ ņemt ir morāli attaisnojami, jo visi tā dara” (76%), „korupcija ir attaisnojama gadījumos, ja citādi nevar atrisināt likumīgu jautājumu” (64%), „korupcija ir vienīgā izeja biznesa pastāvēšanai” (57%) un „valsts pārvaldei manās acīs nav cieņas, tāpēc kukuļošana ir attaisnojama” (53%). Tiesa, arī šiem apgalvojumiem piekrituši 14%-25% aptaujāto.

Raksturojot izmaiņas, jāatzīmē, ka 2007.gadā aptaujātie par gandrīz visiem izteikumiem retāk (14%-62%) nekā 2005.gadā (14%-76%) un 1999.gadā (16%-79%) norādījuši, ka tiem piekrīt.

2007.gadā pētījuma dalībniekiem lūdza atbildēt uz jautājumu „Lūdzu, raksturojiet, **kas Jums nāk prātā, kad Jūs dzirdat par pateikšanos, pateicībām valsts un pašvaldību iestāžu darbiniekiem, amatpersonām!**” Jāpiebilst, ka šis bija t.s. „atvērtā” tipa jautājums, kurā respondentiem netika piedāvāti atbilžu varianti, viņi brīvi formulēja savas atbildes, kas datu apstrādes gaitā tika apkopotas lielākās grupās.

Visbiežāk (24%) iedzīvotāji atzina, ka, izdzirdot par pateicībām valsts amatpersonām, viņiem prātā nāk „korupcija, kukulis”. Salīdzinoši bieži (8%) respondenti norādīja, ka pateicības tiek pasniegtas, „ja ir izdarīts labs darbs”. Kopumā 6% aptaujāto atzīmēja, ka, dzirdot par pateicībām, viņiem rodas negatīvas emocijas, jo amatpersonām nav jāmaksā (viņas jau saņem atalgojumu par savu darbu). Jāpiebilst, ka salīdzinoši liela daļa pētījuma dalībnieku (25%) atturējās atbildēt uz jautājumu („grūti pateikt”).

To, ka, dzirdot par pateicībām valsts amatpersonām, prātā nāk „korupcija, kukulis”, biežāk nekā caurmērā norādīja latvieši, grupa ar vidēji augstiem ienākumiem, respondenti Pierīgā, Vidzemē un Zemgalē, kā arī lauku apvidos aptaujātie.

Par pateicībām, kas pasniegtas, „ja ir izdarīts labs darbs”, nedaudz biežāk kā caurmērā iedomājušies Zemgalē un Latgalē dzīvojošie.

Savukārt pētījuma dalībnieki vecumā no 18 līdz 24 gadiem un no 35 līdz 44 gadiem, grupa ar pamatizglītību, citu tautību pārstāvji, iedzīvotāji bez LR pilsonības, aptaujātie ar zemiem ienākumiem, respondenti Pierīgā, Kurzemē un Latgalē, kā arī citās pilsētās (ne Rīgā) dzīvojošie biežāk nekā caurmērā nevarēja/ nevēlējās atbildēt.

Aptaujātajiem Latvijas iedzīvotājiem tika lūgts norādīt, vai, pēc viņu domām, **pateicība materiālā formā** par sniegto pakalpojumu valsts amatpersonai ir tas pats, kas **kukulis**. Pētījuma rezultāti liecina, ka 49% respondentu atbildēja apstiprinoši, bet 39% norādīja, ka „*materiāla pateicība un kukulis ir divas dažādas lietas*”.

Viedokli, ka „*materiāla pateicība ir tas pats, kas kukulis*”, biežāk nekā caurmērā pauda iedzīvotāji vecumā no 35 līdz 54 gadiem, latvieši, privātajā sektorā strādājošie, grupa ar vidēji augstiem ienākumiem, respondenti Pierīgā un Vidzemē, kā arī citās pilsētās (ne Rīgā) dzīvojošie.

Savukārt aptaujātie vecumā no 25 līdz 34 gadiem un tie, kuri vecāki par 55 gadiem, grupa ar augstāko izglītību, valsts sektorā nodarbinātie un nestrādājošie, respondenti ar zemiem ienākumiem un Rīgā dzīvojošie biežāk nekā caurmērā atbalstīja uzskatu, ka „*materiāla pateicība un kukulis ir divas dažādas lietas*”.

Pētījumā tika iekļauts arī jautājums „*Sakiet, lūdzu, kāda veida dāvanas Jūs uzskatāt par pieņemamu pasniegt kādam valsts vai pašvaldību iestāžu darbiniekam vai amatpersonai, pateicoties par viņu pakalpojumiem?*”

Gandrīz puse respondentu (49%) norādīja, ka viņi uzskata par pieņemamu amatpersonai pasniegt ziedus, un vēl 32% minēja konfekšu kastes. Vairāk nekā 1/10 iedzīvotāju atzīmēja, ka, pēc viņu domām, ierēdņiem var pasniegt suvenīrus (17%), grāmatas (14%) vai alkoholu (14%), bet nauda/ dāvanu kartes norādītas retāk (4%).

To, ka nav pieņemami pasniegt amatpersonai dāvanu, minēja 35% respondentu.

Raksturojot atbildes dažādās sociāldemogrāfiskajās grupās, var konstatēt, ka biežāk nekā caurmērā ziedus par pieņemamu dāvanu amatpersonai uzskatījuši iedzīvotāji, kuri vecāki par 45 gadiem, sievietes, valsts sektorā nodarbinātie, respondenti ar zemiem vai vidējiem ienākumiem, Rīgā un Kurzemē dzīvojošie, kā arī pētījuma dalībnieki lauku apvidos.

Saskaņā ar aptaujas datiem to, ka amatpersonai var dāvināt konfekšu kastes, biežāk nekā caurmērā minēja sievietes, jaunieši vecumā no 18 līdz 24 gadiem, grupa ar augstāko izglītību, valsts sektorā nodarbinātie, aptaujātie ar vidējiem ienākumiem, respondenti Latgalē un lauku apvidos dzīvojošie.

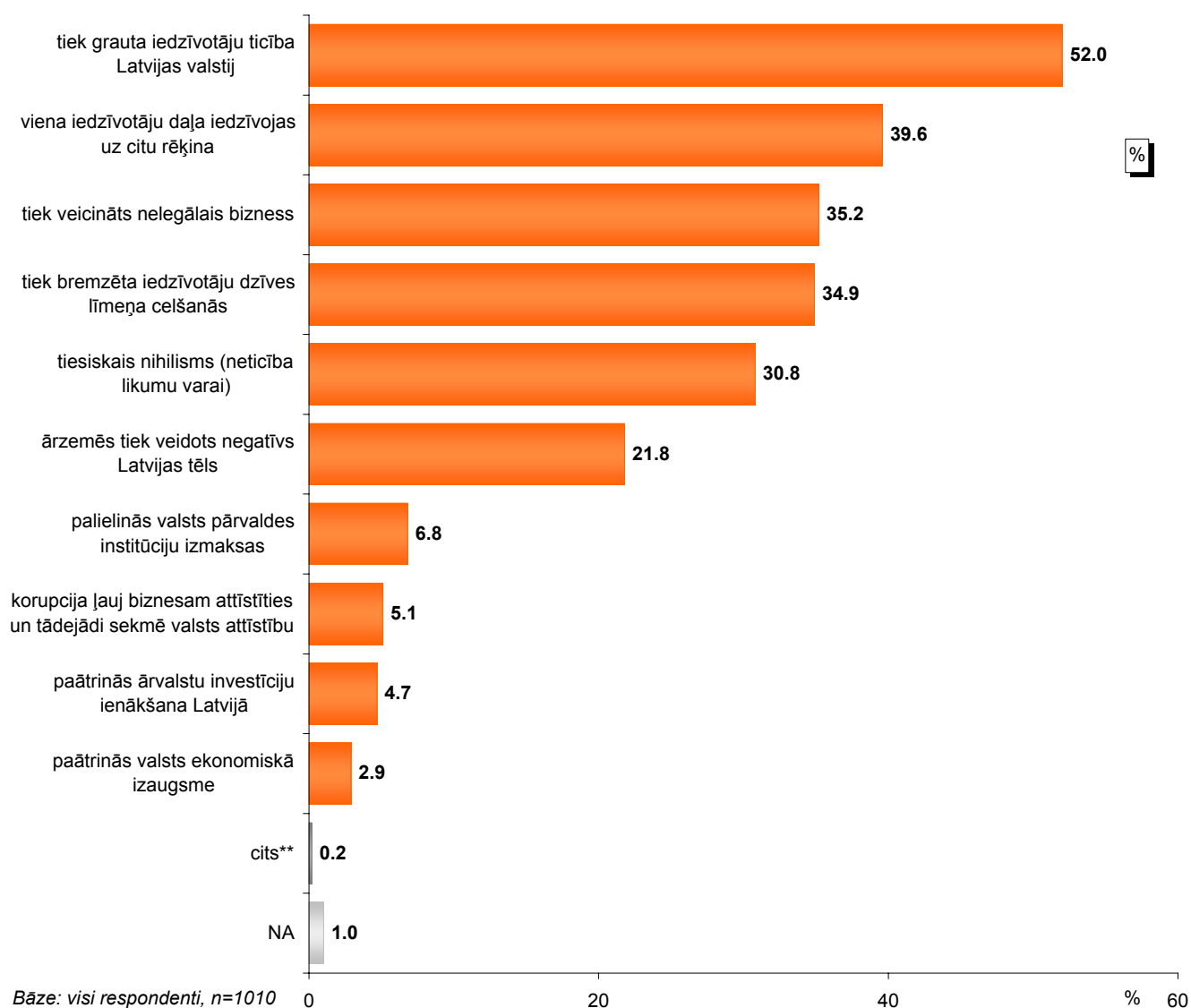
Savukārt vīrieši, pētījuma dalībnieki vecumā no 35 līdz 44 gadiem, respondenti ar pamatzglītību, nestrādājošie, grupas ar vidēji zemiem vai vidēji augstiem ienākumiem, Pierīgā un Zemgalē dzīvojošie, kā arī respondenti citās pilsētās (ne Rīgā) biežāk nekā caurmērā norādīja, ka, pēc viņu domām, amatpersonām nav pieņemami dot „nekādas” dāvanas.

Interesanti atzīmēt, ka respondenti, kuri uzskata, ka materiālā pateicība un kukulis ir viens un tas pats, visus minētos dāvanu veidus par pieņemamiem atzina retāk (1%-36%) nekā aptaujātie, kuri pauda viedokli, ka materiāla pateicība un kukulis ir divas dažādas lietas (7%-65%).

2. Attieksme pret korupciju

2.1. Uzskati par korupcijas ietekmi uz valsti kopumā

"Kāda, Jūsaprāt, ir korupcijas ietekme uz valsti kopumā?"

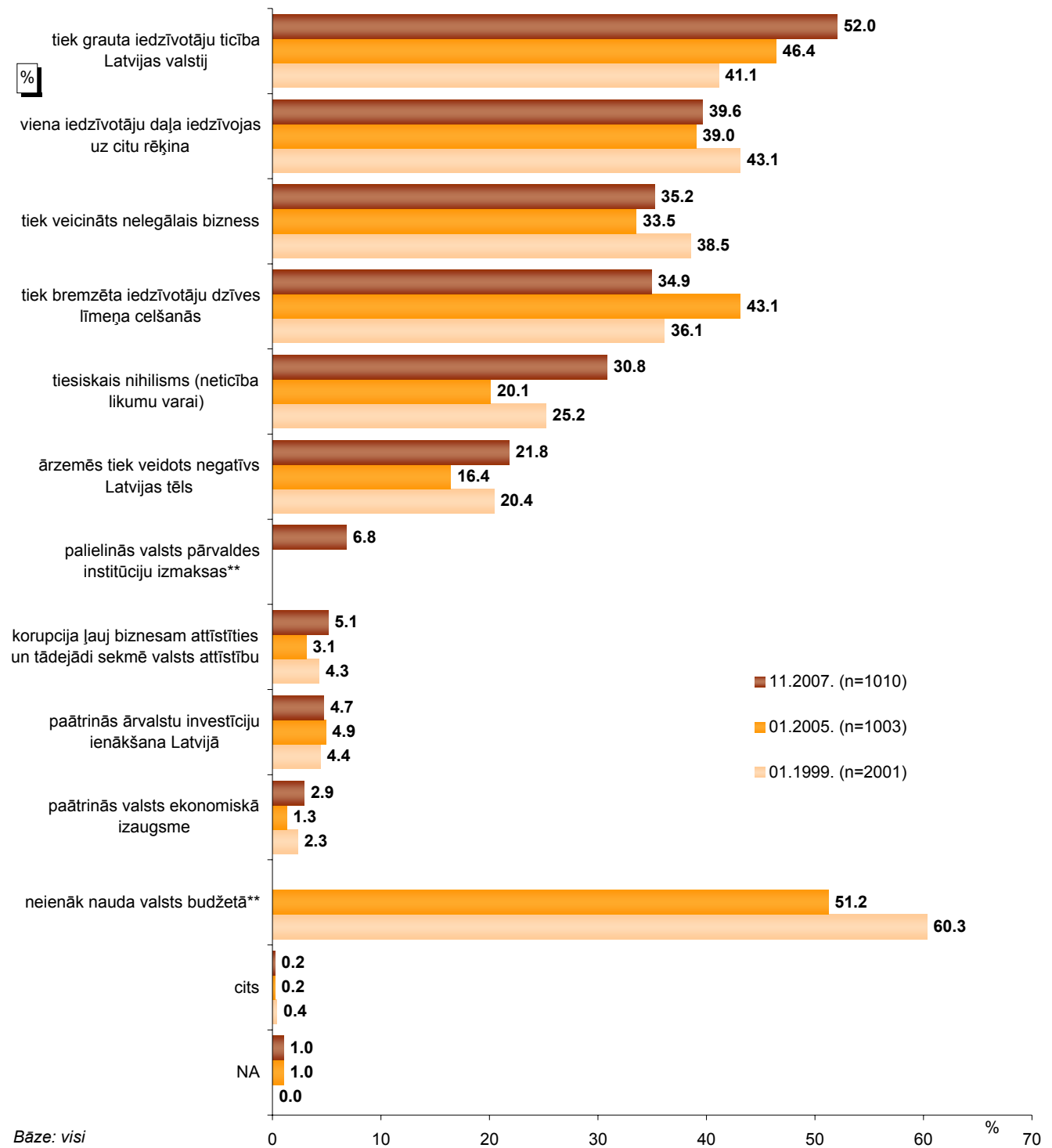
*Tā kā katrs respondents varēja minēt līdz 3 atbildēm, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

**Kategorijā "cits" respondenti minējuši: "nav ietekmes" (minēts 1 reizi); "vainīgie paliek nesodīti" (minēts 1 reizi).

Pētījums: Attieksme pret korupciju Latvijā

"Kāda, Jūsaprāt, ir korupcijas ietekme uz valsti kopumā?"

01.1999., 01.2005. un 11.2007. aptauju datu salīdzinājums

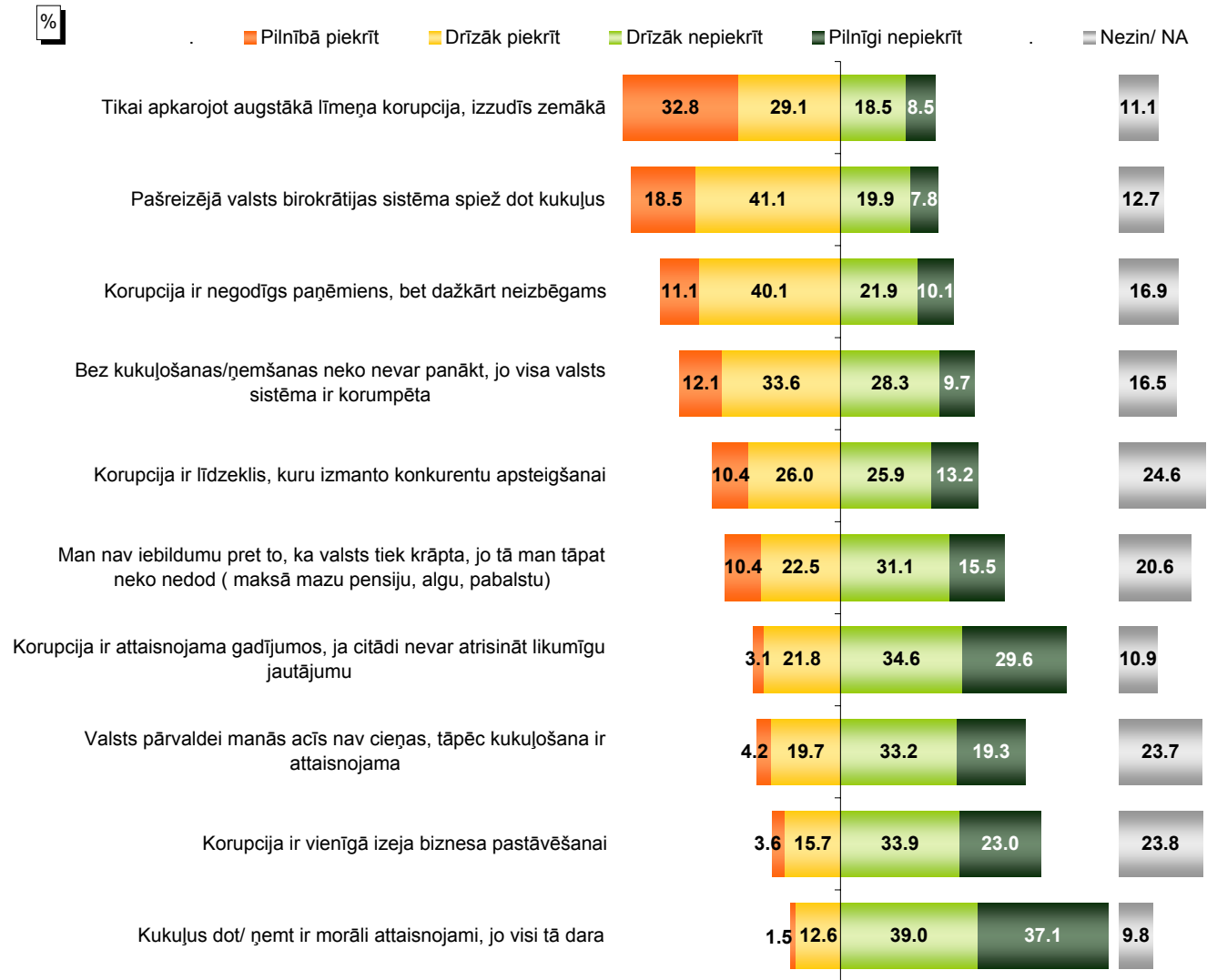
Bāze: visi

*Tā kā katrs respondents varēja minēt līdz 3 atbildēm, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

**Attiecīgajos gados šādi atbilžu varianti respondentiem netika piedāvāti

2.2. Viedoklis par dažādiem korupcijas aspektiem

"Novērtējiet, lūdzu, savu attieksmi pret apgalvojumiem, un pasakiet, cik lielā mērā Jūs tiem piekrītat!"

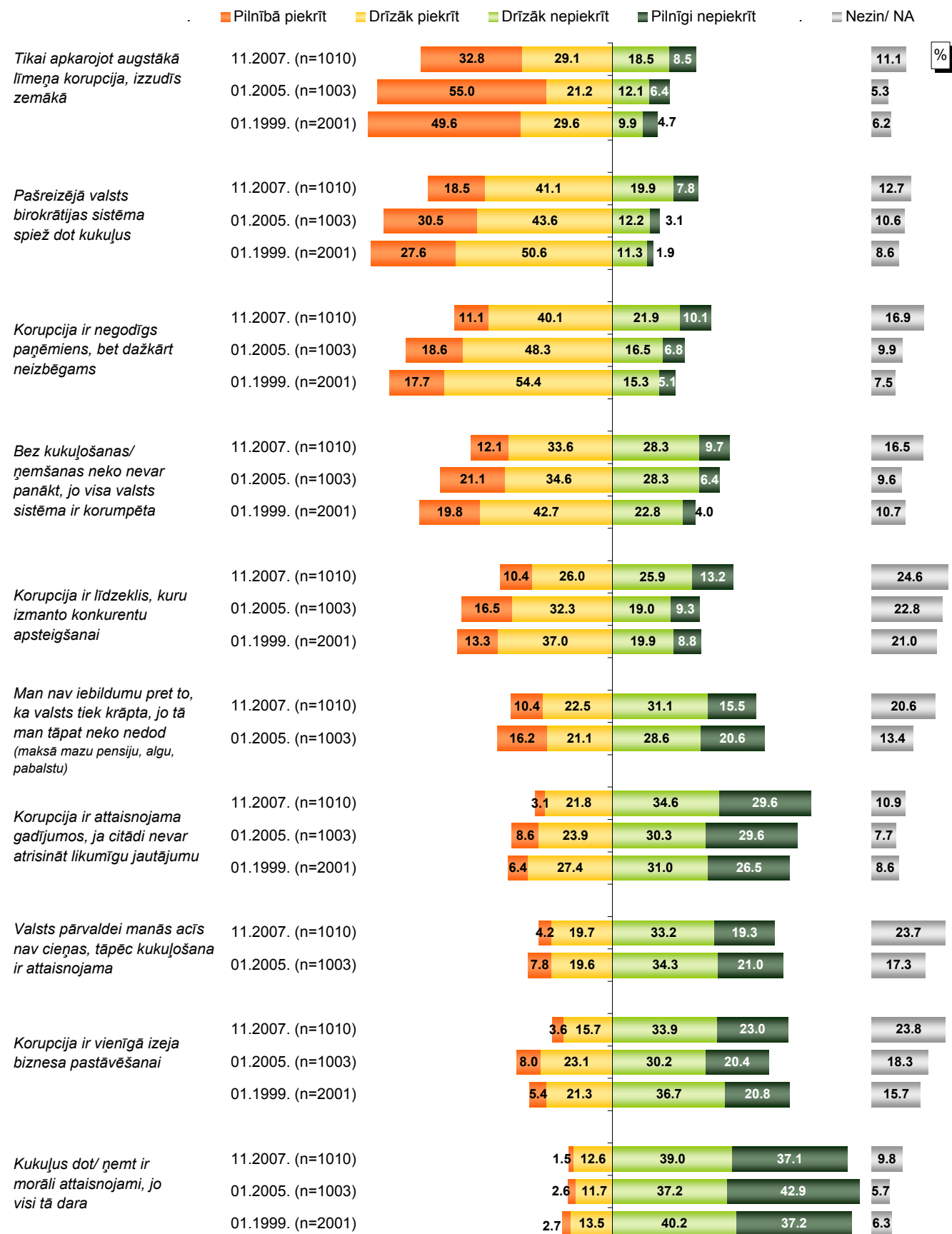

Bāze: visi respondenti, n=1010

Pētījums: Attieksme pret korupciju Latvijā

"Novērtējiet, lūdzu, savu attieksmi pret apgalvojumiem, un pasakiet, cik lielā mērā Jūs tiem piekrītat!"

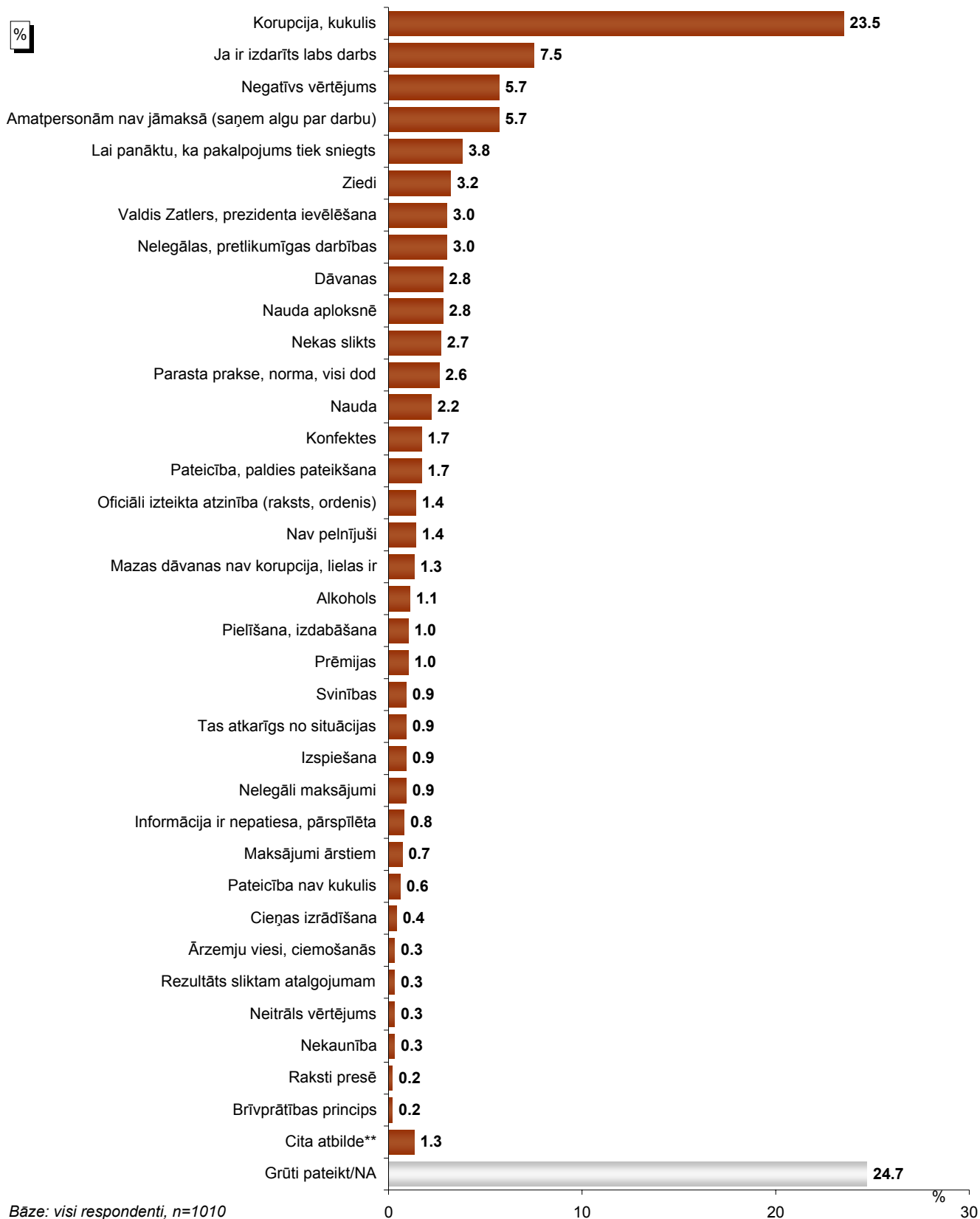
01.1999., 01.2005. un 11.2007. aptauju datu salīdzinājums

Bāze: visi respondenti

Pētījums: Attieksme pret korupciju Latvijā

"Lūdzu, raksturojiet, kas Jums nāk prātā, kad Jūs dzirdat par pateikšanos, pateicībām valsts un pašvaldību iestāžu darbiniekiem, amatpersonām!"

Bāze: visi respondenti, n=1010

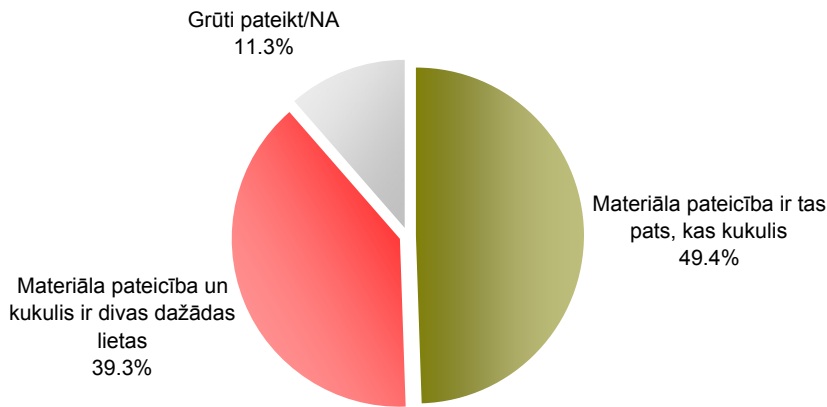
*Tā kā katrs respondents varēja minēt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

**Kategorijā "Cita atbilde" ietilpst: "attīstības bremzēšana biznesā" (minēts 1 reizi); "birokrātija" (minēts 1 reizi); "ceļu policija" (minēts 1 reizi); "ir dzirdēts par šīm neērtajām situācijām" (minēts 1 reizi); "ja mēs dodam, mēs paši veicinām šo darbību" (minēts 1 reizi); "KNAB" (minēts 1 reizi); "Latvijas politikas attīrīšanās process ir sācies" (minēts 1 reizi); "man nav tādas iespējas, ja arī būtu vajadzība" (minēts 1 reizi); "pateikties caur avīzi "Zemgale"" (minēts 1 reizi); "pazemošanās" (minēts 1 reizi); "pēc pateicības neizpildes viņus vajadzētu atlaist no darba" (minēts 1 reizi); "provīncē nav aktuāli" (minēts 1 reizi); "sponsorēšana" (minēts 1 reizi); "tā skaitās kā dzeramnauda, bet citiem kā tējas nauda" (minēts 1 reizi).

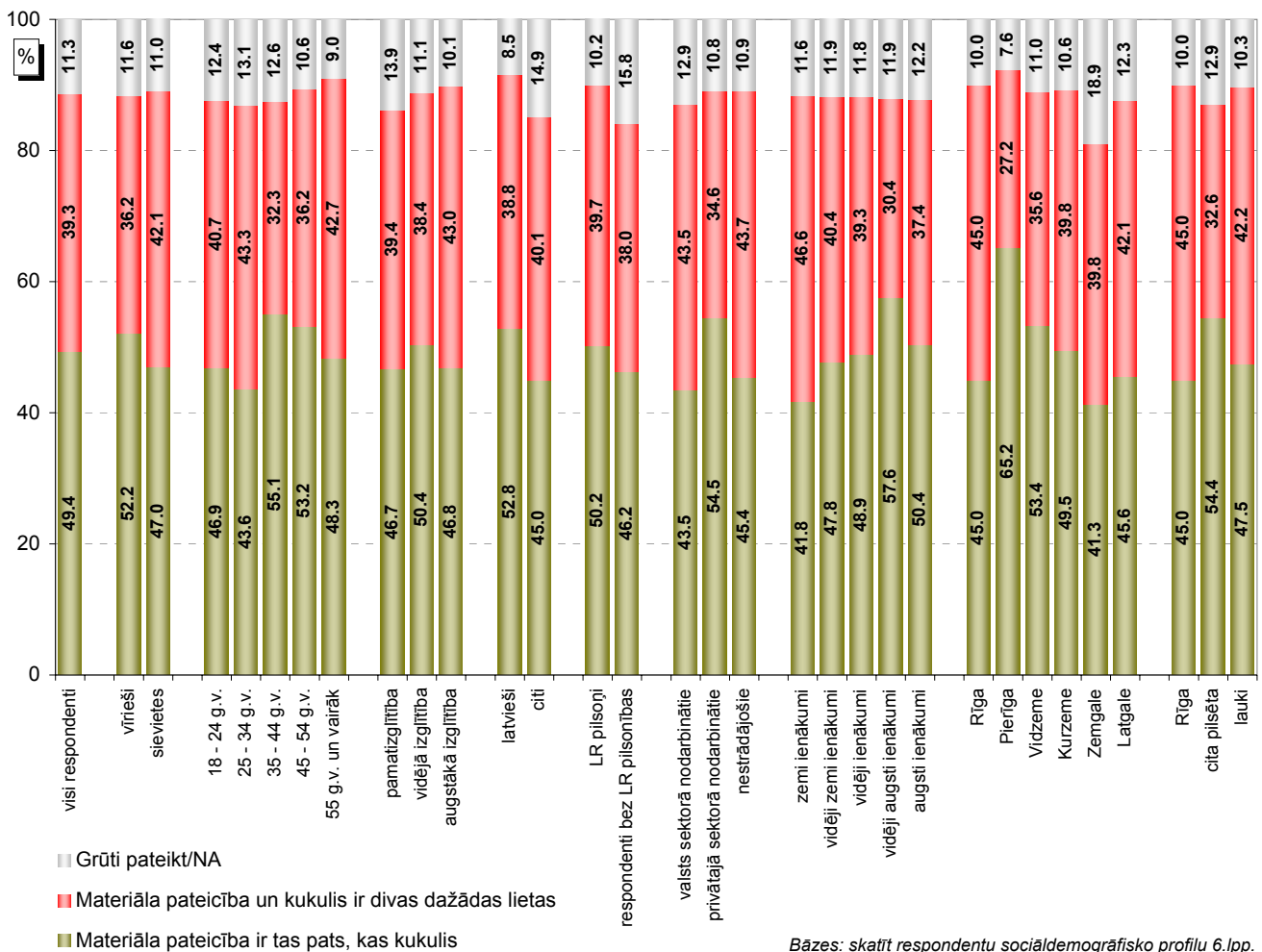
Pētījums: Attieksme pret korupciju Latvijā

"Ir izskanējuši atšķirīgi uzskati par to, vai pateicība materiālā formā (kā dāvana, maksājums) par sniegto pakalpojumu valsts vai pašvaldību iestāžu amatpersonām vai darbiniekiem ir tas pats, kas kukulis, vai tās ir divas atšķirīgas lietas. Kā domājat Jūs?"

Bāze: visi respondenti, n=1010

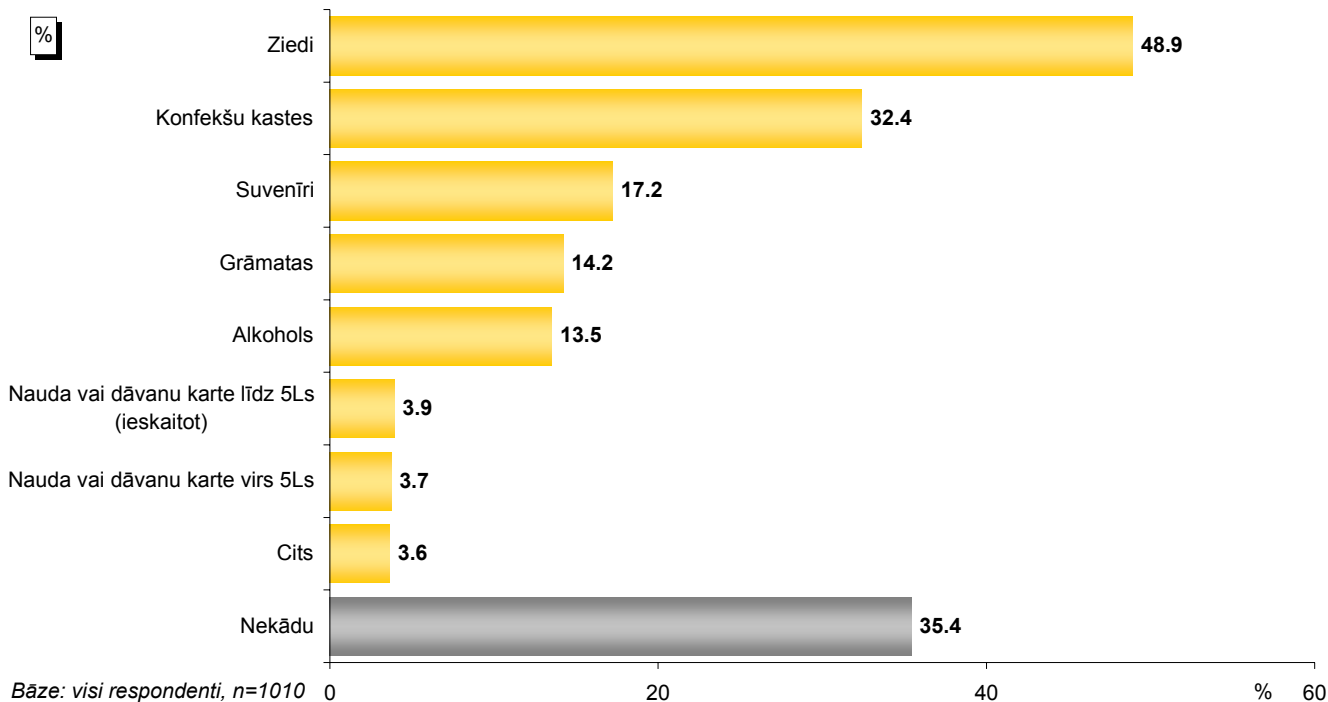
Atbilžu raksturojums sociāldemogrāfiskajās grupās

Bāzes: skatīt respondentu sociāldemogrāfisko profilu 6.lpp.

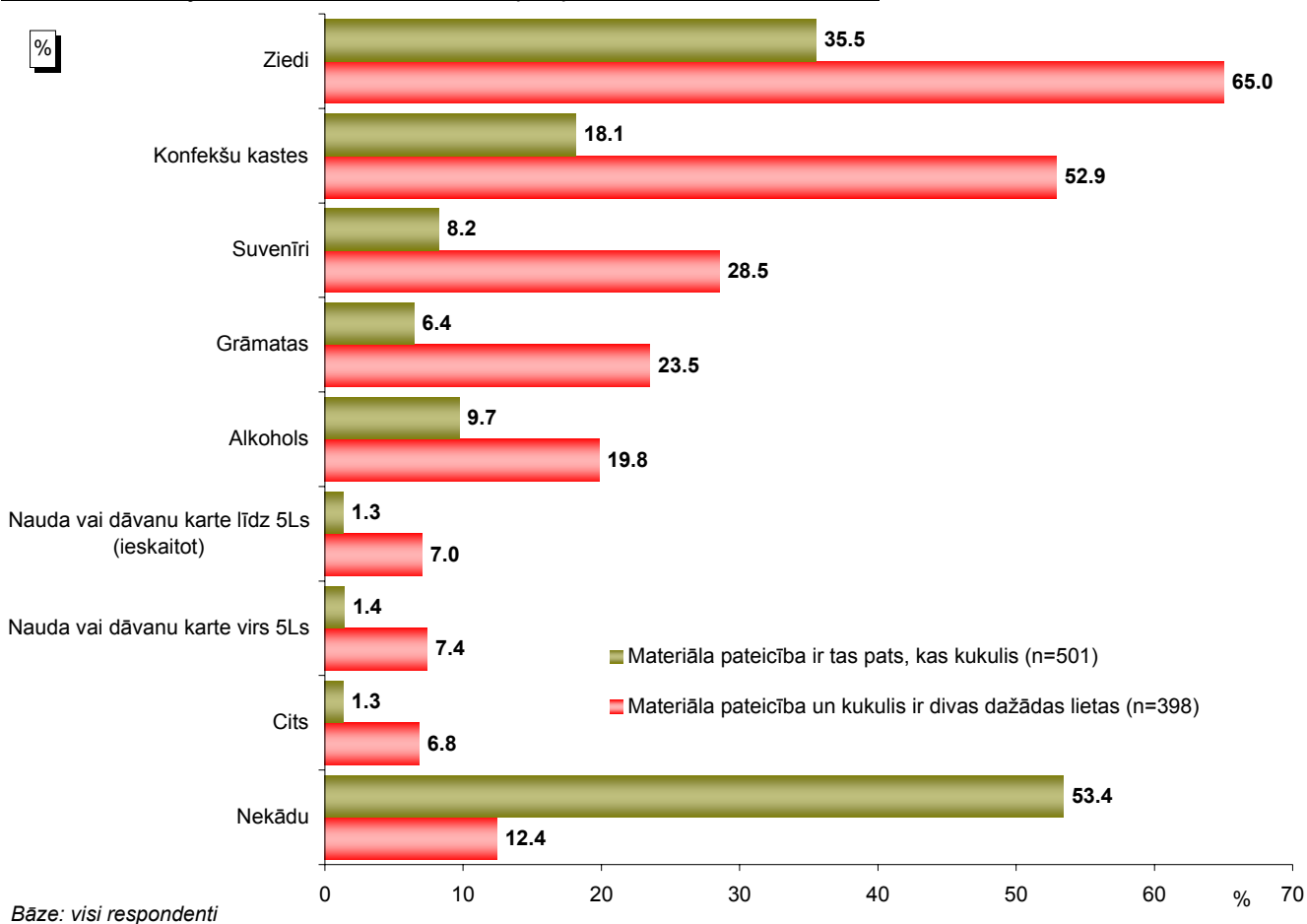
Pētījums: Attieksme pret korupciju Latvijā

"Sakiet, lūdzu, kāda veida dāvanas Jūs uzskatāt par pieņemamu pasniegt kādam valsts vai pašvaldību iestāžu darbiniekam vai amatpersonai, pateicoties par viņu pakalpojumiem?"

*Tā kā katrs respondents varēja minēt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

Atbilžu salīdzinājums atkarībā no uzskatiem par patecībām materiālā formā

*Tā kā katrs respondents varēja minēt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

3. Informācijas avoti par korupcijas gadījumiem

Pētījuma ietvaros Latvijas iedzīvotāji raksturoja, no kurienes viņi visbiežāk iegūst informāciju par korupcijas gadījumiem.

Lielākā daļa respondentu (65%) atbildēja, ka pārsvarā uzzina par korupcijas gadījumiem no „*masu informācijas līdzekļiem*”. To, ka par savu pieredzi ir stāstījuši radnieki vai draugi, atzīmēja 40% aptaujāto, bet 13% norādīja, ka paši ir bijuši spiesti veikt neoficiālus maksājumus, lai atrisinātu savas problēmas.

Jāpiebilst, ka 5% pētījuma dalībnieku minēja, ka „*darba vieta, firma bija spiesta dot kukuļus (piem., lai saņemtu valsts vai pašvaldību pasūtījumus)*” vai norādīja atbilstošu variantu „*esmu bijis liecinieks korupcijas gadījumiem kādā iestādē*”.

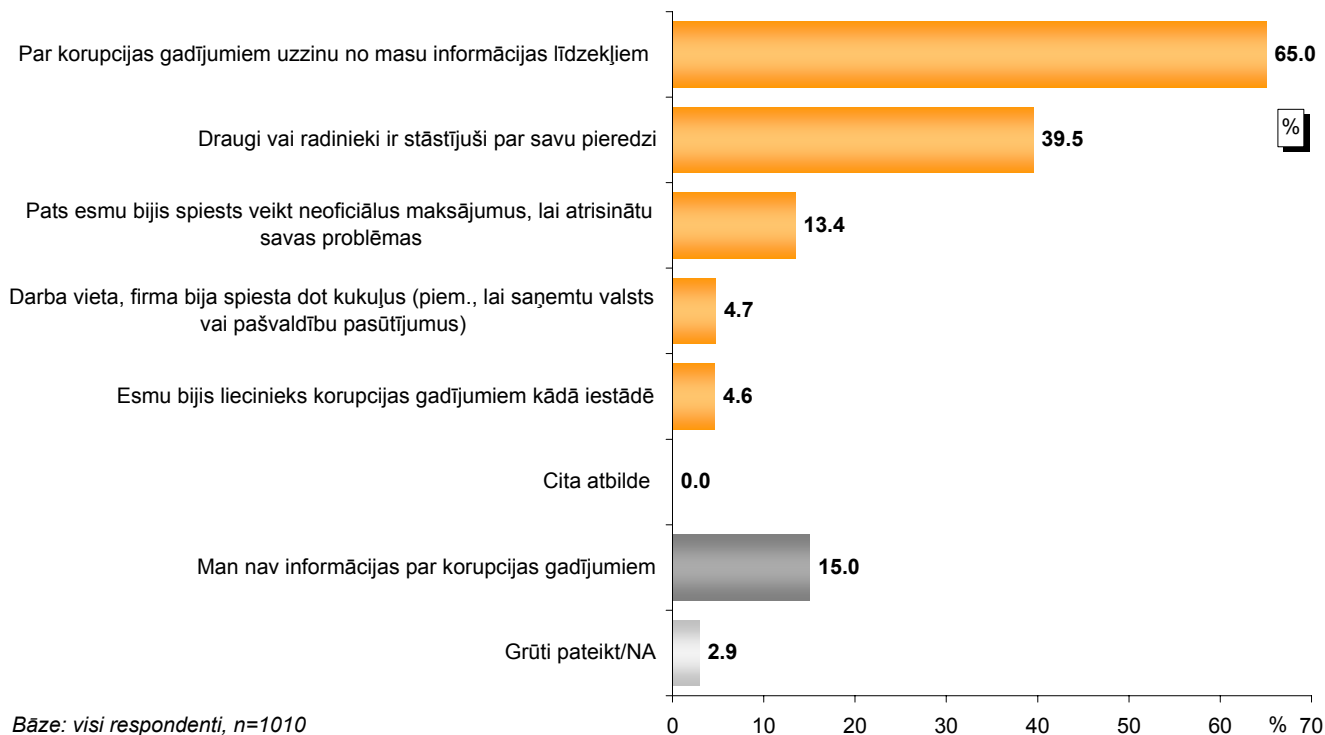
Raksturojot atbildes detalizētāk dažādās sociāldemogrāfiskajās grupās, vērojams, ka biežāk nekā caurmērā informāciju par korupcijas gadījumiem no masu informācijas līdzekļiem iegūst respondenti vecumā no 45 līdz 54 gadiem, grupa ar augstāko izglītību, aptaujas dalībnieki bez LR pilsonības, valsts sektorā nodarbinātie, iedzīvotāji ar vidēji zemiem, vidējiem, vidēji augstiem vai augstiem ienākumiem, kā arī respondenti Rīgā, Pierīgā, Vidzemē un Kurzemē.

Atbildi „*draugi vai radnieki stāstījuši par savu pieredzi*” biežāk nekā caurmērā minēja aptaujātie vecumā no 35 līdz 54 gadiem, respondenti ar augstāko izglītību, latvieši, grupas ar vidēji zemiem vai augstiem ienākumiem un Pierīgā, Vidzemē, Kurzemē dzīvojošie.

Uz personīgo pieredzi („*pats esmu bijis spiests veikt neoficiālus maksājumus, lai atrisinātu savas problēmas*”) biežāk nekā caurmērā norādīja respondenti vecumā no 35 līdz 54 gadiem, iedzīvotāji ar augstāko izglītību, privātajā sektorā strādājošie, pētījuma dalībnieki ar vidēji augstiem vai augstiem ienākumiem, Vidzemē dzīvojošie, kā arī respondenti citās pilsētās (ne Rīgā).

3. Informācijas avoti par korupcijas gadījumiem

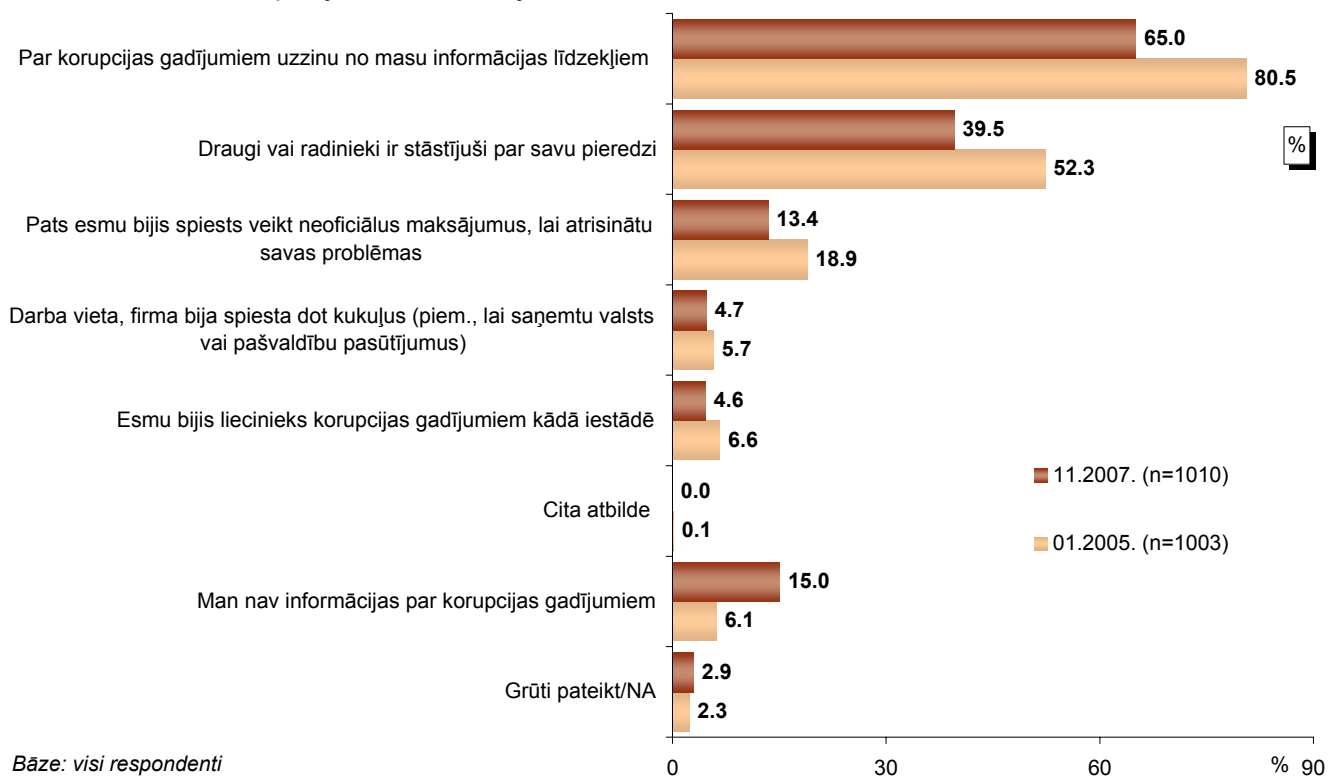
"No kurienes Jūs visbiežāk uzzināt informāciju par korupcijas gadījumiem?"

Bāze: visi respondenti, n=1010

*Tā kā katrs respondents varēja minēt līdz 3 atbildēm, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

01.2005. un 11.2007. aptauju datu salīdzinājums

Bāze: visi respondenti

*Tā kā katrs respondents varēja minēt līdz 3 atbildēm, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

4. Uzskati par korupcijas izplatību

Aptaujas dalībniekiem tika lūgts novērtēt valsts amatpersonu korumpētības pakāpi un raksturot, kā pēdējo 2 gadu laikā, pēc viņu domām, ir mainījusies situācija ar augsta un zema līmeņa kukuļošanu.

4.1. Ierēdņu korumpētības vērtējums

Pētījuma dati liecina, ka Latvijas iedzīvotāji ir samērā kritiski noskaņoti, vērtējot valsts amatpersonu korumpētības pakāpi: 9 punktu skalā (kur „1” nozīmē „korumpēti”, bet „9”- „godīgi”) atbilžu vidējā vērtība ir 3.75. Jāpiebilst, ka 27% respondentu norādīja, ka ierēdņi ir salīdzinoši korumpēti (atbildes „1 – korumpēti” un „2”), bet tikai 2% puda viedokli, ka amatpersonas ir godīgas (atbildes „9 – godīgi” un „8”).

Analogis jautājums aptaujātajiem tika uzdots arī 1999.gadā un 2005.gadā. Raksturojot izmaiņas, jāatzīmē, ka 2007.gadā iedzīvotāji kritiskāk vērtējuši amatpersonu godīgumu (vidējā vērtība 1999.gadā: 3.81, 2005.gadā: 3.88, 2007.gadā: 3.75), tiesa, atbilde „1 – korumpēti” šogad sniegta retāk (13%) nekā 2005.gadā (16%).

Salīdzinot 2007.gada datus dažādās sociāldemogrāfiskajās grupās, vērojams, ka biežāk amatpersonas par godīgām uzskatījuši jaunieši vecumā no 18 līdz 24 gadiem, respondenti Zemgalē un Latgalē, kā arī lauku apvidos dzīvojošie.

Savukārt skeptiskāku attieksmi par ierēdņu korumpētības pakāpi pauduši pētījuma dalībnieki bez LR pilsonības, grupa ar vidēji augstiem ienākumiem un Pierīgā un Vidzemē aptaujātie.

4.2. Vērtējums izmaiņām korupcijas jomā

Atbildot uz jautājumu „Vai, pēc Jūsu domām, problēmas, kas saistās ar **augsta līmeņa kukuļošanu** pēdējo četrus gadus laikā ir..”, 47% respondentu norādīja uz situācijas pasliktināšanos („*lielā mērā palielinājušās*” un „*nedaudz palielinājušās*”), 30% puda viedokli, ka situācija „*palikusi nemainīga*”, bet 8% atzīmēja, ka šāda veida problēmas ir samazinājušās („*lielā mērā samazinājušās*” un „*nedaudz samazinājušās*”).

Pētījumu datu salīdzinājums liecina, ka šogad aptaujātie biežāk nekā 2005.gadā uzsvēruši, ka problēmas, kas saistītas ar augsta līmeņa kukuļošanu, ir palielinājušās (attiecīgi: 47% un 41%). Šāds viedoklis pausts aptuveni tikpat bieži kā 1999.gadā (50%).

To, ka situācija ar augsta līmeņa kukuļošanu pēdējo četrus gadus laikā ir pasliktinājusies, 2007.gadā biežāk nekā caurmērā norādīja sievietes, respondenti vecumā no 35 līdz 44 gadiem un tie, kuri vecāki par 55 gadiem, latvieši, grupa ar vidēji zemiem ienākumiem, Pierīgā dzīvojošie, kā arī citās pilsētās (ne Rīgā) aptaujātie.

Jaunieši vecumā no 18 līdz 24 gadiem, grupa ar augstāko izglītību un respondenti Kurzemē biežāk nekā caurmērā atzīmēja, ka situācija ir uzlabojusies.

Pētījums: Attieksme pret korupciju Latvijā

Arī raksturojot situāciju, kas saistīta ar **zemākā līmeņa kukuļošanas** problēmām, 2/5 pētījuma dalībnieku (40%) norādīja uz problēmu pieaugumu („*lielā mērā palielinājušās*” un „*nedaudz palielinājušās*”). To, ka situācija pēdējo četru gadu laikā „*palikusi nemainīga*”, atzina 34% aptaujāto, bet 10% uzsvēra situācijas uzlabošanos („*lielā mērā samazinājušās*” un „*nedaudz samazinājušās*”).

Lai arī 2007.gadā biežāk (40%) nekā 2005.gadā (36%) iedzīvotāji pauduši viedokli, ka problēmas, kas saistītas ar zemākā līmeņa kukuļošanu, ir palielinājušās, tomēr atbilžu variants „*lielā mērā palielinājušās*” šogad minēts retāk nekā iepriekšējās aptaujās (2007.: 14%, 2005.: 16%, 1999.: 18%).

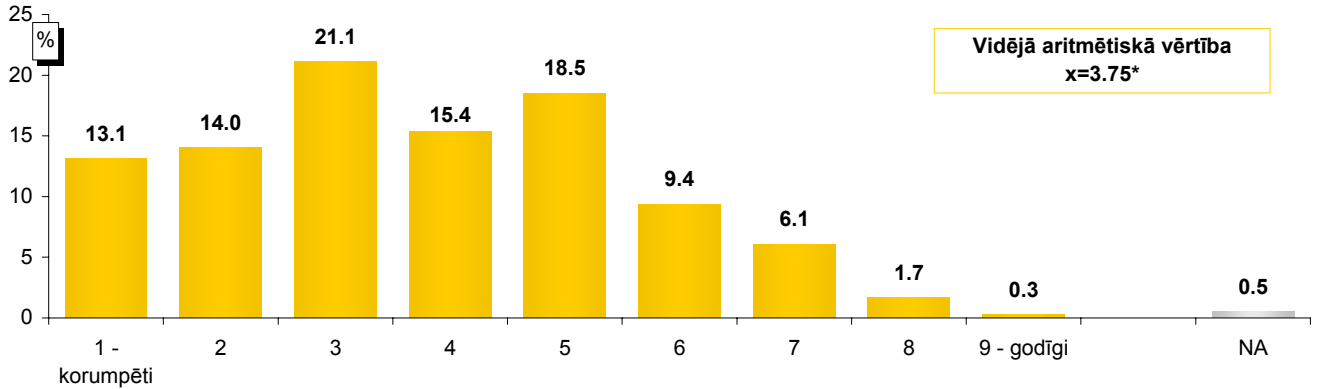
Saskaņā ar 2007.gada pētījuma datiem biežāk nekā caurmērā uzskatu, ka ar zemākā līmeņa kukuļošanu saistītās problēmas pēdējo četru gadu laikā ir palielinājušās, atbalstījuši iedzīvotāji, kuri vecāki par 55 gadiem, respondenti bez LR pilsonības, aptaujātie ar vidēji zemiem vai vidēji augstiem ienākumiem, Rīgā un Pierīgā dzīvojošie, kā arī respondenti pilsētās.

Pretēju viedokli („samazinājušās”) nedaudz biežāk kā caurmērā pauduši latvieši un Kurzemē dzīvojošie.

4. Uzskati par korupcijas izplatību

4.1. Ierēdņu korumpētības vērtējums

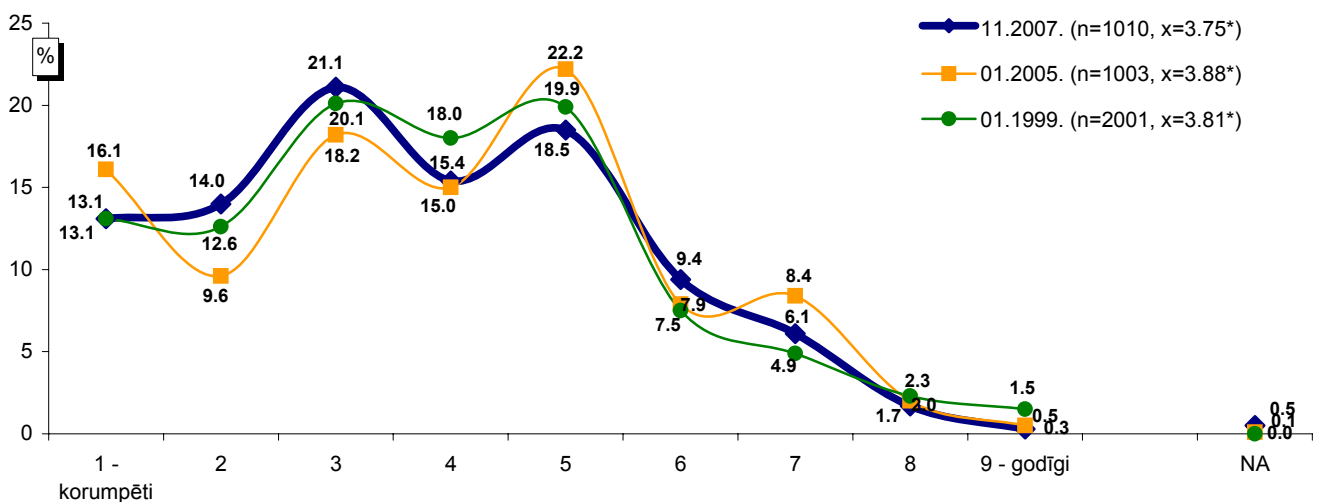
"Pastāv dažādi uzskati par valsts amatpersonu korumpētības pakāpi. Lūdzu, sniedzot vērtējumu, izvēlaties punktus skalā no 1 līdz 9, kur "1" nozīmē, ka lielākā daļa valsts un pašvaldību iestāžu valsts amatpersonu "ir korumpēti" un "9" nozīmē, ka lielākā daļa valsts un pašvaldību iestāžu valsts amatpersonu "ir godīgi"."

Bāze: visi respondenti, n=1010

*Aprēķinot vērtējumu vidējo aritmētisko vērtību, tika ņemts vērā to respondentu īpatsvars, kuri sniedza noteiktu vērtējumu.

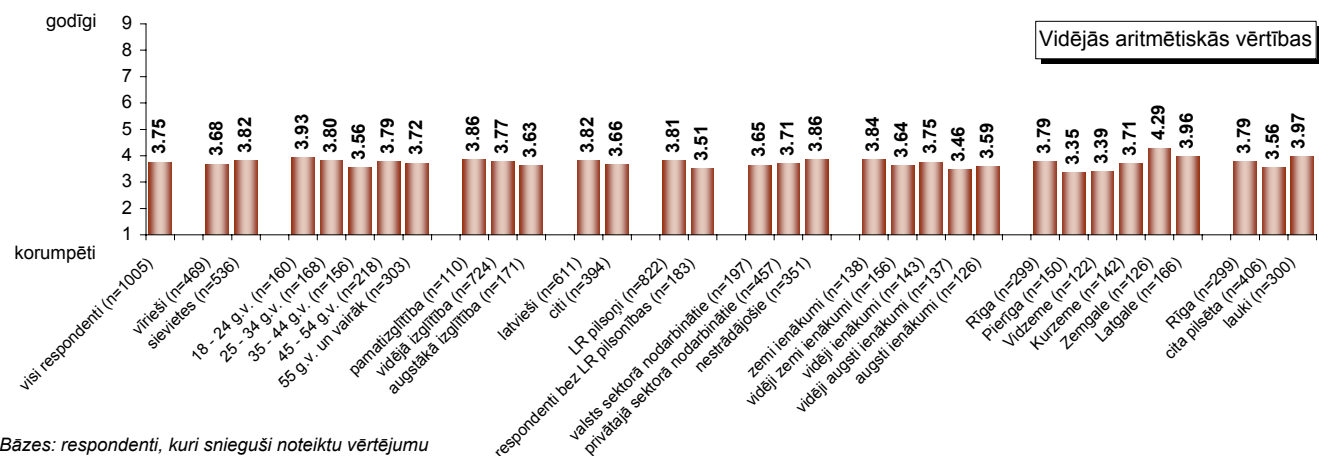
01.1999., 01.2005. un 11.2007. aptauju datu salīdzinājums

Bāze: visi respondenti

*Aprēķinot vērtējumu vidējo aritmētisko vērtību, tika ņemts vērā to respondentu īpatsvars, kuri sniedza noteiktu vērtējumu.

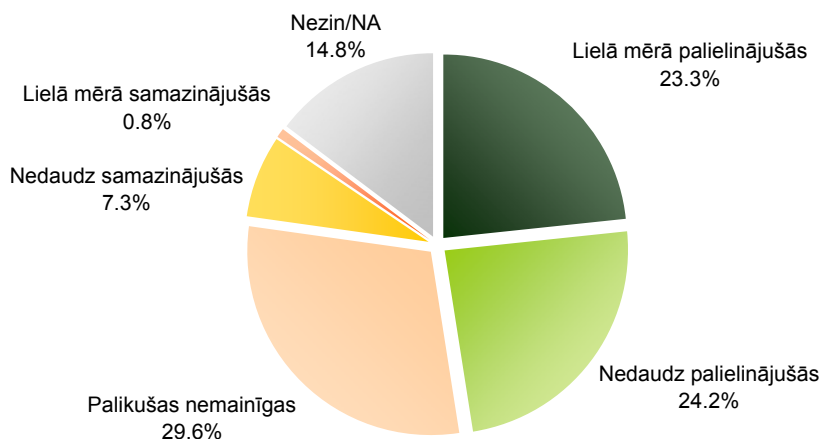
Vidējo aritmētisko vērtību salīdzinājums sociāldemogrāfiskajās grupās (11.2007.)

Bāzes: respondenti, kuri snieguši noteiktu vērtējumu

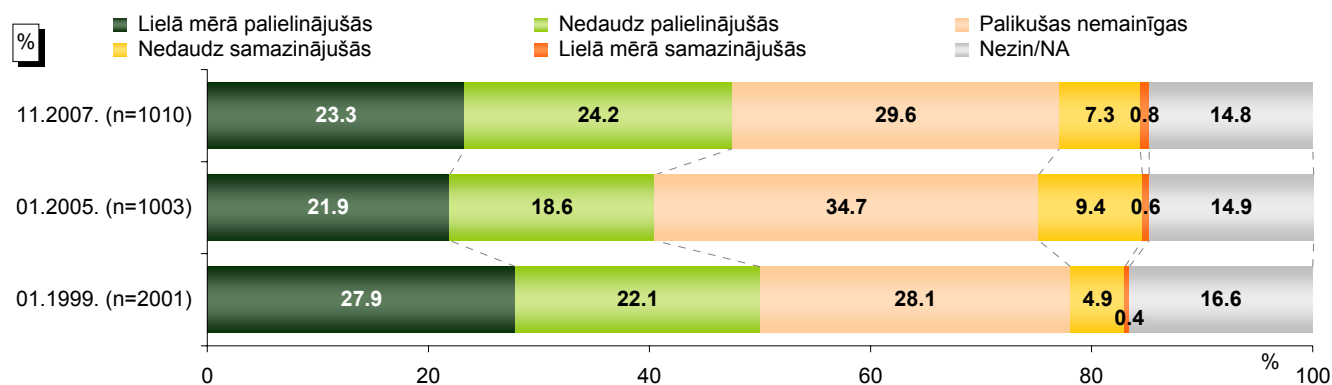
4.2. Vērtējums izmaiņām korupcijas jomā

"Vai, pēc Jūsu domām, problēmas, kas saistās ar augsta līmeņa kukuļošanu pēdējo četru gadu laikā ir.."

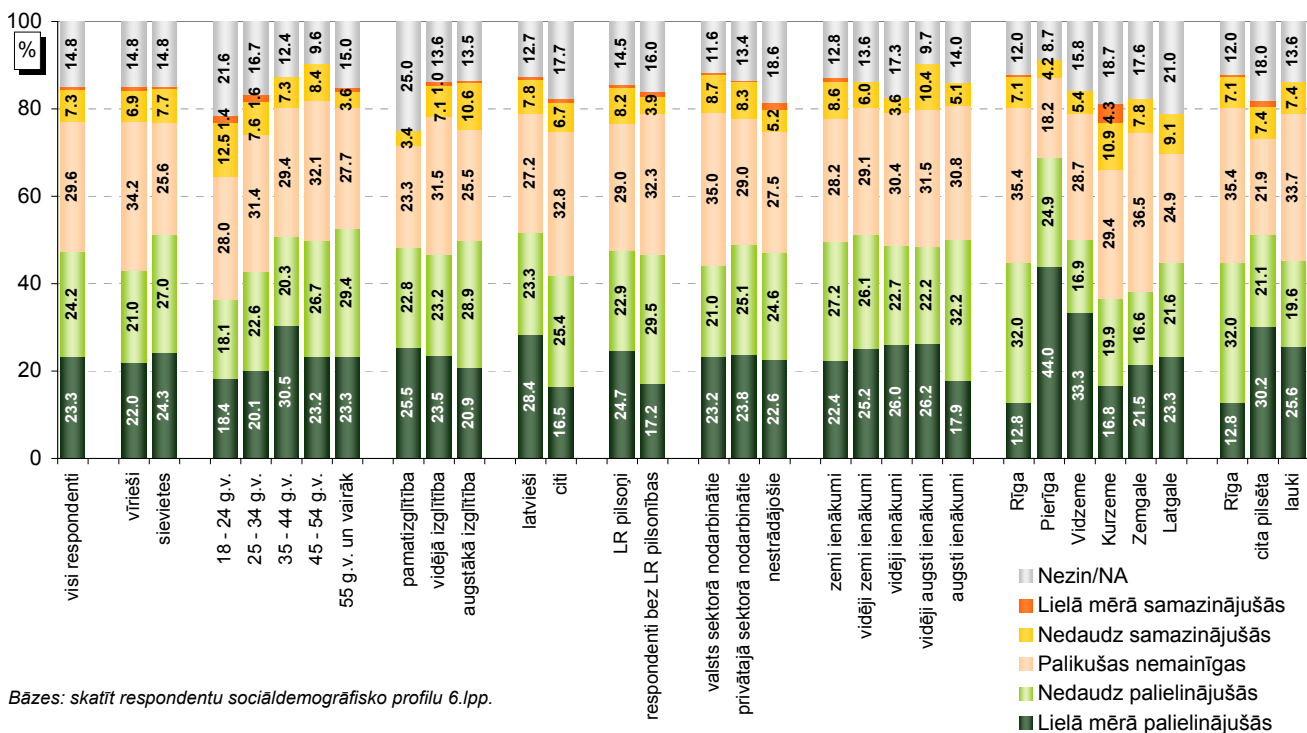
Bāze: visi respondenti, n=1010

01.1999., 01.2005. un 11.2007. aptauju datu salīdzinājums

Bāze: visi respondenti

Atbilžu raksturojums sociāldemogrāfiskajās grupās (11.2007.)

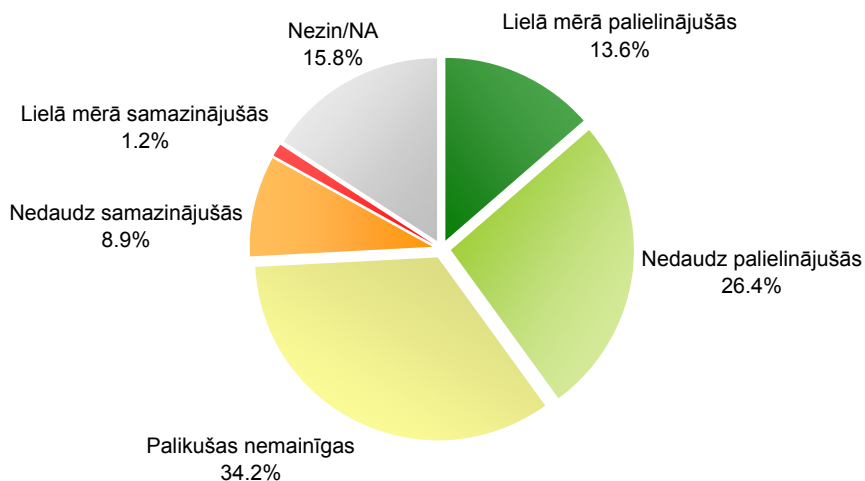

Bāzes: skatīt respondentu sociāldemogrāfisko profilu 6.lpp.

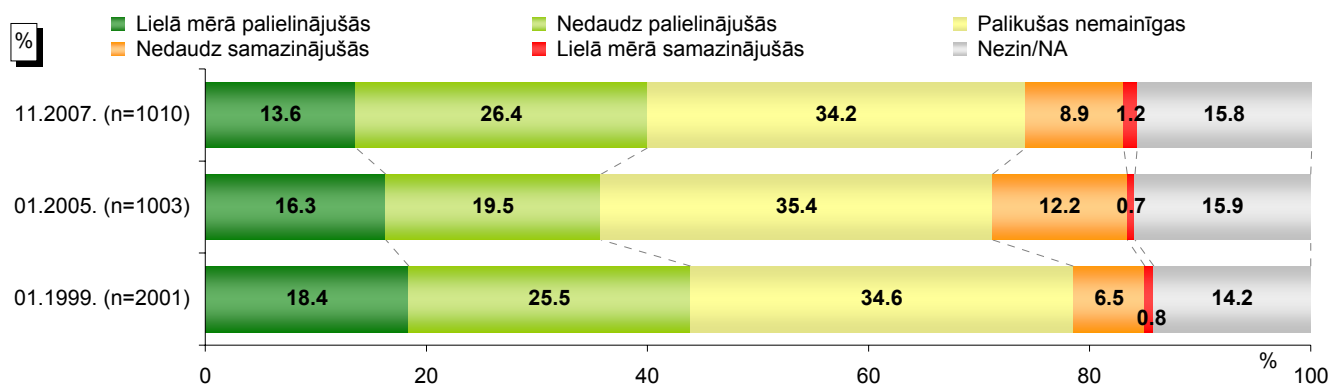
Pētījums: Attieksme pret korupciju Latvijā

"Vai, pēc Jūsu domām, problēmas, kas saistās ar kukuļošanu (zemākais līmenis) pēdējo četru gadu laikā ir..."

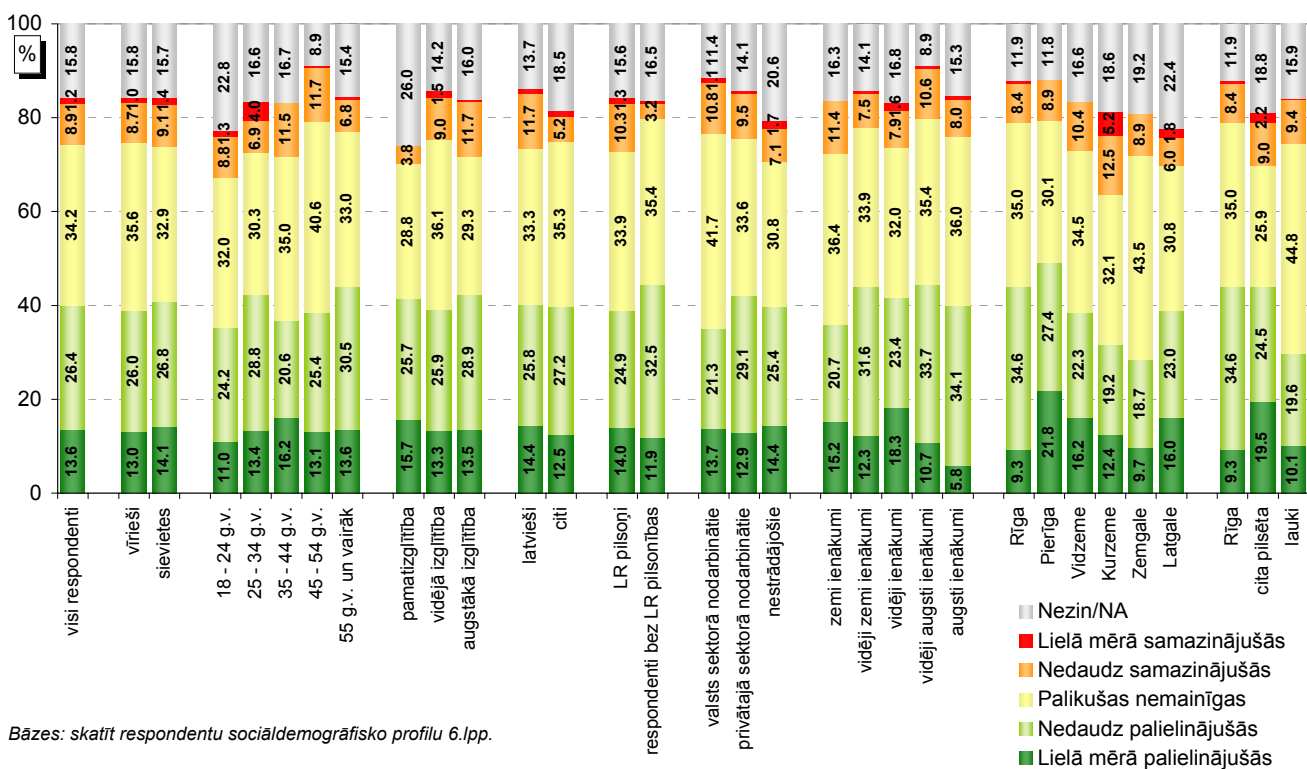
Bāze: visi respondenti, n=1010

01.1999., 01.2005. un 11.2007. aptauju datu salīdzinājums

Bāze: visi respondenti

Atbilžu raksturojums sociāldemogrāfiskajās grupās (11.2007.)

Bāzes: skatīt respondentu sociāldemogrāfisko profilu 6.lpp.

5. Personīgā saskarsme ar korupciju

Pētījuma ietvaros respondentiem lūdza norādīt, ar kādām problēmām viņi saskārušies pēdējo 2 gadu laikā, kā tās risinājuši, un vai šajā laika posmā ir pieredzējuši korupcijas gadījumus.

5.1. Saskarsme ar dažādām problēmām

Visbiežāk aptaujas dalībnieki (61%) atzīmēja, ka paši vai viņu ģimenes locekļi pēdējo divu gadu laikā ir saskārušies ar „*ārstēšanos poliklīnikā, slimnīcā*”. Uz nepieciešamību reģistrēt autotransportu vai nokārtot tā tehnisko apskati norādīja 34% respondentu, 29% minēja, ka pēdējo 2 gadu laikā ir kārtojuši jautājumus saistībā ar nekustamo īpašumu, 28% kārtojuši pasu apmaiņu, uzturēšanās atļaujas vai izsaukumus, bet 26% - risinājuši jautājumus pašvaldībās.

Pētījuma dati liecina, ka retāk iedzīvotāji pēdējo 2 gadu laikā saskārušies ar jautājumu kārtošanu saistībā ar ES struktūrfondi (6%), veikuši darījumus muitā (6%) vai piedzīvojuši situāciju, kad darbavieta, firma piedalījies iepirkumos, lai iegūtu valsts vai pašvaldības pasūtījumu (5%).

Salīdzinot 2007.gada un 2005.gada datus, vērojams, ka šogad aptaujātie retāk norādījuši, ka ir ārstējušies slimnīcā (attiecīgi: 61% un 66%), ir risinājuši jautājumus saistībā ar nekustamo īpašumu lietām (attiecīgi: 29% un 41%), ir kārtojuši jautājumus pašvaldībās (attiecīgi: 26% un 36%), saskārušies ar Ceļu policiju (attiecīgi: 20% un 27%) vai risinājuši jautājumus Valsts ieņēmumu dienestā (VID) (attiecīgi: 20% un 24%).

5.2. Problēmu risināšanā izmantotie līdzekļi

Respondentiem, kuri atzīmēja, ka paši vai viņu ģimenes locekļi pēdējo 2 gadu laikā ir saskārušies ar attiecīgo jautājumu, problēmu, tika lūgts norādīt, kādus paņēmienus viņiem ir nācies izmantot, lai atrisinātu situāciju. Aptaujātie varēja atzīmēt vienu vai vairākas atbildes no piedāvātajām: „*vajadzēja izmantot sakarus (draugus, paziņas u.tml.)*”, „*bija nepieciešami neoficiāli maksājumi vai dāvana (naudas izteiksmē līdz Ls 5)*”, „*bija nepieciešami neoficiāli maksājumi vai dāvana (summa Ls 5 vai pārsniedza Ls 5)*”, „*bija nepieciešams barterdarījums - apmaiņa pret citu pakalpojumu*” vai „*lietu nokārtoju bez kādiem neoficiāliem maksājumiem vai pazīšanās*”.

Raksturojot atbildes, vērojams, ka vairāk nekā 1/10 iedzīvotāju norādījuši, ka viņiem „*vajadzēja izmantot sakarus (draugus, paziņas u.tml.)*”, lai iekārtotos darbā valsts vai pašvaldības iestādē (18%), jautājumos, kas saistīti ar darbavietas piedalīšanos iepirkumos, lai iegūtu valsts vai pašvaldības pasūtījumu (14%), lai nokārtotu jautājumus, kas saistīti ar nekustamo īpašumu (13%), lai saņemtu licences un atļaujas (12%) un jautājumu kārtošanā tiesā (10%).

Pētījums: Attieksme pret korupciju Latvijā

Savukārt to, ka „bija nepieciešami neoficiāli maksājumi vai dāvana (summa Ls 5 vai pārsniedza Ls 5)”, iedzīvotāji salīdzinoši biežāk minējuši par saskarsmi ar Ceļu policiju (17%), ārstēšanos poliklīnikā, slimnīcā (17%) un atļauju, licenču saņemšanu (14%).

Saskaņā ar aptaujas rezultātiem vairāk nekā 4/5 respondentu norādījuši, ka viņi bez kādiem neoficiāliem maksājumiem vai pazīšanās nokārtojuši tādus jautājumus kā „*pasu apmaiņa vai iegūšana, uzturēšanās atļauju, izsaukumu kārtošana*” (94%), „*jautājumu kārtošana VID*” (93%), „*autotransporta reģistrācija vai tehniskā apskate (CSDD)*” (87%), „*lietu kārtošana pašvaldībās*” (87%) un „*jautājumu kārtošana saistībā ar ES struktūrfondiem*” (84%).

Jautājums par izmantotajiem līdzekļiem dažādu jautājumu risināšanā aptaujas dalībniekiem tika uzdots arī 2005.gadā un 1999.gadā. Pētījumu dati liecina, ka ar katru aptauju palielinās atbildes „*lietu nokārtoju bez kādiem neoficiāliem maksājumiem vai pazīšanās*” minēšanas biežums: ja 1999.gadā to norādīja 30%-78% respondentu, tad 2005.gadā: 41%-95%, bet 2007.gadā: 63%-94%.

5.3. Saskarsme ar dažādiem korupcijas veidiem

Raksturojot, ar kāda veida korupciju viņiem personīgi nācies saskarties pēdējo divu gadu laikā, visbiežāk (21%) respondenti norādīja, ka „*medicīnas darbinieks ir pieņēmis neoficiālu maksājumu vai dāvanu*”. Starp trīs biežāk minētajiem korupcijas veidiem, ar kuriem aptaujātie saskārušies, minēts arī, ka „*amatpersona ļāvusi likumpārkāpējiem izvairīties no soda, kaut gan pārkāpums ir acīmredzams*” (10%) un ka „*iestādes vadītājs vai darbinieks personiskām vajadzībām izmanto dienesta resursus, aprīkojumu, iekārtas, auto u.tml.*” (8%). Citi korupcijas veidi norādīti retāk (2%-7%).

To, ka pēdējo divu gadu laikā „*nav personiski saskāries ar korupciju*”, atzīmēja 58% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju.

Analogs jautājums respondentiem tika uzdots arī 2005.gada janvāra aptaujā. Datu salīdzinājums liecina, ka 2007.gadā retāk nekā 2005.gadā iedzīvotāji atzīmējuši, ka saskārušies ar situāciju, kurā „*iestādes vadītājs vai darbinieks personiskām vajadzībām izmanto dienesta resursus, aprīkojumu, iekārtas, auto*” (2007.: 8%, 2005.: 14%), „*amatpersona nepilda savus pienākumus*” (2007.: 6%, 2005.: 12%), „*labi apmaksātā darbā valsts vai pašvaldības iestādē tiek pieņemts ar priekšnieku saistīts cilvēks*” (2007.: 6%, 2005.: 11%) un „*iestādes vadītājs iedzīvojas uz valsts vai pašvaldības iestādes rēķina*” (2007.: 4%, 2005.: 8%). Savukārt šogad biežāk (58%) nekā iepriekšējā pētījumā (52%) aptaujātie norādīja, ka „*nav personiski saskārušies ar korupciju*”.

Detalizētāk tiks analizēti 2007.gada pētījuma dati par biežāk norādītajām atbildēm, raksturojot to minēšanas biežumu dažādās sociāldemogrāfiskajās grupās.

To, ka pēdējo divu gadu laikā personīgi ir saskārušies ar situāciju, kurā „medicīnas darbinieks ir pieņēmis neoficiālu maksājumu vai dāvanu”, biežāk nekā caurmērā atzīmēja sievietes, respondenti vecumā no 45 līdz 54 gadiem, grupa ar augstāko izglītību, aptaujātie

Pētījums: Attieksme pret korupciju Latvijā

bez LR pilsonības, privātajā sektorā strādājošie, pētījuma dalībnieki ar vidēji augstiem vai augstiem ienākumiem, kā arī Rīgā un Vidzemē dzīvojošie.

Atbilžu variantu „amatpersona ļāvusi likumpārkāpējiem izvairīties no soda, kaut gan pārkāpums ir acīmredzams, piemēram, Ceļu policija” biežāk nekā caurmērā norādīja aptaujātie vecumā no 25 līdz 34 gadiem, privātajā sektorā nodarbinātie un respondenti Pierīgā un Vidzemē.

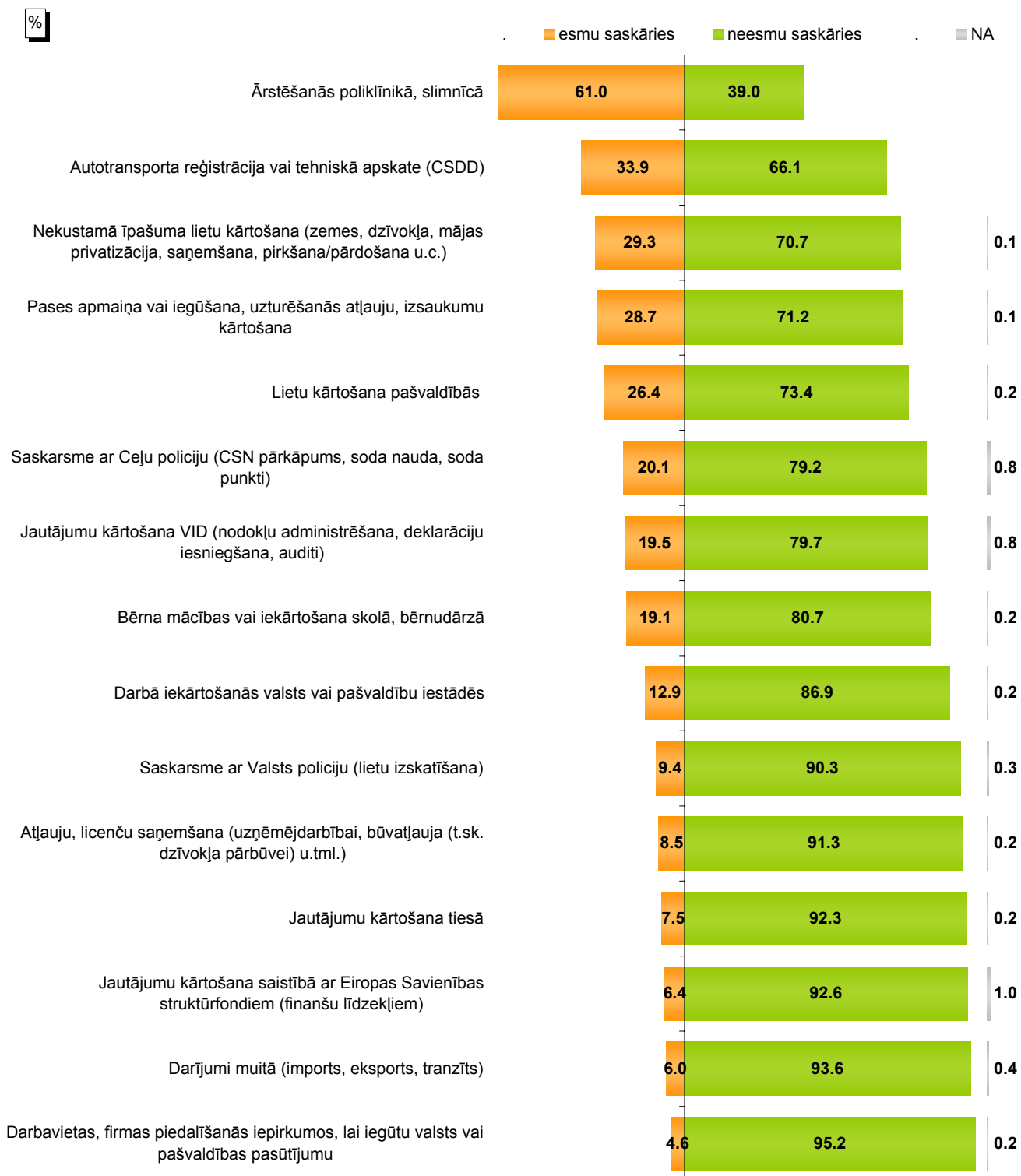
Situāciju, kurā „iestādes vadītājs vai darbinieks personiskām vajadzībām izmanto dienesta resursus, aprīkojumu, iekārtas, auto u.tml.”, biežāk nekā caurmērā piedzīvojuši iedzīvotāji vecumā no 45 līdz 54 gadiem, grupa ar augstāko izglītību, respondenti ar augstiem ienākumiem, pētījuma dalībnieki Pierīgā un lauku apvidos dzīvojošie.

Jāpiebilst, ka aptaujātie vecumā no 18 līdz 24 gadiem un tie, kuri vecāki par 55 gadiem, respondenti ar pamatizglītību, citu tautību pārstāvji, nestrādājošie, iedzīvotāji ar zemiem, vidēji zemiem vai vidējiem ienākumiem, Zemgalē un Latgalē aptaujātie, kā arī lauku apvidos dzīvojošie biežāk nekā caurmērā atzīmēja, ka pēdējo divu gadu laikā „nav personiski saskārušies ar korupciju”.

5. Personīgā saskarsme ar korupciju

5.1. Saskarsme ar dažādām problēmām

"Lūdzu, norādiet, ar kādām problēmām vai jautājumiem Jūs vai Jūsu ģimenes locekļi esat saskārušies pēdējo 2 gadu laikā?"

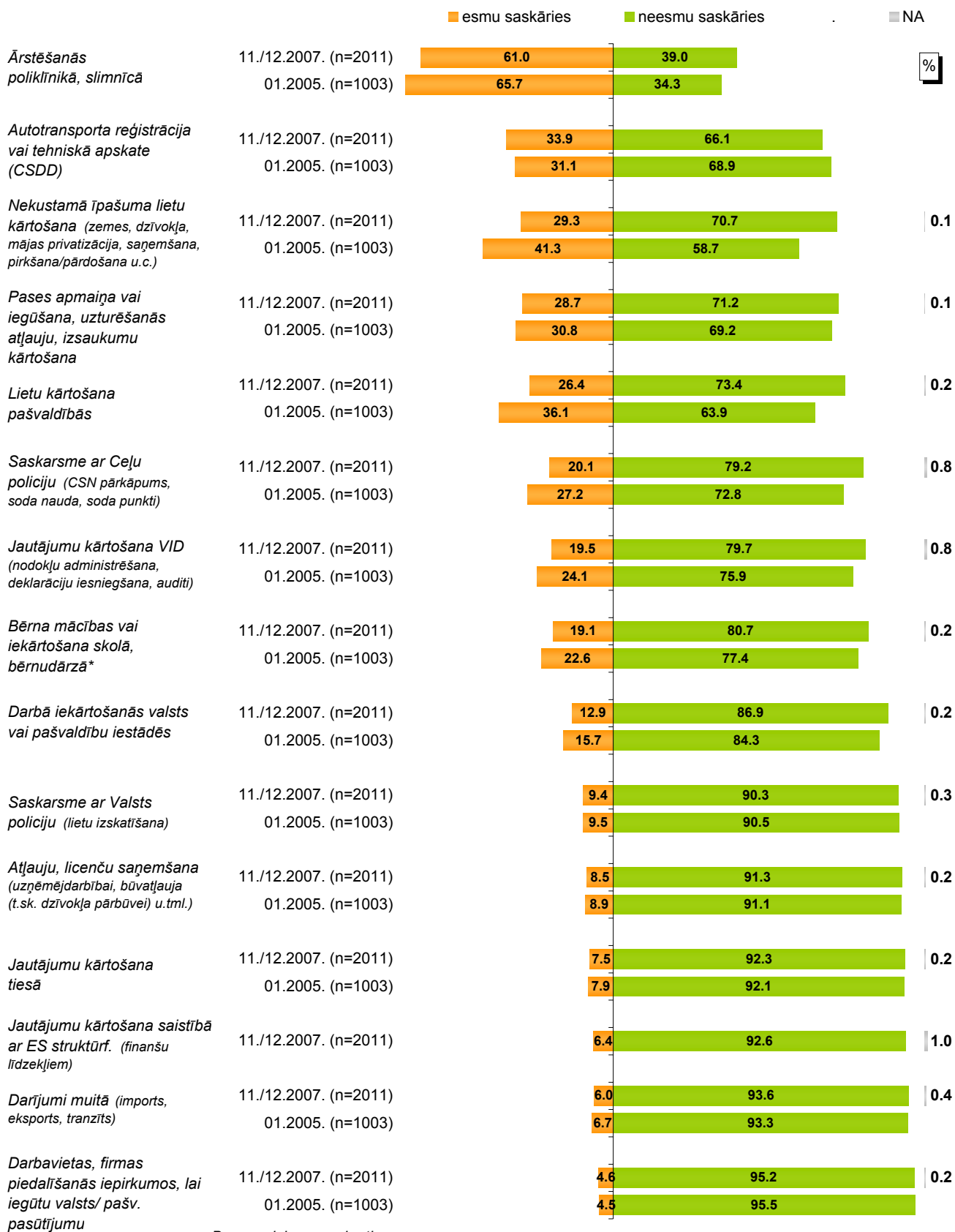

Bāze: visi respondenti, n=2011

Pētījums: Attieksme pret korupciju Latvijā

"Lūdzu, norādiet, ar kādām problēmām vai jautājumiem Jūs vai Jūsu ģimenes locekļi esat saskārušies pēdējo 2 gadu laikā?"

01.2005. un 11.2007. aptauju datu salīdzinājums

*01.2005. aptaujā tika jautāts par "Iekārtošanu skolā, bērnudārzā vai iestāšanos augstskolā"

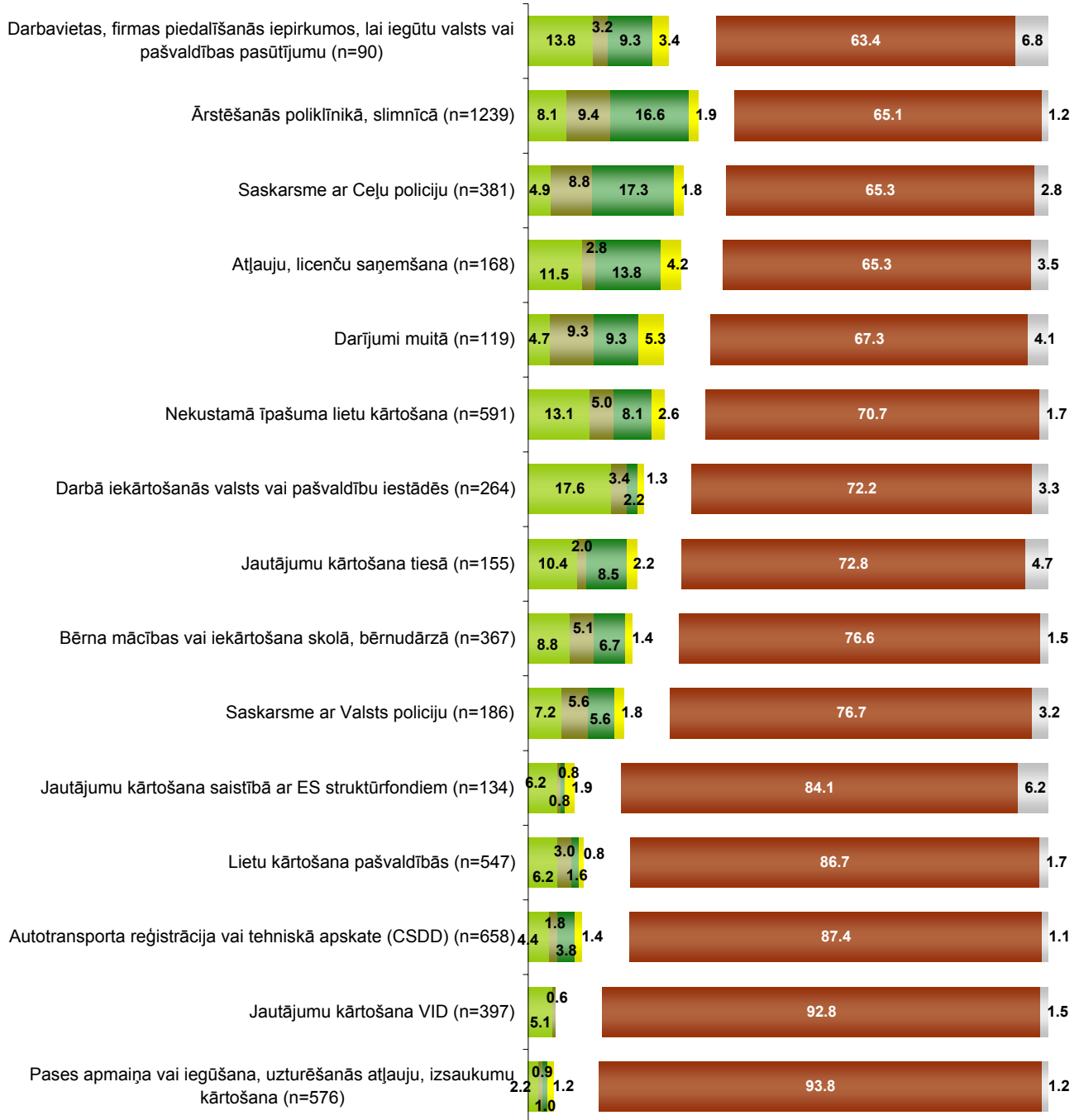
5.2. Problēmu risināšanā izmantotie līdzekļi

"Vai Jums nācās izmantot kādu (-us) no uzskaitītajiem paņēmieniem, lai nokārtotu šo jautājumu?"

- vajadzēja izmantot sakarus (draugus, paziņas u.tml.)
- bija nepieciešami neoficiāli maksājumi vai dāvana (naudas izteiksmē līdz Ls 5)
- bija nepieciešami neoficiāli maksājumi vai dāvana (summa Ls 5 vai pārsniedza Ls 5)
- bija nepieciešams barterdarījums - apmaiņa pret citu pakalpojumu

- lietu nokārtoju bez kādiem neoficiāliem maksājumiem vai pazīšanās
- NA

%

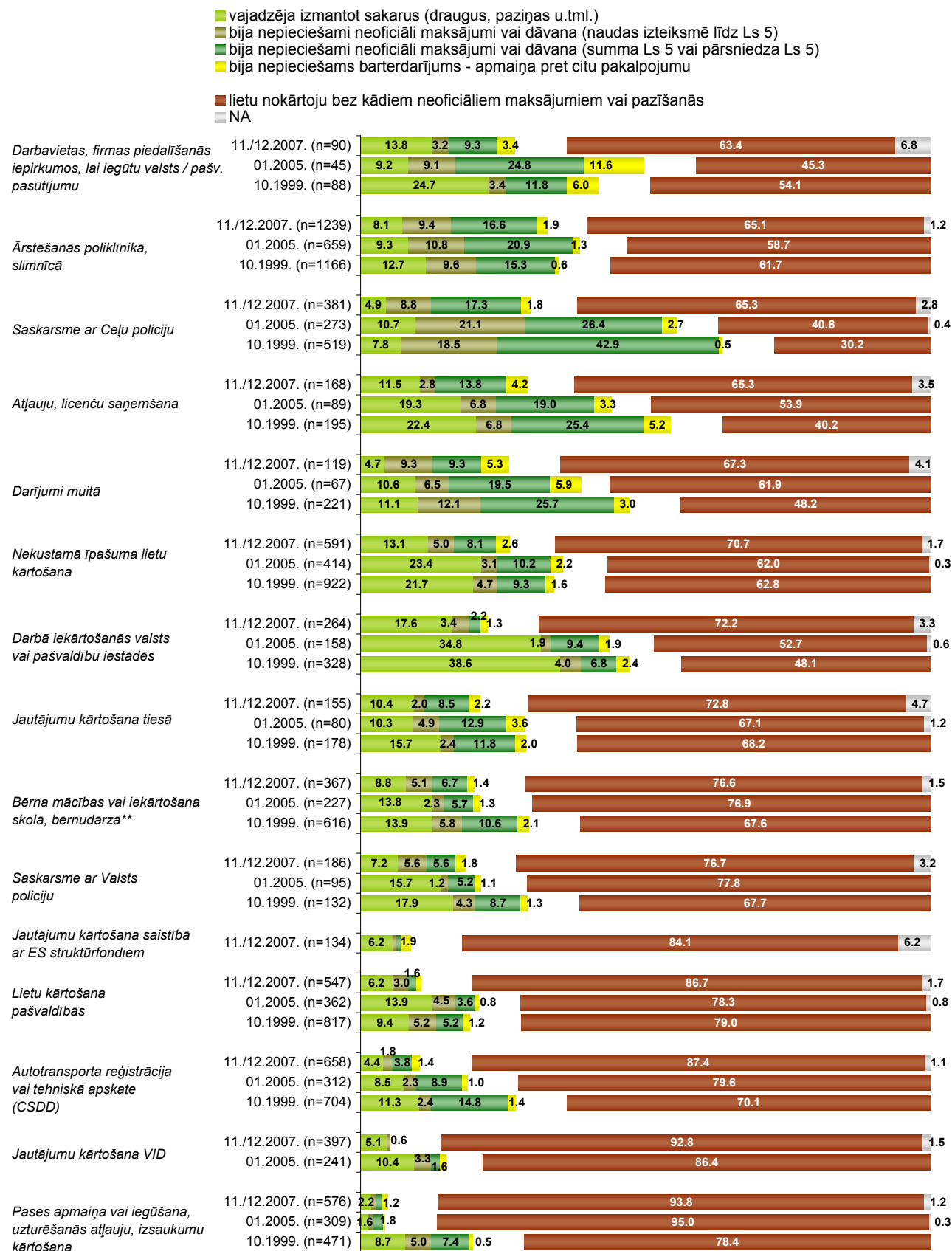
Bāzes: respondenti, kuri pēdējo 2 gadu laikā saskārušies ar attiecīgo problēmu/ jautājumu

*Tā kā katrā jautājumā respondenti varēja minēt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

Pētījums: Attieksme pret korupciju Latvijā

"Vai Jums nācās izmantot kādu (-us) no uzskaitītajiem paņēmieniem, lai nokārtotu šo jautājumu?"

01.1999., 01.2005. un 11.2007. aptauju datu salīdzinājums

Bāzes: respondenti, kuri pēdējo 2 gadu laikā saskārušies ar attiecīgo problēmu/ jautājumu

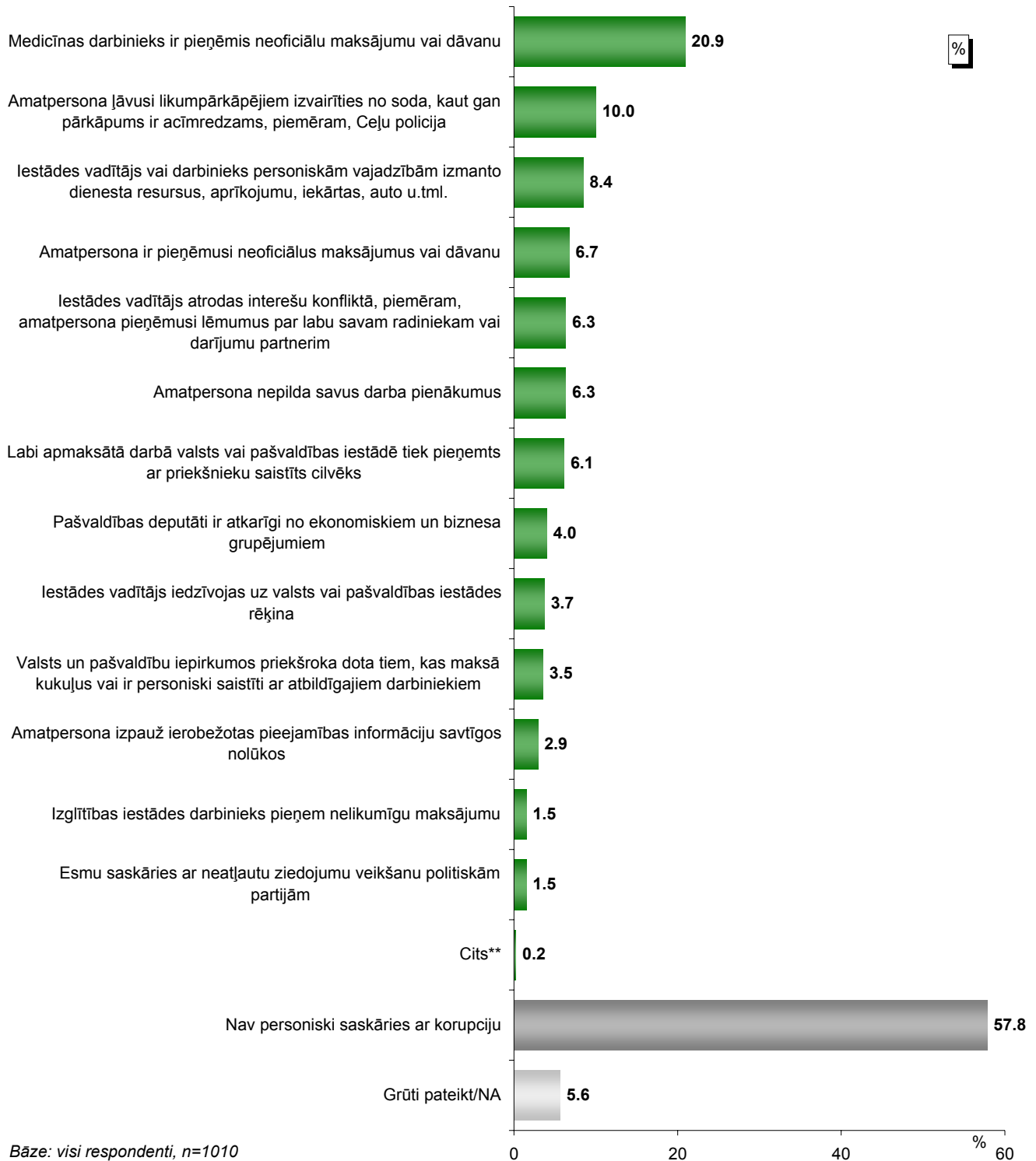
*Tā kā katrā jautājumā respondenti varēja minēt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

**01.2005. aptaujā tika jautāts par "iekārtošanu skolā, bērnudārzā vai iestāšanās augstskolā"

5.3. Saskarsme ar dažādiem korupcijas veidiem

"Kāda veida korupciju Jūs personiski esat pieredzējis pēdējo 2 gadu laikā?"

Bāze: visi respondenti, n=1010

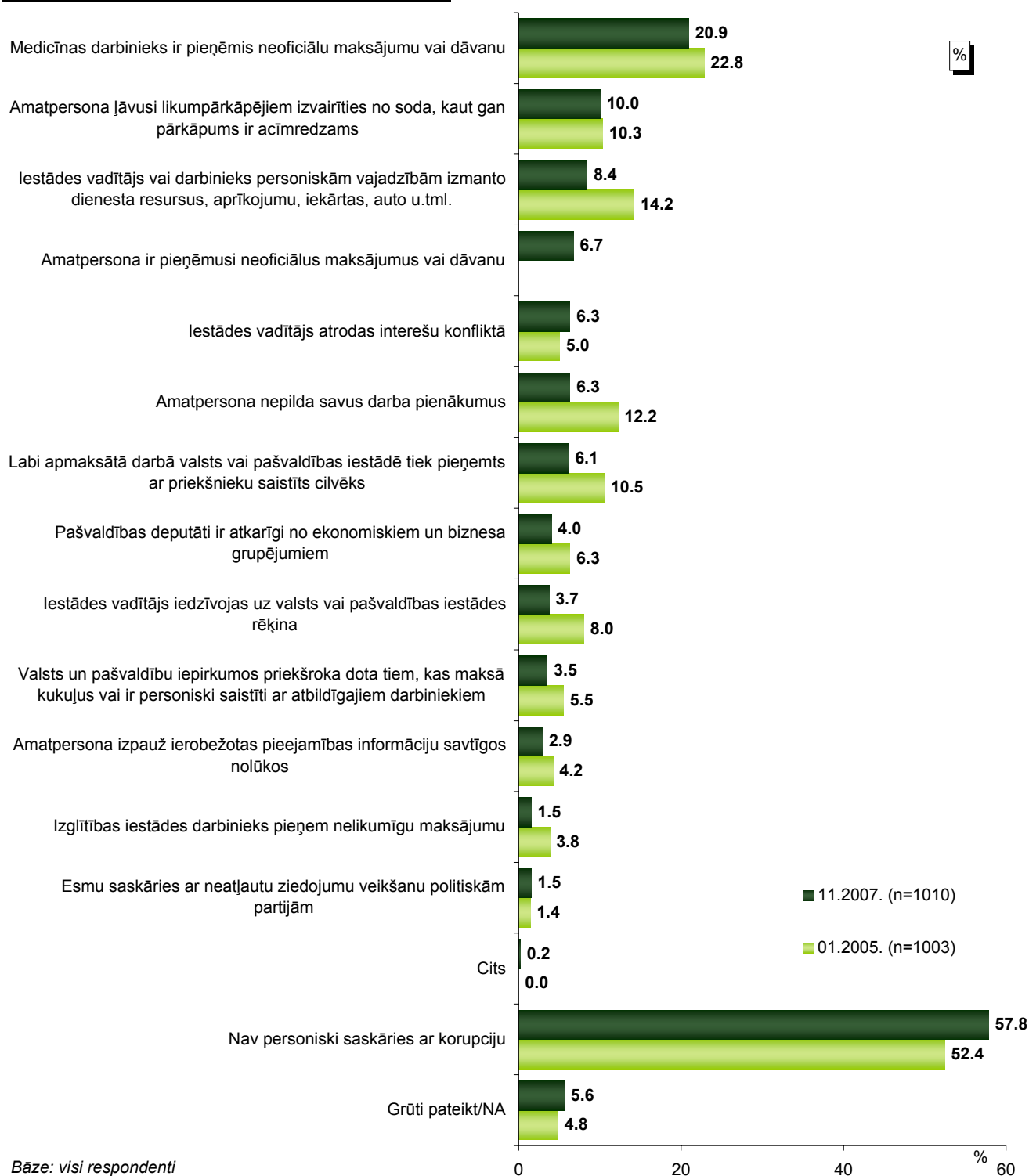
*Tā kā katrs respondents varēja minēt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

**Kategorijā "Cits" respondenti minējuši: "lai tiktu bez rindas uz eksāmenu CSDD" (minēts 1 reizi); "nekustamā īpašumu lietu kārtošana" (minēts 1 reizi).

Pētījums: Attieksme pret korupciju Latvijā

"Kāda veida korupciju Jūs personiski esat pieredzējis pēdējo 2 gadu laikā?"

01.2005. un 11.2007. aptauju datu salīdzinājums

Bāze: visi respondenti

*Tā kā katrs respondents varēja minēt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

6. Attieksme pret kukuļa došanu

Pētījuma ietvaros Latvijas iedzīvotāji raksturoja savu gatavību dot kukuli, norādīja iemeslus, kuru dēļ varētu izšķirties par šādu rīcību vai kas no tās spētu atturēt.

6.1. Gatavība dot kukuli

Saskaņā ar aptaujas datiem gandrīz 2/5 respondentu (39%) atbildēja apstiprinoši („jā” un „vairāk jā nekā nē”) uz jautājumu „Vai Jūs personiski esat gatavs dot kukuli valsts amatpersonai, ja tas būtu būtiski Jūsu vai Jūsu radnieku interesēs un problēma tiktu atrisināta?”, bet 49% pauda pretēju viedokli („nē” un „vairāk nē nekā jā”).

Raksturojot dažādu sociāldemogrāfisko grupu attieksmi, var konstatēt, ka biežāk nekā caurmērā kukuli būtu gatavi dot aptaujātie vecumā no 18 līdz 24 gadiem un no 45 līdz 54 gadiem, grupa ar augstāko izglītību, respondenti bez LR pilsonības, privātajā sektorā strādājošie, grupas ar vidēji augstiem vai augstiem ienākumiem, kā arī Kurzemē un Latgalē dzīvojošie.

Savukārt to, ka nedotu kukuli, biežāk nekā caurmērā norādīja pētījuma dalībnieki vecumā no 35 līdz 44 gadiem, latvieši, LR pilsoņi, nestrādājošie, aptaujātie ar zemiem vai vidēji zemiem ienākumiem, respondenti Pierīgā un Zemgalē, kā arī lauku apvidos dzīvojošie.

6.2. Iemesli, kuru dēļ varētu dot kukuli

Pētījuma dati liecina, ka visbiežāk (36%) aptaujātie dotu kukuli, lai paātrinātu jautājuma, problēmas izskatīšanu. Salīdzinoši bieži respondenti norādījuši, ka, dodot kukuli, „ir lielāka drošība, ka problēma vispār tiks risināta” (32%), „ir pārliecība, ka tiks panākts problēmas pozitīvs (vēlamais) risinājums” (30%) un „darbinieku attieksme ir laipnāka un pretimnākoša” (28%). Vēl 20% atzīmēja, ka kukuļa došana ir kā „garantija, ka citas reizes jautājumus būs iespējams kārtot vieglāk”.

Salīdzinot 1999.gada, 2005.gada un 2007.gada aptauju rezultātus, vērojams, ka, lai arī trīs galvenie kukuļa došanas iemesli ir palikuši nemainīgi, tos norāda aizvien retāk (1999.: 46%-54%, 2005.: 39%-53%, 2007.: 30%-36%).

Raksturojot biežāk minētos iemeslus, kuru dēļ varētu dot kukuli, dažādās sociāldemogrāfiskajās grupās 2007.gadā, var konstatēt, ka biežāk nekā caurmērā, lai „jautājums (problēma) tiktu izskatīta ātrāk”, kukuli dotu jaunieši vecumā no 18 līdz 24 gadiem, aptaujātie ar augstāko izglītību, citu tautību pārstāvji, respondenti bez LR pilsonības, Latgalē dzīvojošie un citās pilsētās (ne Rīgā) aptaujātie.

To, ka šādā veidā „ir lielāka drošība, ka problēma vispār tiks risināta”, biežāk nekā caurmērā uzsvēra iedzīvotāji vecumā 18 līdz 24 gadiem un no 45 līdz 54 gadiem, grupa ar augstāko izglītību, pētījuma dalībnieki bez LR pilsonības, valsts sektorā strādājošie, respondenti ar vidēji augstiem ienākumiem, kā arī Rīgā un Vidzemē dzīvojošie.

Pētījums: Attieksme pret korupciju Latvijā

Vīrieši, aptaujas dalībnieki ar augstiem ienākumiem un respondenti Pierīgā un Kurzemē biežāk nekā caurmērā norādīja, ka varētu dot kukuli, ja šādā veidā tiek iegūta „pārlicība, ka tiks panākts problēmas pozitīvs (vēlamais) risinājums”.

Saskaņā ar pētījuma datiem atbilžu variantu „darbinieku attieksme ir laipnāka un pretimnākošāka” biežāk nekā caurmērā minēja iedzīvotāji ar pamatizglītību, grupa ar augstiem ienākumiem, kā arī Vidzemē un Zemgalē dzīvojošie.

6.3. Situācijas, kurās varētu dot kukuli

Aptaujas dalībniekiem tika arī lūgts norādīt, **kādās situācijās** viņi **noteikti maksātu neoficiāli** vai sniegtu dāvanu, pretpakalpojumu, kā arī atbildēt, kāda būtu viņu rīcība situācijās, kurās tiktu pieprasīts neoficiāls maksājums.

Gandrīz puse aptaujāto Latvijas iedzīvotāju (46%) maksātu neoficiāli „*veselības aprūpē (lai saņemtu labāku ārstēšanu, tiktu veiktas nepieciešamās darbības (piem., operācijas))*”. Vairāk nekā 1/10 respondentu norādīja, ka būtu ar mieru dot kukuli „*saskarsmē ar policiju*” (16%), „*kārtojot nekustamā īpašuma lietas*” (13%), „*izglītībā*” (11%) un „*lai nokārtotu darījumus tiesā*” (11%).

Analizējot dažādu sociāldemogrāfisko grupu atbildes, var secināt, ka biežāk nekā caurmērā maksāt neoficiālus maksājumus „veselības aprūpē” būtu gatavi pētījuma dalībnieki vecumā no 35 līdz 54 gadiem, grupa ar augstāko izglītību, aptaujātie bez LR pilsonības, privātajā sektorā strādājošie, iedzīvotāji ar vidēji augstiem vai augstiem ienākumiem, kā arī Pierīgā aptaujātie.

To, ka noteikti maksātu neoficiāli „saskarsmē ar policiju”, biežāk nekā caurmērā norādīja respondenti ar augstāko izglītību, citu tautību pārstāvji, aptaujas dalībnieki bez LR pilsonības, privātajā sektorā strādājošie, grupas ar vidēji augstiem vai augstiem ienākumiem un Pierīgā un Latgalē dzīvojošie.

Pētījuma dalībnieki vecumā no 25 līdz 34 gadiem, grupa ar augstāko izglītību, respondenti bez LR pilsonības, aptaujātie ar augstiem ienākumiem un Latgalē dzīvojošie biežāk nekā caurmērā atzīmēja, ka būtu ar mieru dot kukuli, „kārtojot nekustamā īpašuma lietas”.

Aptaujas rezultāti liecina, ka „izglītībā” maksāt neoficiāli biežāk nekā caurmērā būtu gatavi iedzīvotāji vecumā no 35 līdz 44 gadiem, respondenti bez LR pilsonības, privātajā sektorā strādājošie un grupa ar vidēji augstiem ienākumiem.

Dot kukuli, „lai nokārtotu darījumus tiesā”, biežāk nekā caurmērā būtu ar mieru respondenti vecumā no 25 līdz 34 gadiem, iedzīvotāji ar augstāko izglītību, citu tautību pārstāvji, pētījuma dalībnieki bez LR pilsonības, privātajā sektorā nodarbinātie, respondenti ar vidēji augstiem vai augstiem ienākumiem, Pierīgā un Latgalē dzīvojošie, kā arī citās pilsētās (ne Rīgā) aptaujātie.

Jāatzīmē, ka analīzes vajadzībām tika izveidots jauns mainīgais ar trīs grupām: „*maksātu, dotu dāvanas, pretpakalpojumus*”, „*nemaksātu, nedotu dāvanas, pretpakalpojumus*” un „*grūti pateikt/NA*”. Saskaņā ar pētījuma datiem vairāk nekā puse

Pētījums: Attieksme pret korupciju Latvijā

respondentu (56%) būtu ar mieru maksāt neoficiāli, 32% nebūtu gatavi to darīt, bet 12% ir „*grūti pateikt*”, kāda būtu viņu rīcība.

Raksturojot datus par dažādu sociāldemogrāfisko grupu iespējamo rīcību, var konstatēt, ka biežāk nekā caurmērā neoficiāli būtu gatavi maksāt aptaujātie vecumā no 35 līdz 44 gadiem, respondenti ar augstāko izglītību, pētījuma dalībnieki bez LR pilsonības, privātajā sektorā strādājošie, aptaujātie ar vidēji augstiem vai augstiem ienākumiem, kā arī Vidzemē un Latgalē dzīvojošie.

Savukārt grupa ar pamatizglītību, nestrādājošie, iedzīvotāji ar vidēji zemiem ienākumiem, Zemgalē dzīvojošie un lauku apvidos aptaujātie biežāk nekā caurmērā norādīja, ka „nemaksātu, nedotu dāvanas, pretpakalpojumus”.

Aptaujā tika iekļauts arī jautājums „*Ja, vēršoties valsts vai pašvaldības iestādēs, Jums tiktu pieprasīts neoficiāls maksājums, dāvana vai pretpakalpojums, ko Jūs visticamāk darītu?*” Vairāk nekā 2/5 respondentu (44%) atzīmēja, ka „*noteikti nemaksātu neoficiāli, nesniegtu dāvanu vai pretpakalpojumu*”, 29% norādīja, ka mēģinātu panākt, lai pakalpojums tiek sniegts bez neoficiāliem maksājumiem, tomēr, ja citādi neizdotos, maksātu, bet 10% atbildēja, ka „*noteikti maksātu*”.

Pētījuma rezultāti liecina, ka biežāk nekā caurmērā šādā situācijā „noteikti nemaksātu” aptaujātie, kuri vecāki par 55 gadiem, latvieši, grupas ar zemiem vai vidēji zemiem ienākumiem, Zemgalē dzīvojošie un lauku apvidos aptaujātie.

Jāatzīmē, ka respondenti ar augstāko izglītību, iedzīvotāji ar augstiem ienākumiem, kā arī Kurzemē un Latgalē dzīvojošie biežāk nekā caurmērā minēja, ka „noteikti maksātu”.

Lūgti norādīt, kā viņi rīkotos, ja, vēršoties valsts vai pašvaldības iestādē, viņiem **rastos aizdomas, ka tiek gaidīts neoficiāls maksājums**, 43% atbildēja, ka „*noteikti nemaksātu*”, 30% atzīmēja, ka maksātu, ja citādi neizdotos pakalpojumu saņemt, bet 12% norādīja, ka laika un nervu taupīšanas nolūkos mēģinātu samaksāt atbildīgajai amatpersonai.

To, ka „noteikti nemaksātu”, biežāk nekā caurmērā uzsvēra iedzīvotāji vecumā no 45 līdz 54 gadiem, grupa ar pamatizglītību, latvieši, respondenti ar zemiem vai vidēji zemiem ienākumiem, kā arī Vidzemē un Zemgalē aptaujātie.

Savukārt grupas ar zemiem vai augstiem ienākumiem un respondenti Latgalē biežāk nekā caurmērā norādīja, ka „lai ietaupītu laiku un nervus, mēģinātu samaksāt atbildīgajai amatpersonai”.

6.4. Faktori, kas varētu atturēt dot kukuli

Pētījuma dati liecina, ka respondenti atzīmējuši dažādus iemeslus, kas viņus varētu atturēt dot kukuli: vairāk nekā 1/5 norādījuši tādas atbildes kā „*amatpersonu algas ir pietiekami labas, un viņiem nevajag maksāt papildus*” (26%), „*ja vienreiz samaksāšu, nākošreiz vajadzēs maksāt atkal*” (25%), „*tiek veicināts ierēdņu, darbinieku negodīgums*”

Pētījums: Attieksme pret korupciju Latvijā

(24%), „*finansiāli nevaru atļauties dot kukuli*” (23%), „*mani uztrauc sabiedrības korumpētība*” (21%), „*oficiālie maksājumi jau vien ir pārāk augsti*” (21%) un „*bailes, ka par neoficiāliem maksājumiem pieķers, var sodīt*” (20%).

Salīdzinot šogad veiktās aptaujas rezultātus ar iepriekš veikto pētījumu datiem, var konstatēt, ka visi uzskaitītie iemesli, kas varētu atturēt dot kukuli, 2007.gadā minēti retāk (6%-26%) nekā 2005.gadā (10%-39%) un 1999.gadā (8%-39%).

Detalizētāk tiks analizēti dati par biežāk atzīmētajām atbildēm, raksturojot to minēšanas biežumu dažādās sociāldemogrāfiskajās grupās.

Viedokli, ka „*amatpersonu algas ir pietiekami labas, un viņiem nevajag maksāt papildus*”, biežāk nekā caurmērā pauda grupa ar pamatizglītību, respondenti ar zemiem vai vidēji zemiem ienākumiem, Kurzemē un Zemgalē dzīvojošie, kā arī pētījuma dalībnieki lauku apvidos.

Aptaujātie vecumā no 45 līdz 54 gadiem, respondenti bez LR pilsonības, Pierīgā un Latgalē aptaujātie, kā arī citās pilsētās (ne Rīgā) dzīvojošie biežāk nekā caurmērā norādīja uz varbūtību, ka „*ja vienreiz samaksāšu, nākošreiz vajadzēs maksāt atkal*”.

To, ka šādā veidā „*tiek veicināts ierēdņu, darbinieku negodīgums*”, biežāk nekā caurmērā uzsvēra respondenti vecumā no 35 līdz 54 gadiem, pētījuma dalībnieki ar augstāko izglītību, latvieši, valsts sektorā strādājošie, grupa ar augstiem ienākumiem, kā arī respondenti Pierīgā, Vidzemē un Kurzemē.

Saskaņā ar aptaujas datiem atbildi „*finansiāli nevaru atļauties dot kukuli*” biežāk nekā caurmērā sniedza iedzīvotāji, kuri vecāki par 55 gadiem, grupa ar pamatizglītību, nestrādājošie, aptaujātie ar zemiem vai vidēji zemiem ienākumiem un Latgalē dzīvojošie.

Respondenti vecumā no 45 līdz 54 gadiem, aptaujātie ar augstāko izglītību, latvieši, valsts sektorā nodarbinātie, iedzīvotāji ar augstiem ienākumiem un Pierīgā aptaujātie biežāk nekā caurmērā atzīmēja, ka viņus „*uztrauc sabiedrības korumpētība*”.

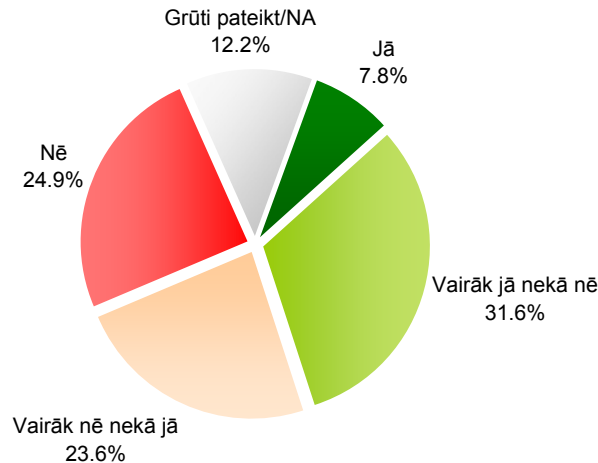
Atbilžu variantu „*oficiālie maksājumi jau vien ir pārāk augsti*” biežāk nekā caurmērā minēja iedzīvotāji vecumā no 35 līdz 44 gadiem, grupa ar pamatizglītību, respondenti ar zemiem vai vidējiem ienākumiem, kā arī Pierīgā un Vidzemē dzīvojošie.

„*Bailes, ka par neoficiāliem maksājumiem pieķers, var sodīt*” biežāk nekā caurmērā no kukuļa došanas atturētu aptaujātos vecumā no 18 līdz 34 gadiem, respondentus ar augstāko izglītību, citu tautību pārstāvjus, respondentus bez LR pilsonības, grupu ar vidējiem ienākumiem un pētījuma dalībniekus Rīgā un Latgalē.

6. Attieksme pret kukuļa došanu

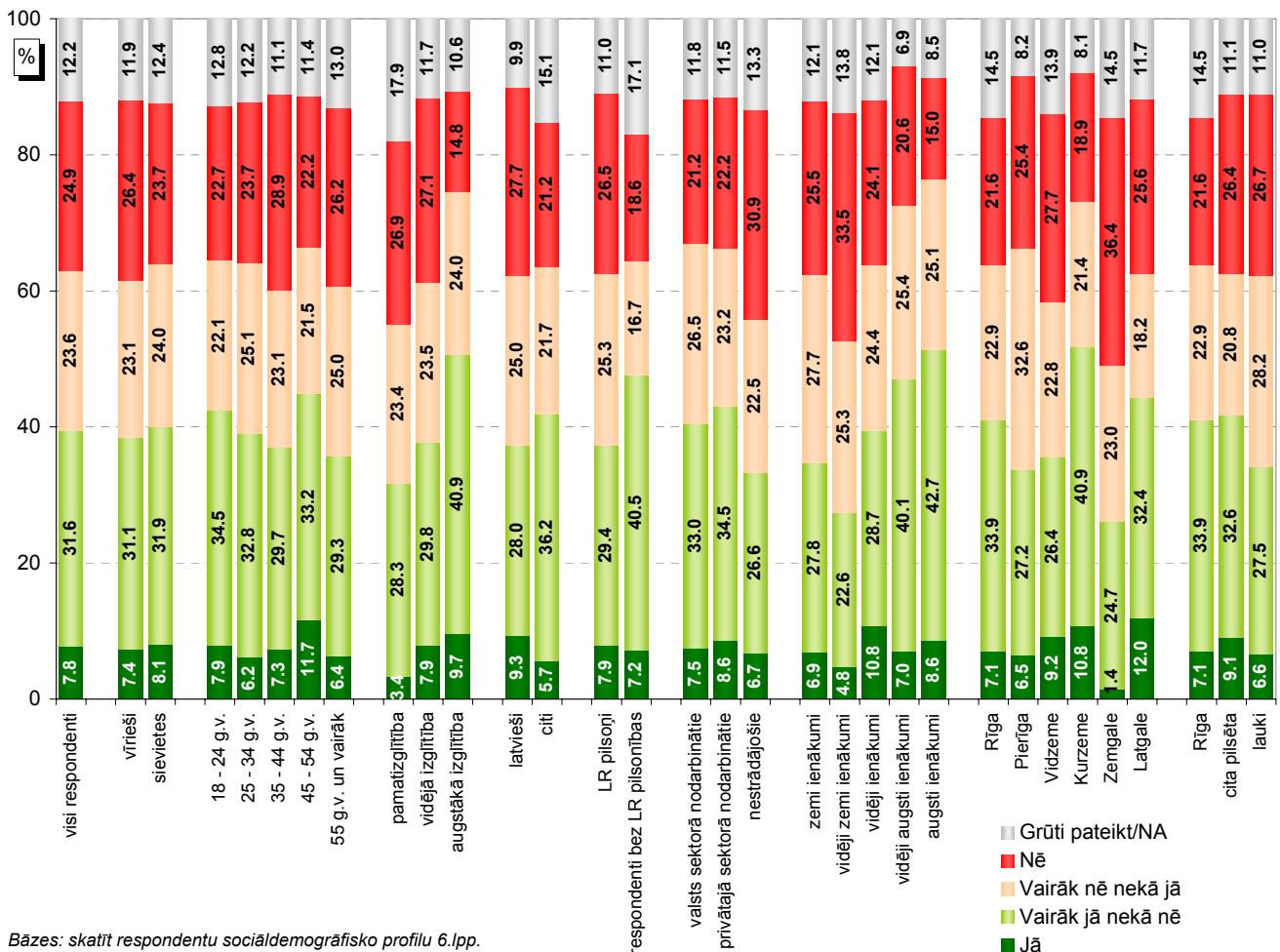
6.1. Gatavība dot kukuli

"Vai Jūs personiski esat gatavs dot kukuli valsts amatpersonai, ja tas būtu būtiski Jūsu vai Jūsu radnieku interesēs un problēma tiktu atrisināta?"

Bāze: visi respondenti, n=1010

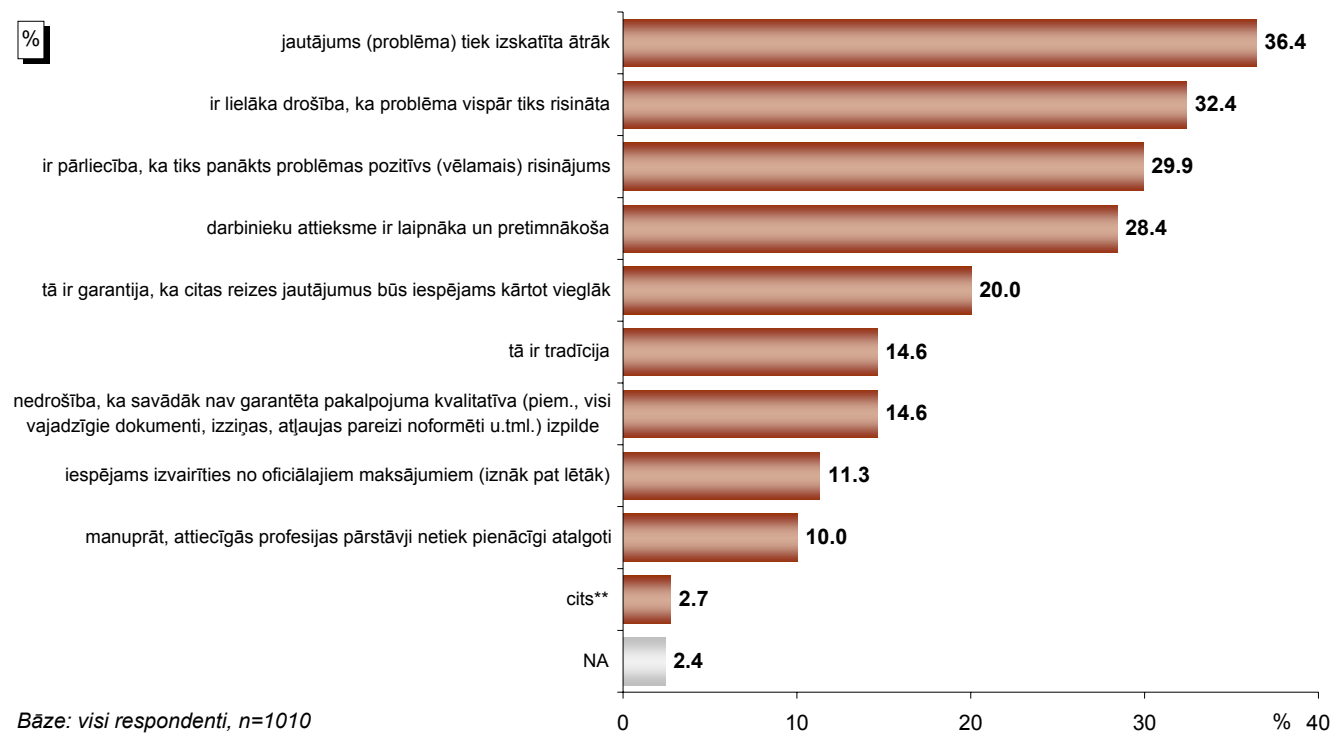
Atbilžu raksturojums sociāldemogrāfiskajās grupās

Bāzes: skatīt respondentu sociāldemogrāfisko profilu 6.lpp.

6.2. Iemesli, kuru dēļ varētu dot kukuli

"Lūdzu, norādiet iemeslus, kuru dēļ Jūs personiski varētu izšķirties dot kukuli kādai valsts amatpersonai!"

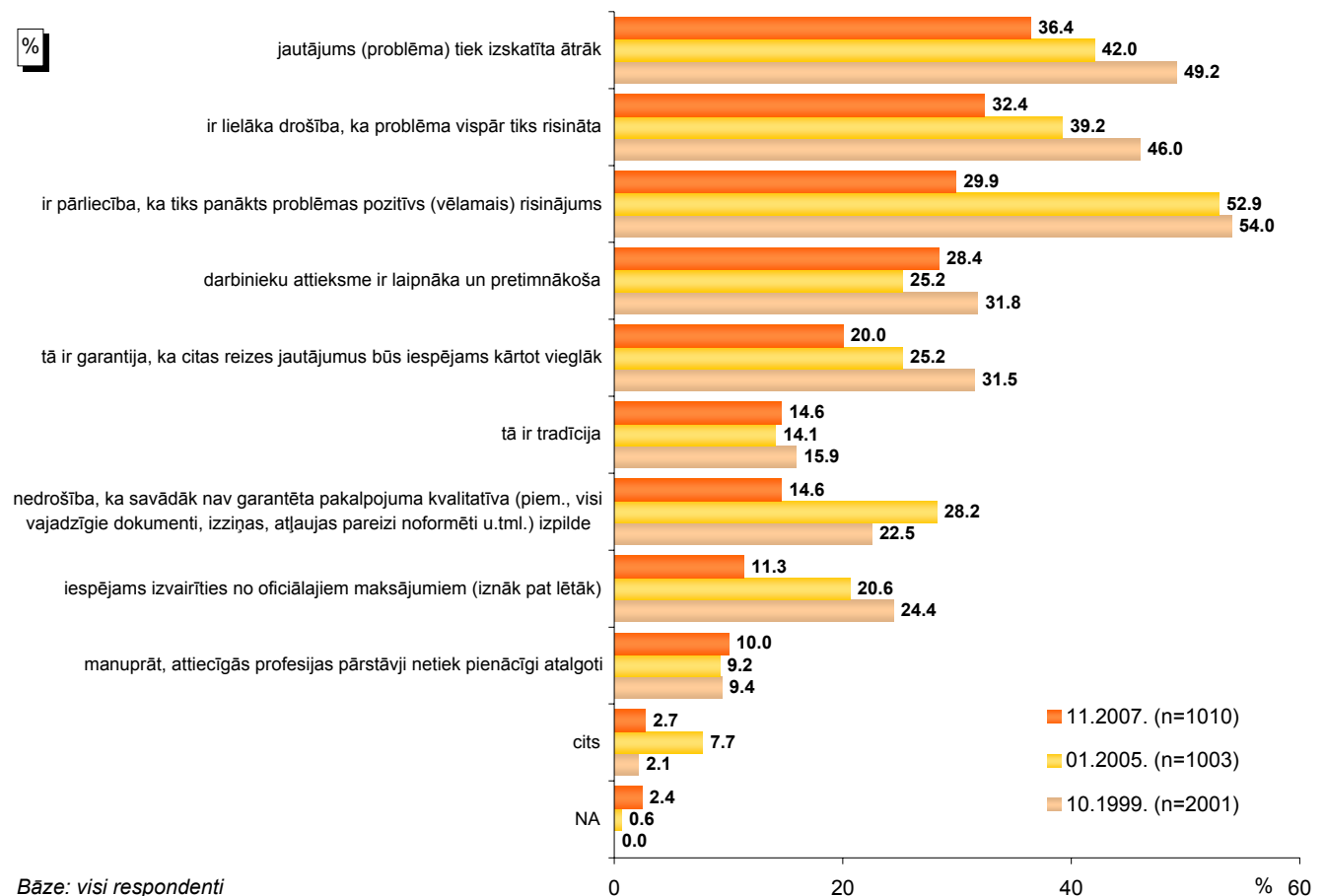

Bāze: visi respondenti, n=1010

*Tā kā katrs respondents varēja minēt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

**Kategorijā "Cits" respondenti minējuši: "ja tas skartu veselību vai dzīvību" (minēts 4 reizes); "nedotu kukuli" (minēts 24 reizes).

01.1999., 01.2005. un 11.2007. aptauju datu salīdzinājums

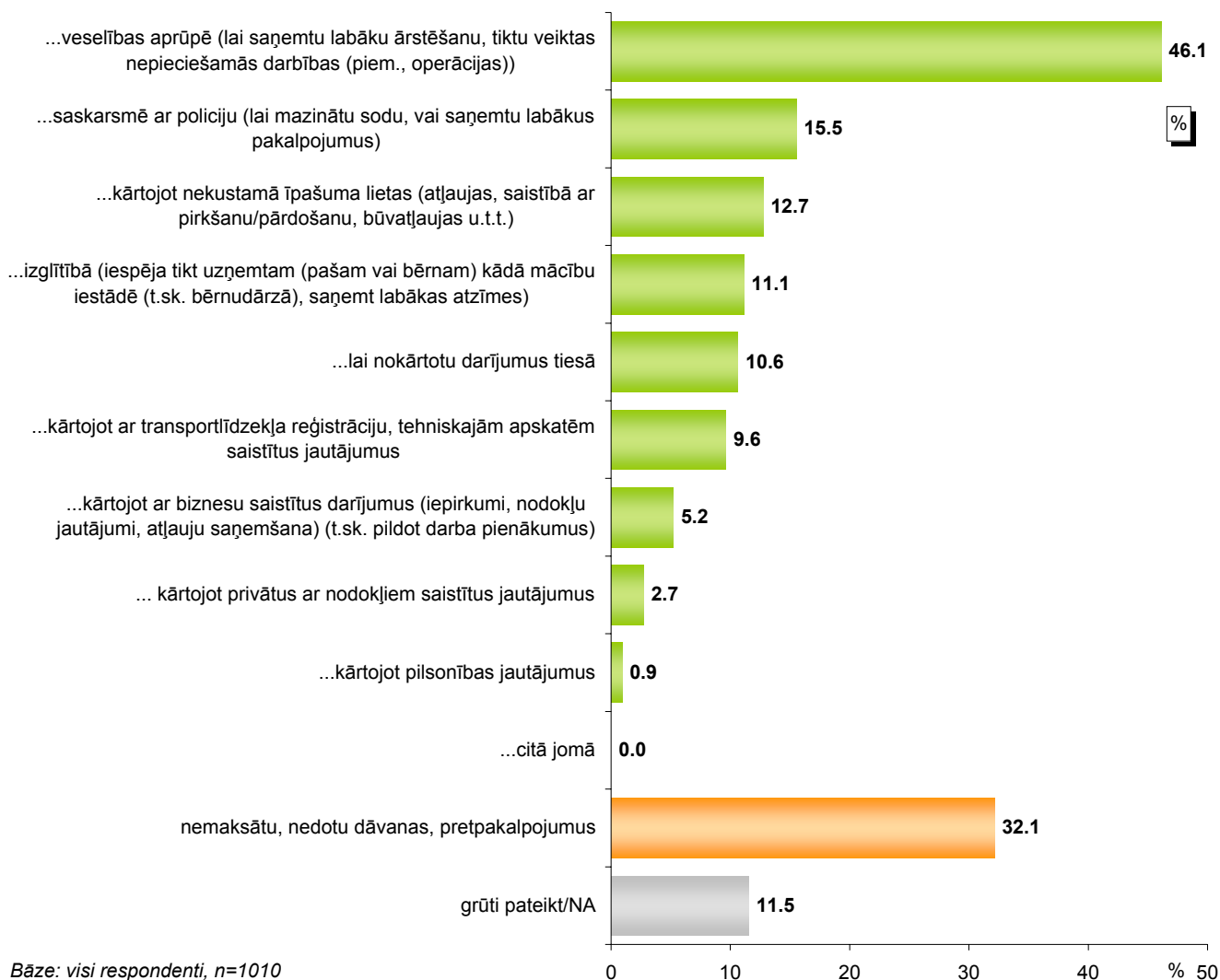
Bāze: visi respondenti

*Tā kā katrs respondents varēja minēt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

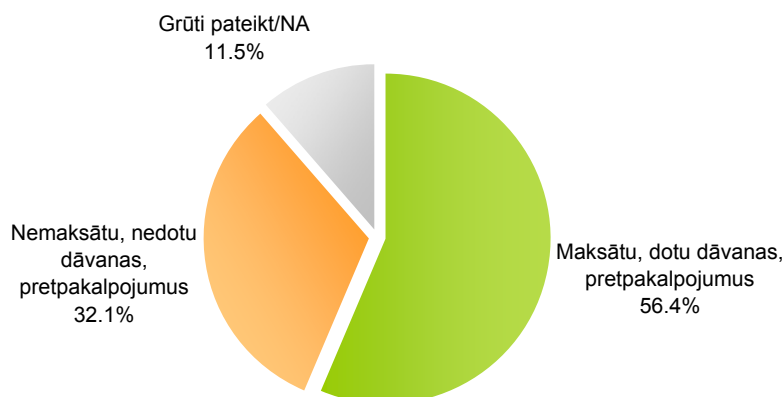
6.3. Situācijas, kurās varētu dot kukuli

"Ja Jums tiktu prasīts vai arī likts nojaust, ka tiek sagaidīts neoficiāls maksājums, kādos gadījumos Jūs noteikti maksātu neoficiāli vai sniegtu dāvanu, pretpakalpojumu?"

Bāze: visi respondenti, n=1010

*Tā kā katrs respondents varēja minēt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

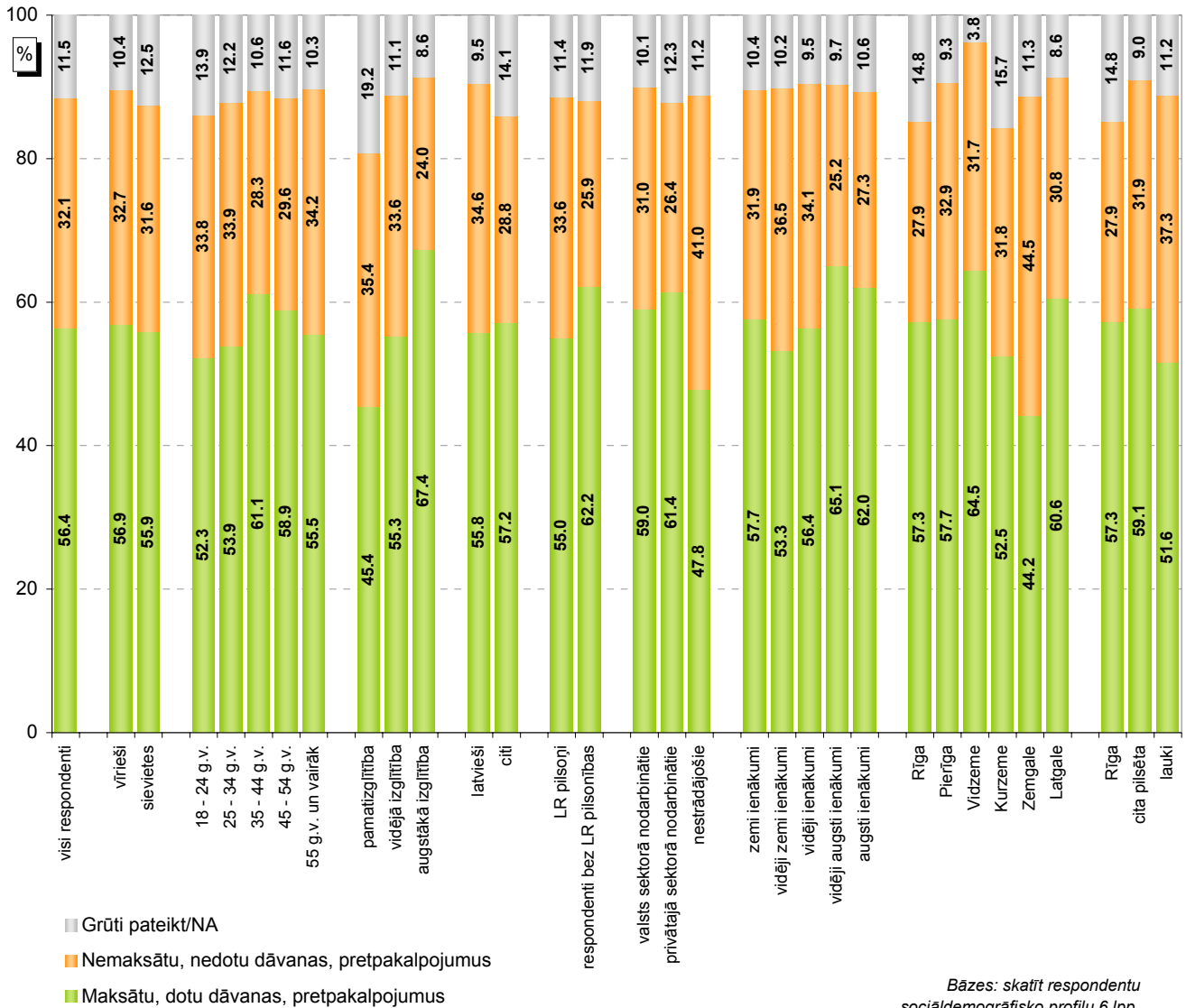

Bāze: visi respondenti, n=1010

Pētījums: Attieksme pret korupciju Latvijā

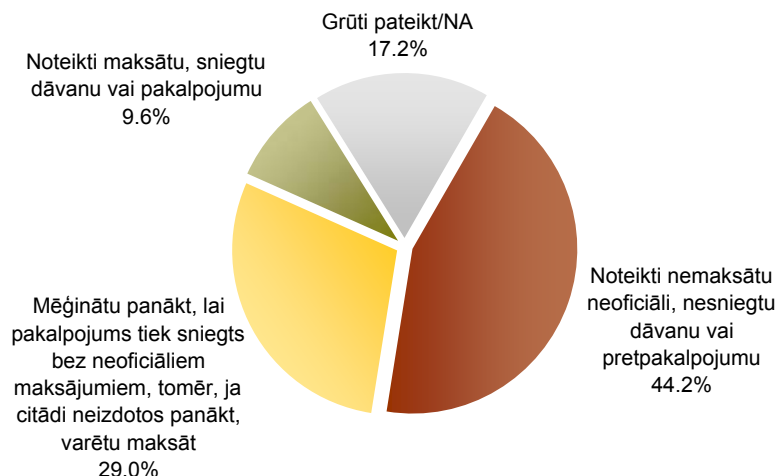
"Ja Jums tiktu prasīts vai arī likts nojaust, ka tiek sagaidīts neoficiāls maksājums, kādos gadījumos Jūs noteikti maksātu neoficiāli vai sniegtu dāvanu, pretpakalpojumu?"

Atbilžu raksturojums sociāldemogrāfiskajās grupās

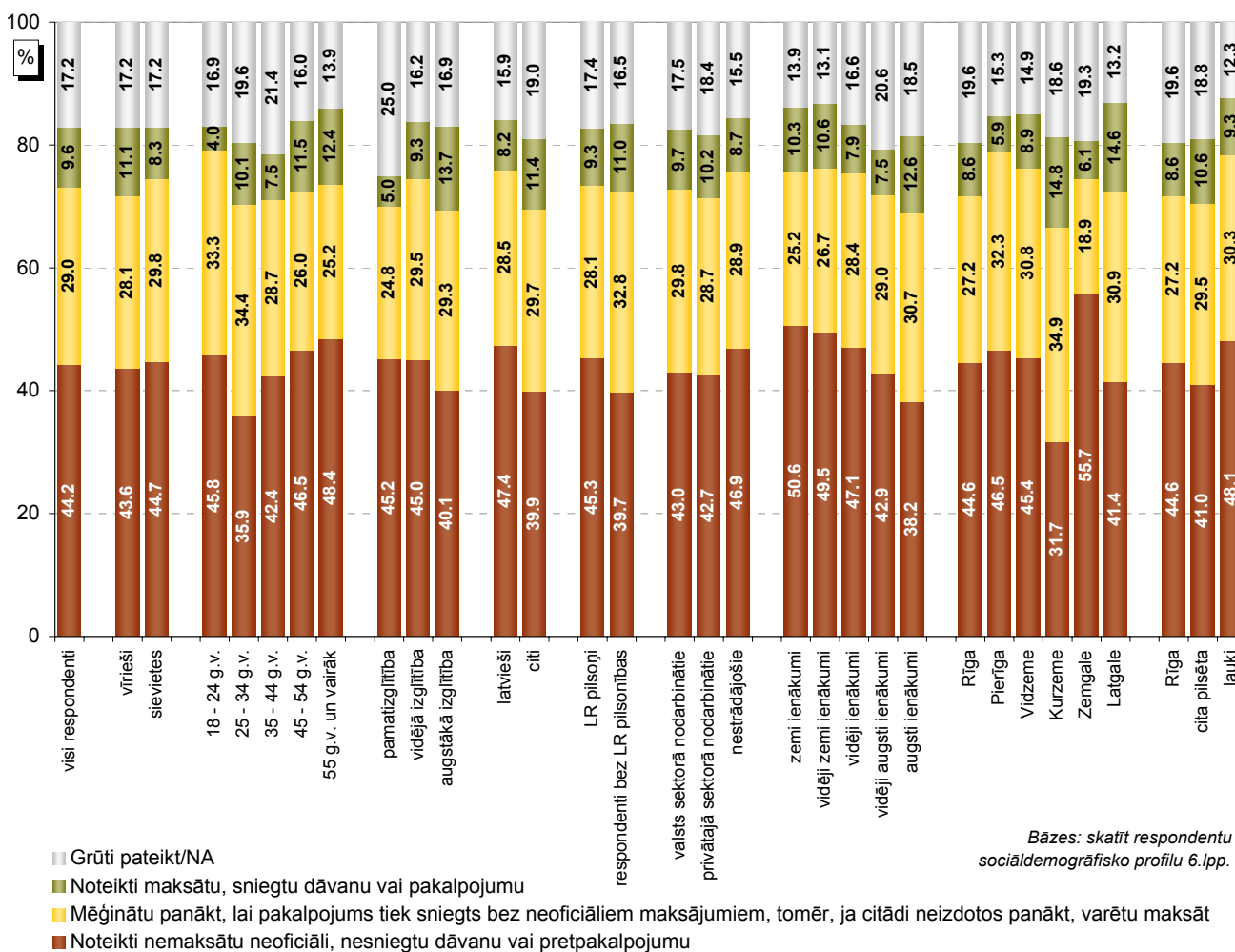
Pētījums: Attieksme pret korupciju Latvijā

"Ja, vērsties valsts vai pašvaldības iestādēs, Jums tiktu pieprasīts neoficiāls maksājums, dāvana vai pretpakalpojums, ko Jūs visticamāk darītu?"

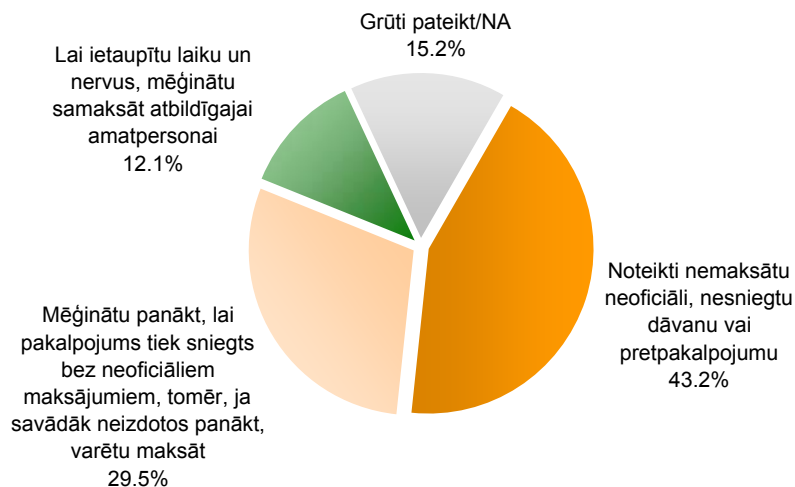
Bāze: visi respondenti, n=1010

Atbilžu raksturojums sociāldemogrāfiskajās grupās

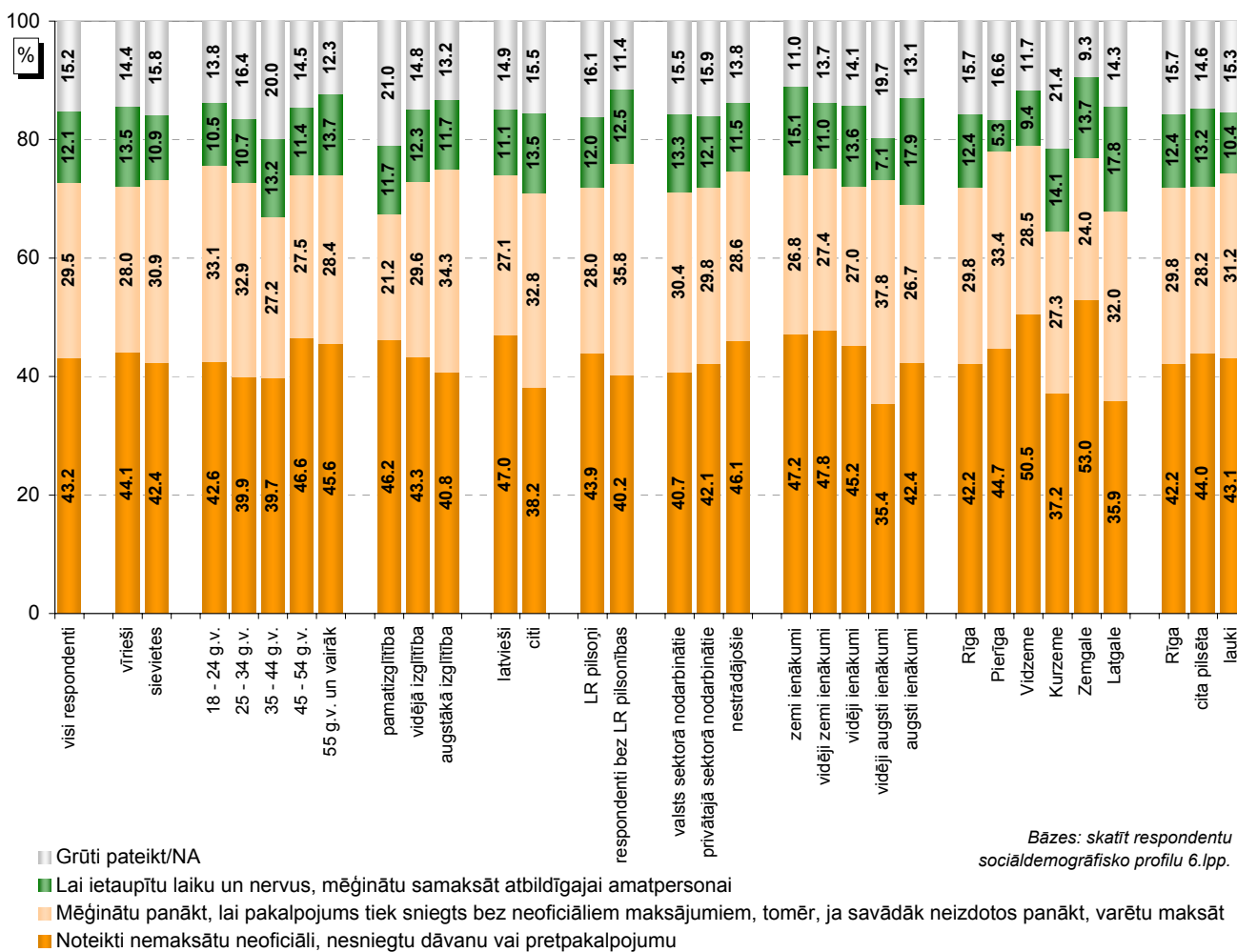
Pētījums: Attieksme pret korupciju Latvijā

"Iedomājieties, ka, vērsties valsts vai pašvaldības iestādēs, Jums rodas aizdomas, ka no Jums tiek sagaidīts neoficiāls maksājums. dāvana vai pretpakalpojums (vajadzīgais pakalpojums netiek sniegts, ir acīmredzama vilcināšanās u.tml.). Ko Jūs visticamāk darītu?"

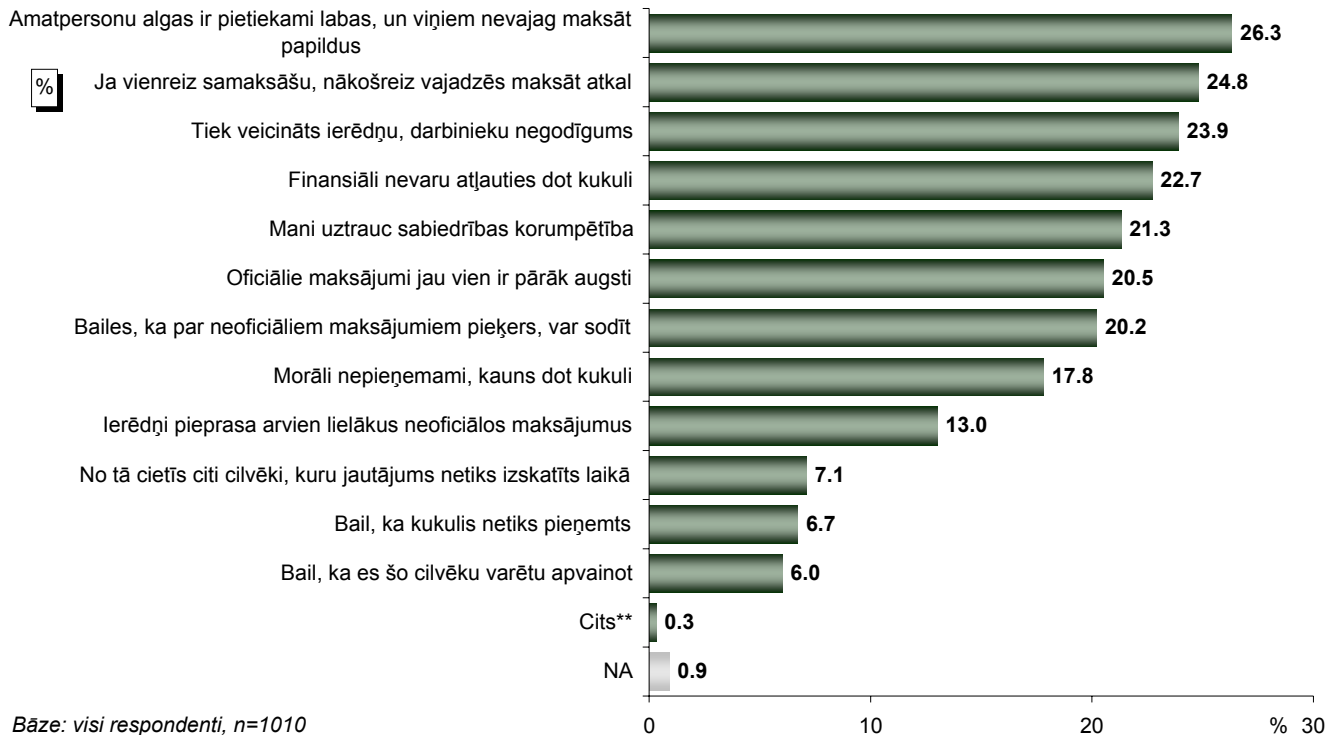
Bāze: visi respondenti, n=1010

Atbilžu raksturojums sociāldemogrāfiskajās grupās

6.4. Faktori, kas varētu atturēt dot kukuli

"Lūdzu, norādiet, kas Jūs personiski varētu atturēt dot kukuli valsts vai pašvaldības institūcijas valsts amatpersonai!"

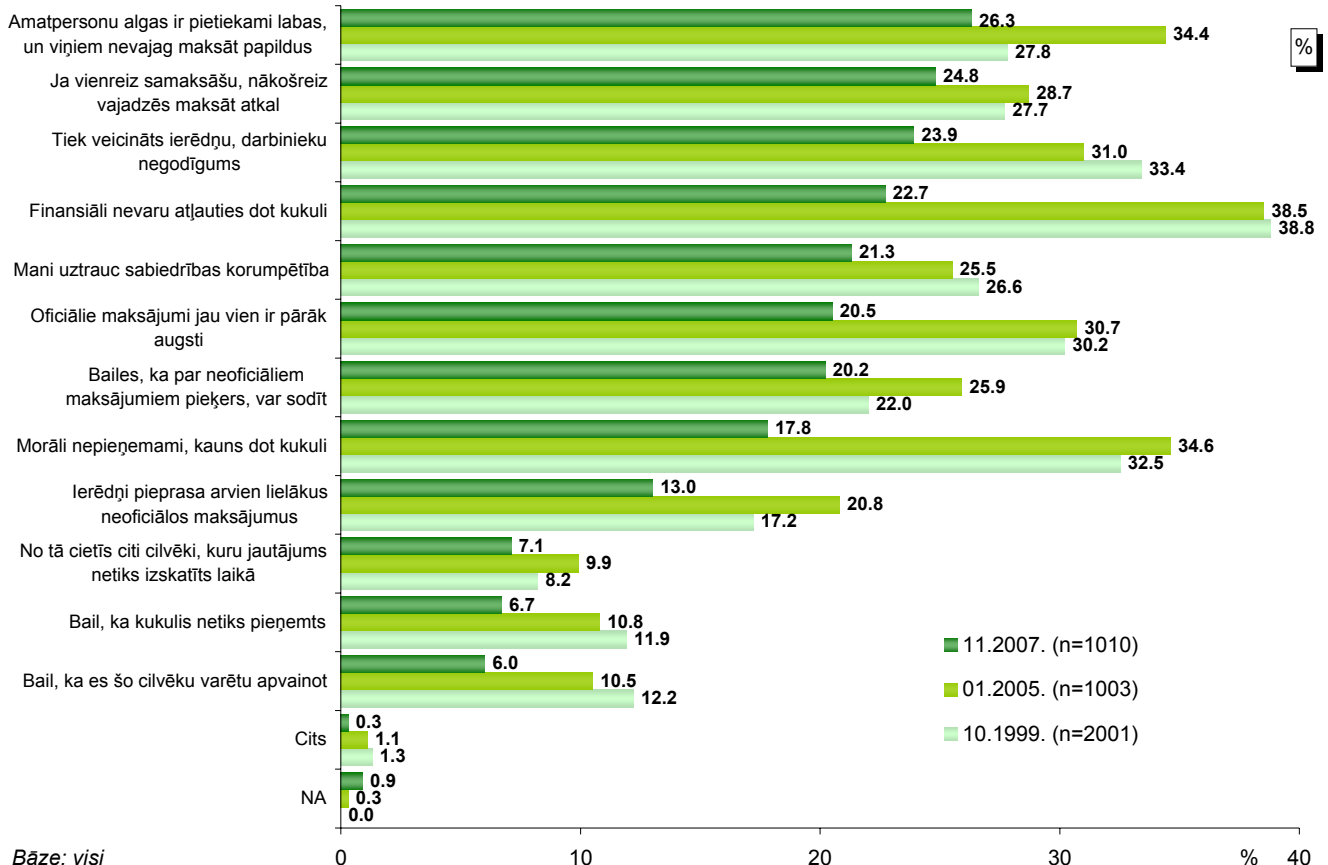

Bāze: visi respondenti, n=1010

*Tā kā katrs respondents varēja minēt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

**Kategorijā "Cits" respondenti minējuši: "nekas neatturētu, ja vajadzētu maksāt" (minēts 1 reizi); "nekad nedotu kukuli" (minēts 1 reizi); "neuzskatu par vajadzīgu" (minēts 1 reizi).

01.1999., 01.2005. un 11.2007. aptauju datu salīdzinājums

Bāze: visi

*Tā kā katrs respondents varēja minēt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

7. Rīcība, saskaroties ar korupcijas gadījumiem

Aptaujas dalībnieki raksturoja, kāda būtu viņu rīcība, saskaroties ar korupcijas gadījumiem – kādām institūcijām viņi ziņotu, un vai būtu gatavi to darīt atklāti vai anonīmi.

7.1. Institūcijas, kam ziņotu par korupcijas gadījumiem

Lūgti atbildēt uz jautājumu „Kā Jūs rīkotos, personiski saskaroties ar korupciju (tiek pieprasīts kukulis, amatpersona pārkāpj savas pilnvaras)?”, visbiežāk (29%) respondenti minēja, kas par šo gadījumu „pastāstītu radiem, paziņām”. To, ka ziņotu Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojam (KNAB), atzina 16% aptaujāto. Vēl salīdzinoši bieži iedzīvotāji norādījuši, ka varētu ziņot „policijai un/ vai prokuratūrai” (9%) un informēt „konkrētās iestādes vadītāju” (8%).

Tiesa, 21% respondentu atzīmēja, ka „nevienu par to neinformētu un neziņotu nevienai iestādei”, un vēl 26% bija „grūti pateikt”, kāda būtu viņu rīcība personiski saskaroties ar korupciju.

Analogs jautājums tika iekļauts arī 2005.gada janvārī veiktajā pētījumā. Datu salīdzinājums liecina, ka 2007.gadā iedzīvotāji retāk norādījuši, ka, saskaroties ar korupcijas gadījumiem, par to pastāstītu radiem, draugiem, ziņotu policijai, prokuratūrai vai informētu masu medijus, bet biežāk atzīmējuši, ka nevienu par šādu gadījumu neinformētu, un minējuši atbildi „grūti pateikt”.

Raksturojot 2007.gada pētījuma datus dažādās sociāldemogrāfiskajās grupās, jāatzīmē, ka biežāk nekā caurmērā, personiski saskaroties ar korupcijas gadījumu, par to „pastāstītu par šo gadījumu radiem, paziņām” sievietes, jaunieši vecumā no 18 līdz 24 gadiem, grupa ar augstāko izglītību, kā arī respondenti ar zemiem, vidēji zemiem, vidēji augstiem vai augstiem ienākumiem.

To, ka par korupcijas gadījumu ziņotu KNAB, biežāk nekā caurmērā norādīja iedzīvotāji ar augstāko izglītību, grupa ar vidējiem ienākumiem, kā arī Rīgā un Zemgalē aptaujātie. Jāpiebilst, ka nav vērojamas būtiskas atšķirības par ziņošanu KNAB atkarībā no uzticēšanās šai institūcijai.

Saskaņā ar aptaujas rezultātiem pētījuma dalībnieki ar pamatizglītību, respondenti ar vidēji zemiem ienākumiem un Vidzemē, Kurzemē un Latgalē dzīvojošie biežāk nekā caurmērā atzina, ka „nevienu par korupcijas gadījumu neinformētu un neziņotu nevienai iestādei”.

7.2. Gatavība ziņot par korupcijas gadījumiem atklāti

Respondentiem tika lūgts norādīt, vai, saskaroties ar korupcijas gadījumiem, viņi būtu gatavi ziņot par tiem.

Pētījuma dati liecina, ka 9% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju ir „gatavi ziņot par korupcijas gadījumiem atklāti” un vēl 28% respondentu to ir gatavi darīt „tikai anonīmi”.

Pētījums: Attieksme pret korupciju Latvijā

Aptuveni 1/3 aptaujas dalībnieku (33%) atzīmēja, ka „*nav gatavi ziņot par korupcijas gadījumiem vispār*”.

Salīdzinot ar 2005.gada pētījuma datiem, ir vērojamas būtiskas izmaiņas: respondenti ievērojami retāk norādīja, ka ir gatavi ziņot par korupcijas gadījumiem („*atklāti*” 2005.gadā bija gatavi ziņot 21%, 2007.gadā – 9%, „*anonīmi*” – 2005.gadā: 34%, 2007.gadā: 28%, nav gatavi ziņot – 2005.gadā: 22%, 2007.gadā: 33%).

Saskaņā ar aptaujas rezultātiem 2007.gadā par korupcijas gadījumiem „*atklāti*” biežāk nekā caurmērā ir gatavi ziņot tikai iedzīvotāji ar augstiem ienākumiem.

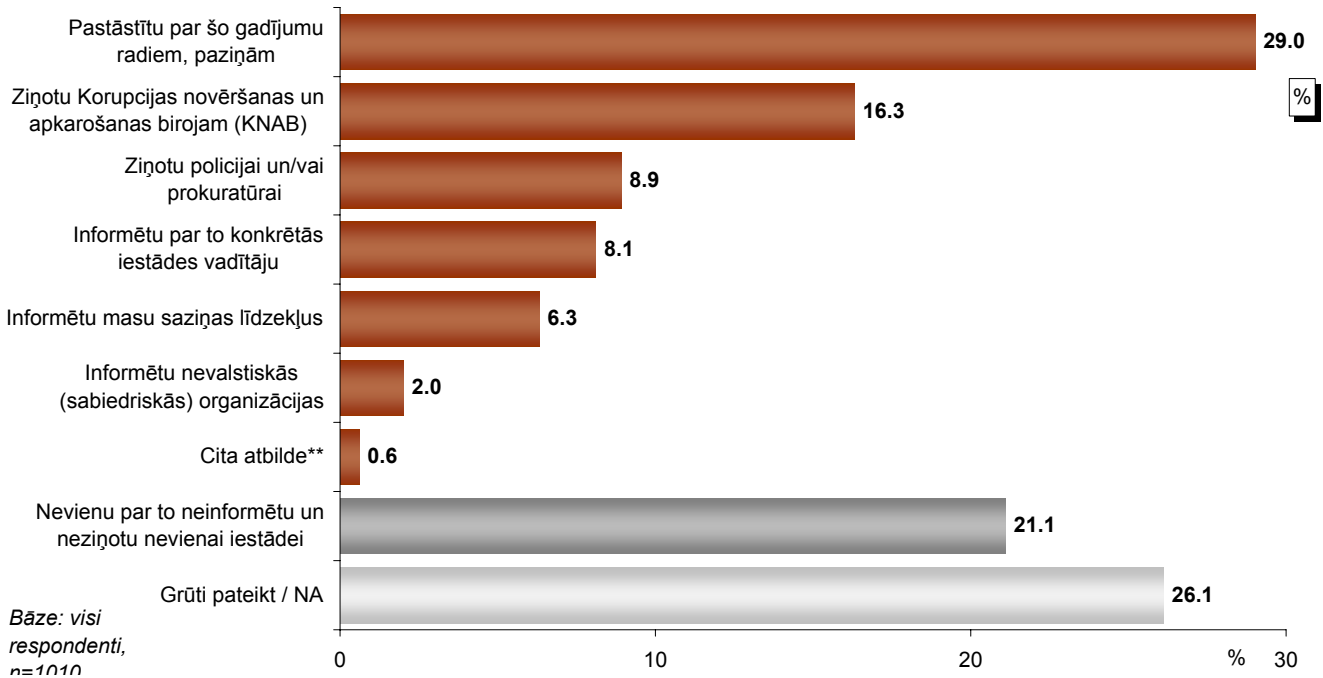
To, ka „*ir gatavi ziņot par korupcijas gadījumiem, bet tikai anonīmi*”, biežāk nekā caurmērā minēja respondenti ar augstāko izglītību, valsts sektorā nodarbinātie, grupa ar augstiem ienākumiem, kā arī Vidzemē un Zemgalē dzīvojošie.

Savukārt pētījuma dalībnieki ar vidēji zemiem ienākumiem un Pierīgā, Kurzemē aptaujātie biežāk nekā caurmērā atzīmēja, ka „*nav gatavi ziņot par korupcijas gadījumiem vispār*”.

7. Rīcība, saskaroties ar korupcijas gadījumiem

7.1. Institūcijas, kam ziņotu par korupcijas gadījumiem

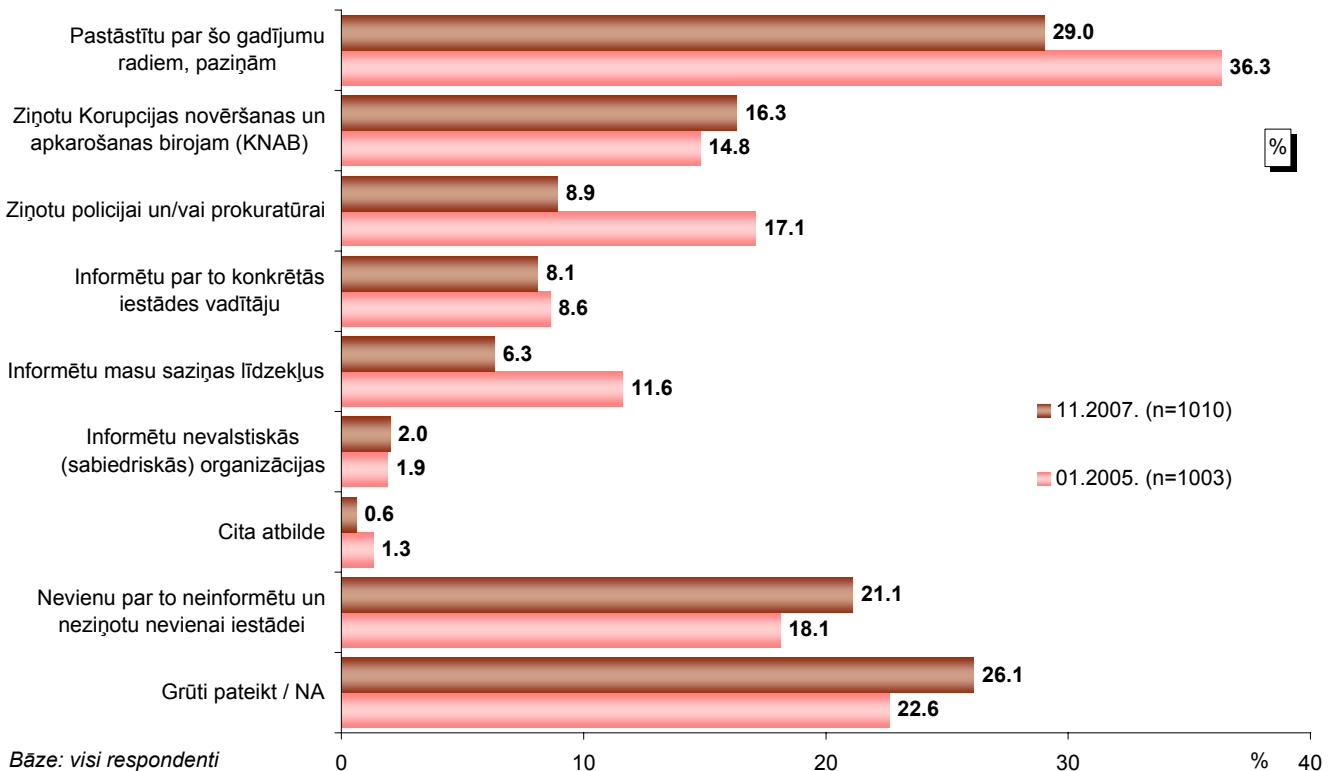
"Kā Jūs rīkotos, personiski saskaroties ar korupciju (tiek pieprasīts kukulis, amatpersona pārkāpj savas pilnvaras)?"

*Tā kā katrs respondents varēja minēt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

**Kategorijā "Cita atbilde" respondenti minējuši: "atkarīgs no situācijas" (minēts 4 reizes); "ar pierādījumiem vērstos tiesā" (minēts 1 reizi); "mēģinātu tikt galā" (minēts 1 reizi).

01.2005. un 11.2007. aptauju datu salīdzinājums

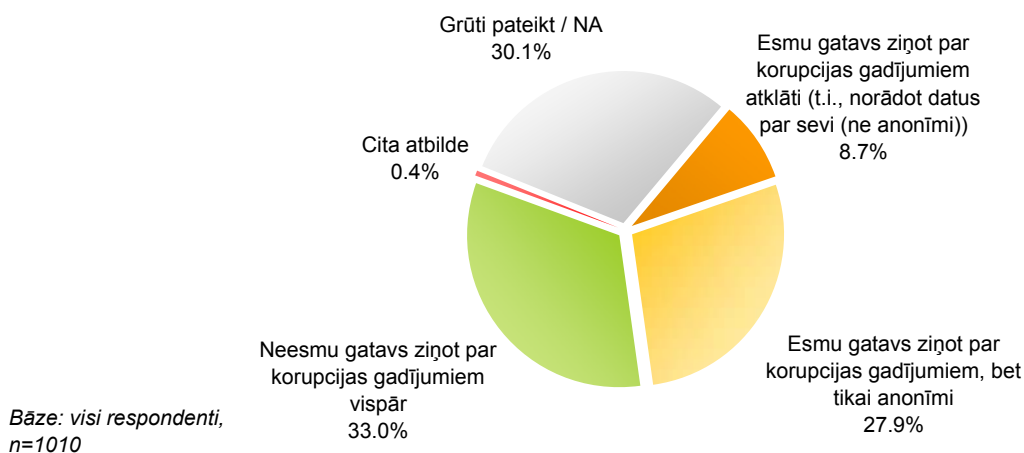

*Tā kā katrs respondents varēja minēt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

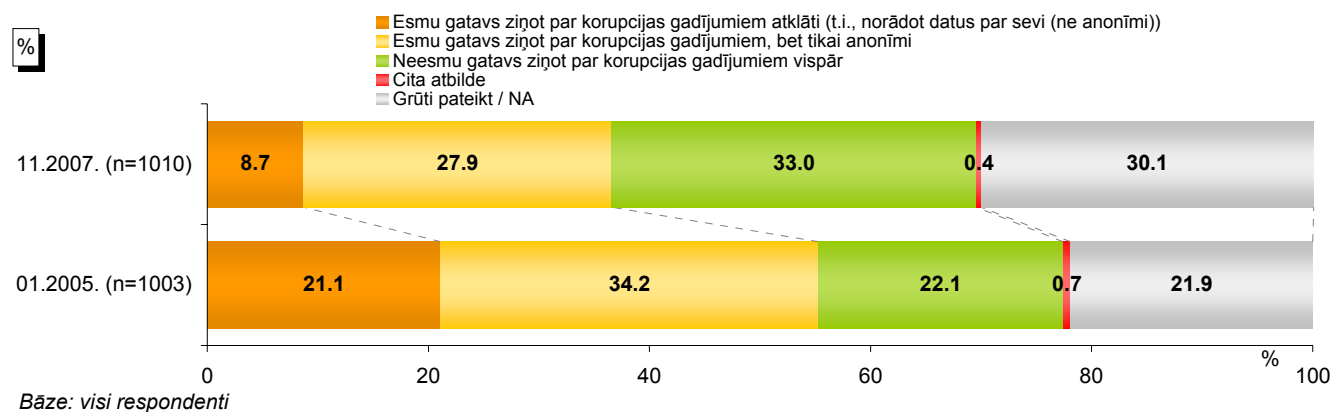
7.2. Gatavība ziņot par korupcijas gadījumiem atklāti

"Vai, saskaroties ar korupcijas gadījumiem, Jūs būtu gatavs ziņot par tiem?"

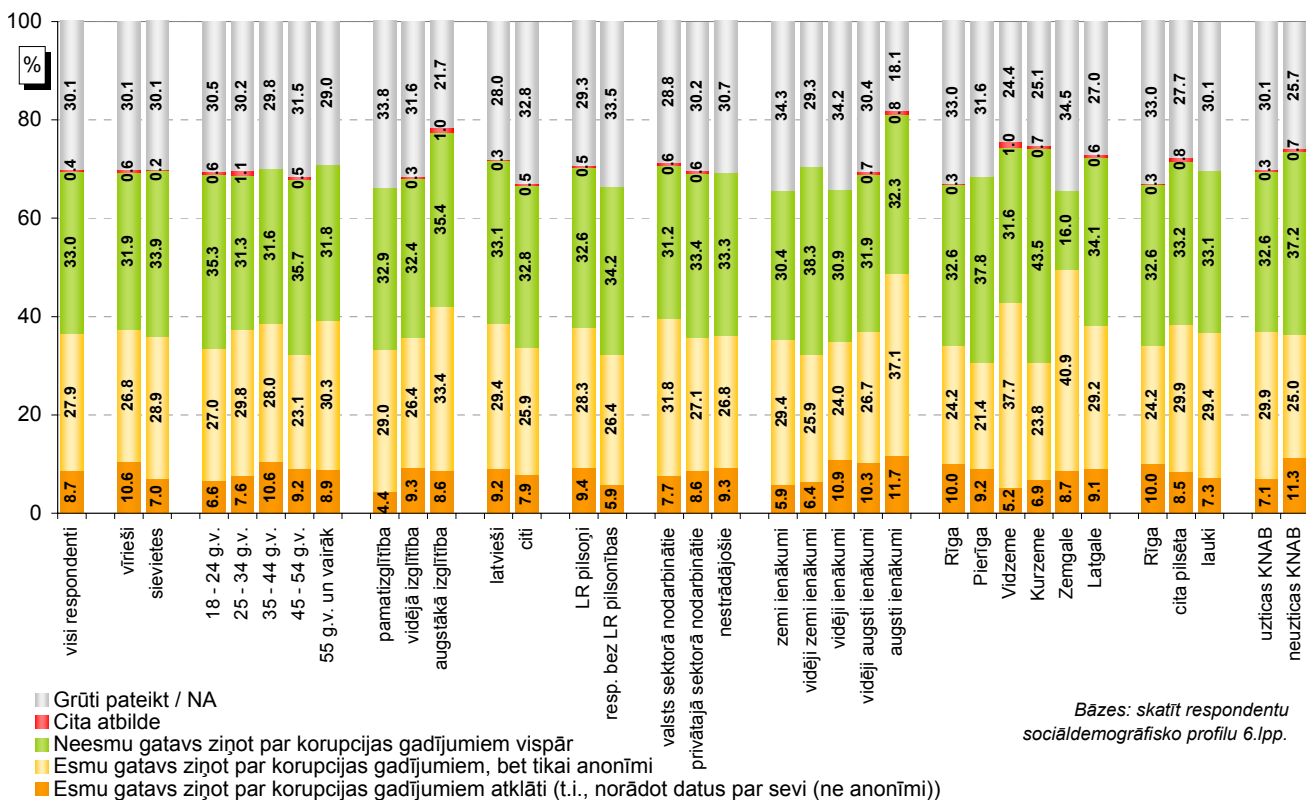
Bāze: visi respondenti, n=1010

01.2005. un 11.2007. aptauju datu salīdzinājums

Bāze: visi respondenti

Atbilžu raksturojums sociāldemogrāfiskajās grupās (11.2007.)

Bāzes: skatīt respondentu sociāldemogrāfisko profilu 6.lpp.

8. Priekšstati par to, kādos gadījumos var griezties KNAB

Pētījuma ietvaros tika noskaidrota arī respondentu informētība par to, kādos gadījumos var griezties Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojā (KNAB).

Vairākums iedzīvotāju (54%) zināja, ka viņi var vērsties KNAB, lai „ziņotu par gadījumiem, kad amatpersona no viņiem pieprasa neoficiālus maksājumus”. Aptaujas dati liecina, ka vairāk nekā 1/5 respondentu atzīmējuši, ka KNAB var griezties, lai informētu par „valsts līdzekļu izšķērdēšanu” (32%), par „aplokšņu algu” maksāšanu” (27%), par „korupcijas pazīmēm valsts un pašvaldību iepirkumos” (27%), kā arī, lai ziņotu par „nelegāliem maksājumiem ārstiem un skolotājiem” (25%) vai par „pārkāpumiem politisko partiju finanšu jomā” (23%). Jāpiebilst, ka 16% aptaujāto uzskata, ka KNAB var griezties, lai „ziņotu par dienesta automašīnu izmantošanu privātām vajadzībām”.

Interesanti atzīmēt, ka respondenti, kuri uzticas KNAB, biežāk nekā aptaujātie, kuri šai iestādei neuzticas, par gandrīz visām situācijām norādīja, ka par tām var vērsties KNAB.

Jautājums par situācijām, par kurām var ziņot KNAB, respondentiem tika uzdots arī 2005.gadā. Raksturojot izmaiņas, vērojams, ka šogad pētījuma dalībnieki retāk norādījuši, ka šajā institūcijā var vērsties, lai ziņotu par nelegāliem maksājumiem ārstiem un skolotājiem (2005.: 35%, 2007.: 25%), lai informētu par valsts līdzekļu izšķērdēšanu (2005.: 41%, 2007.: 32%), lai ziņotu par gadījumiem, kad amatpersonas pieprasa neoficiālus maksājumus (2005.: 61%, 2007.: 54%), vai par pārkāpumiem politisko partiju finanšu jomā (2005.: 31%, 2007.: 23%). Tiesa, 2007.gadā biežāk minēta atbilde „ziņot par dienesta automašīnu izmantošanu privātām vajadzībām” (2005.: 11%, 2007.: 16%).

Analizējot datus par atbildēm dažādās sociāldemogrāfiskajās grupās, var konstatēt, ka biežāk nekā caurmērā to, ka KNAB var „ziņot par gadījumiem, kad amatpersona no Jums pieprasa neoficiālus maksājumus”, norādīja aptaujātie vecumā no 18 līdz 24 gadiem un no 45 līdz 54 gadiem, grupa ar augstāko izglītību, latvieši, privātajā sektorā strādājošie, iedzīvotāji ar vidēji augstiem vai augstiem ienākumiem, Rīgā un Pierīgā dzīvojošie, kā arī pilsētās aptaujātie.

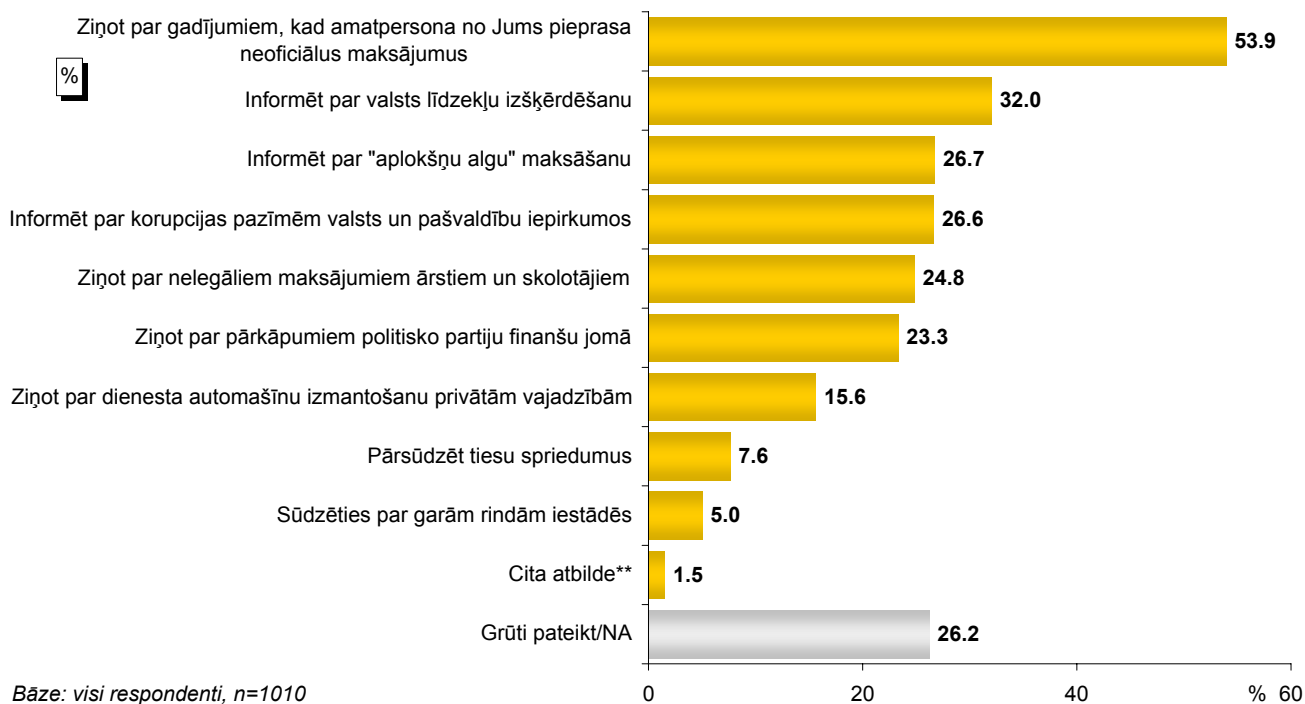
Atbilžu variantu „informēt par valsts līdzekļu izšķērdēšanu” biežāk nekā caurmērā atzīmēja respondenti vecumā no 45 līdz 54 gadiem, aptaujātie ar augstāko izglītību, latvieši, valsts sektorā nodarbinātie, grupa ar augstiem ienākumiem un Latgalē dzīvojošie.

Viedokli, ka KNAB var vērsties, lai „informētu par aplokšņu algu” maksāšanu”, biežāk nekā caurmērā pauda aptaujātie vecumā no 35 līdz 44 gadiem, valsts sektorā nodarbinātie, respondenti ar augstiem ienākumiem, kā arī Rīgā un Zemgalē dzīvojošie.

Pētījuma dalībnieki vecumā no 25 līdz 34 gadiem un no 45 līdz 54 gadiem, respondenti ar augstāko izglītību, latvieši, valsts sektorā strādājošie, iedzīvotāji ar augstiem ienākumiem, kā arī Vidzemē un Latgalē aptaujātie biežāk nekā caurmērā norādījuši, ka KNAB var griezties, lai „informētu par korupcijas pazīmēm valsts un pašvaldību iepirkumos”.

8. Priekšstati par to, kādos gadījumos var griezties KNAB

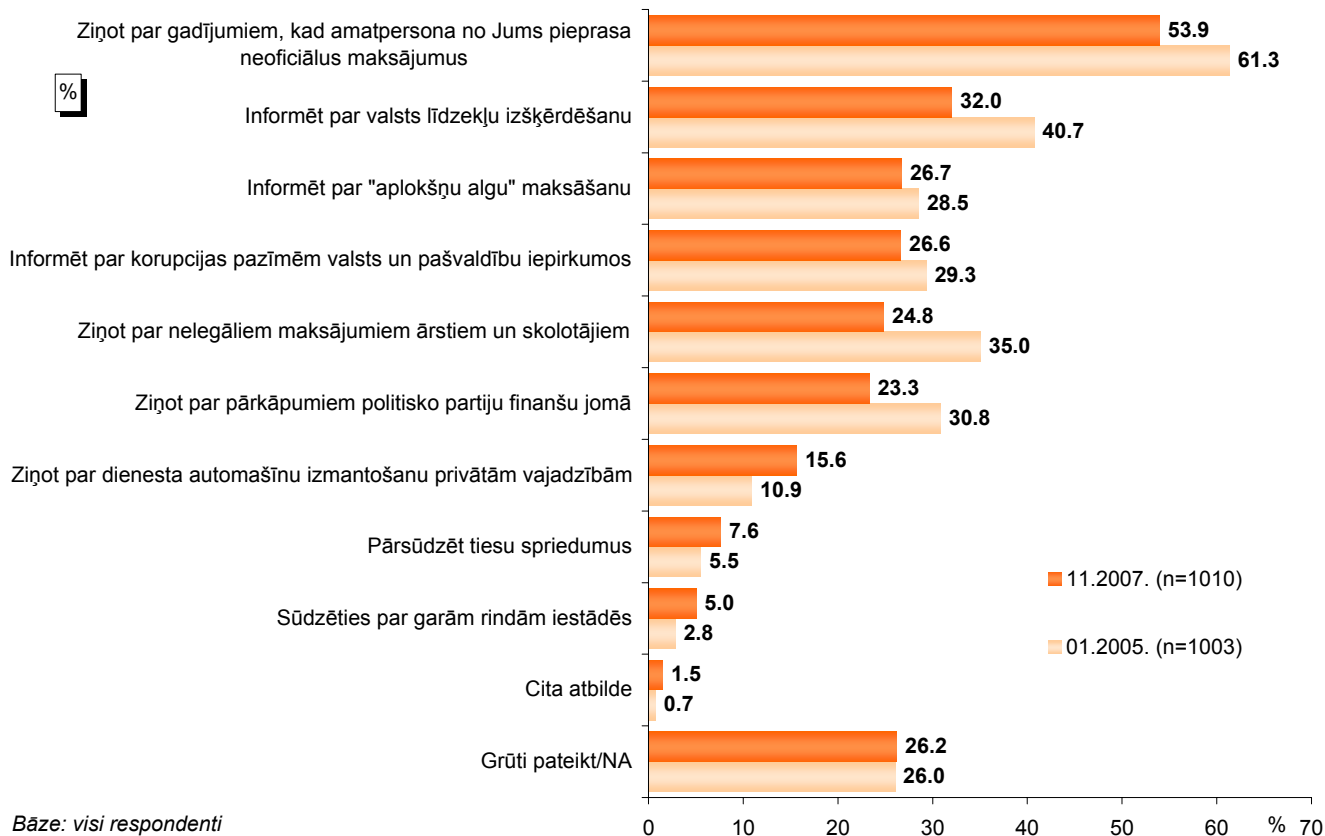
"Kā Jūs domājat, kādos gadījumos Jūs varat vērsties Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojā (KNAB)?"

*Tā kā katrs respondents varēja minēt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

**Kategorijā "Cita atbilde" respondenti minējuši: "nevērstos (nav jēgas, riskanti, nemaksā neoficiāli)" (minēts 17 reizes).

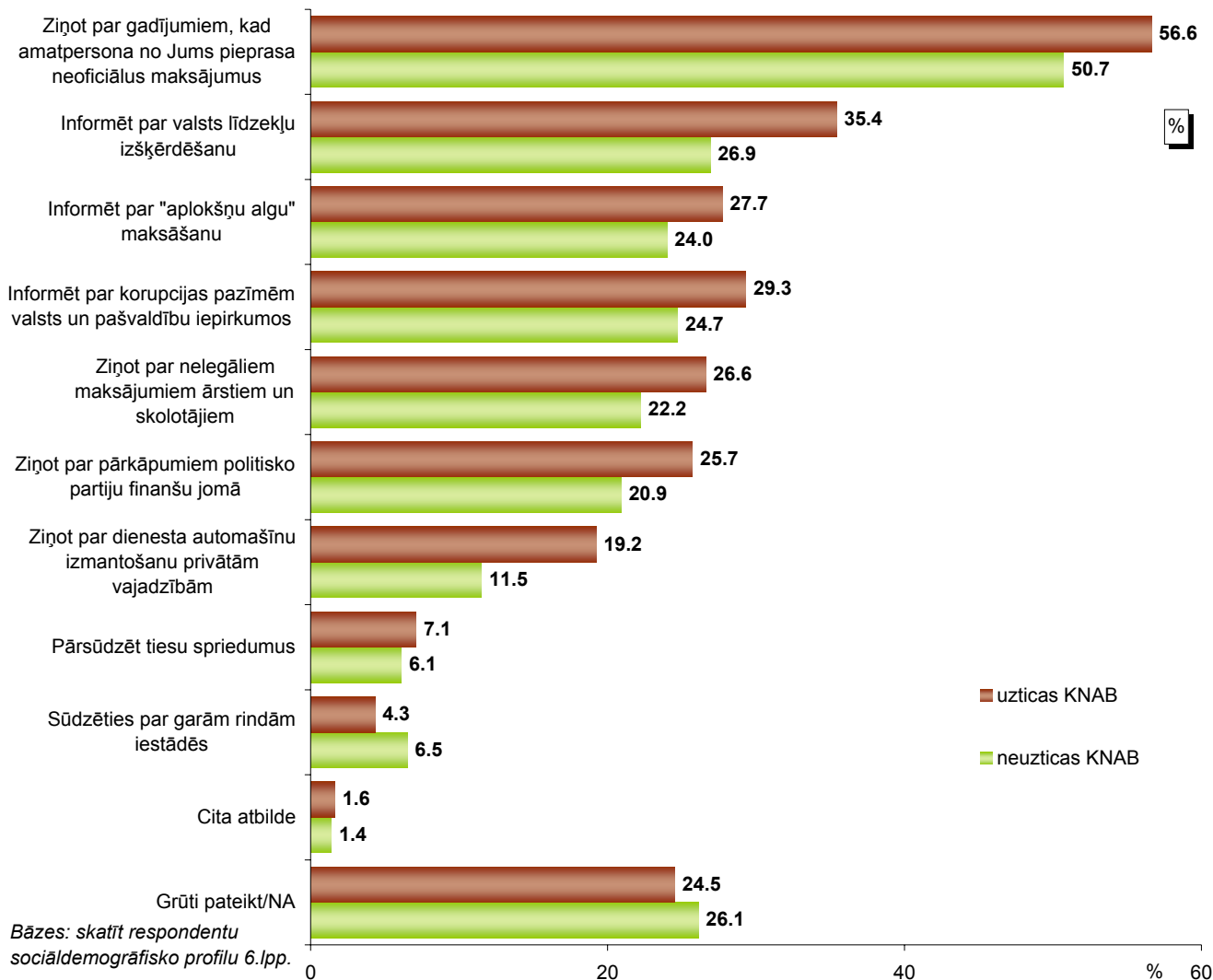
01.2005. un 11.2007. aptauju datu salīdzinājums

*Tā kā katrs respondents varēja minēt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

Pētījums: Attieksme pret korupciju Latvijā

"Kā Jūs domājat, kādos gadījumos Jūs varat vērsties Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojā (KNAB)?"
Atbilžu salīdzinājums atkarībā no uzticēšanās KNAB (11.2007.)

*Tā kā katrs respondents varēja minēt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

9. Uzskati par korupcijas novēršanas pasākumiem

Aptaujātie Latvijas iedzīvotāji arī norādīja, cik patiesa, pēc viņu domām, ir valsts amatpersonu un valdības paustā vēlme cīnīties ar korupciju, novērtēja Latvijā piespriestos sodus par koruptīviem darījumiem, pauda viedokli par to, kādi sodi būtu piemērojami dažādu profesiju pārstāvjiem par kukuļņemšanu, kā arī novērtēja dažādu pasākumu iespējamo efektivitāti korupcijas mazināšanā.

9.1. Viedoklis par valsts amatpersonu vēlmi cīnīties ar korupciju

Analizējot datus par respondentu atbildēm uz jautājumu „Kā Jūs domājat, vai valsts amatpersonu un valdības paustā vēlme cīnīties ar korupciju ir neviltota?“, jāsecina, ka iedzīvotāju attieksme bijusi visnotaļ kritiska: skalā, kur „0” nozīmē „tikai runas par cīņu ar korupciju”, bet „10” – „patiešām neviltoti nodomi cīnīties ar korupciju”, atbilžu vidējā vērtība ir 3.27, turklāt atbildes „0” un „1” norādīja 23% aptaujāto, bet atbildes „9” un „10” – 1% respondentu.

Salīdzinot 2007.gada datus ar 2005.gada pētījuma rezultātiem, vērojams, ka attieksme kļuvusi kritiskāka (2007.gadā vidējā vērtība 3.27, 2005.gadā: 3.38). Tiesa, skalas negatīvākais punkts „0 – tikai runas par cīņu ar korupciju” šogad atzīmēts retāk (2007.: 10%, 2005.: 15%).

Atzinīgāk valsts amatpersonu un valdības pausto vēlmi cīnīties ar korupciju 2007.gadā vērtējuši iedzīvotāji vecumā no 18 līdz 34 gadiem, grupa ar augstiem ienākumiem, kā arī Rīgā un Zemgalē dzīvojošie.

Savukārt pētījuma dalībnieki vecumā no 35 līdz 44 gadiem, respondenti ar pamatizglītību, iedzīvotāji ar vidēji zemiem, vidējiem vai vidēji augstiem ienākumiem, kā arī Pierīgā un Vidzemē aptaujātie biežāk bijuši kritiski noskaņoti, vērtējot valsts amatpersonu un valdības vēlmi cīnīties ar šo problēmu.

9.2. Uzskati par Latvijā piespriestajiem sodiem par koruptīviem nodarījumiem

Saskaņā ar aptaujas datiem vairākums Latvijas iedzīvotāju (64%) uzskata, ka Latvijā piespriestie sodi par koruptīviem nodarījumiem ir „nepietiekoši stingri”. Tos kā „atbilstošus” vērtēja 17% respondentu, bet 1% norādīja, ka tie ir „pārāk stingri”.

Analizējot pētījuma dalībnieku attieksmi detalizētāk sociāldemogrāfiskajās grupās, var konstatēt, ka biežāk nekā caurmērā piespriestos sodus par „nepietiekoši stingriem” atzinuši aptaujātie vecumā no 35 līdz 44 gadiem un tie, kuri vecāki par 55 gadiem, latvieši, respondenti ar zemiem, vidējiem, vidēji augstiem vai augstiem ienākumiem, aptaujas dalībnieki Pierīgā, Vidzemē un Zemgalē, kā arī citās pilsētās (ne Rīgā) un lauku apvidos dzīvojošie.

To, ka sodi par koruptīviem nodarījumiem Latvijā tiek piespriesti „atbilstoši”, biežāk nekā caurmērā norādīja jaunieši vecumā no 18 līdz 24 gadiem, citu tautību pārstāvji, respondenti bez LR pilsonības un Rīgā dzīvojošie.

Pētījums: Attieksme pret korupciju Latvijā

Jāpiebilst, ka visās analizētajās sociāldemogrāfiskajās grupās mazāk nekā 5% aptaujāto pauda viedokli, ka piespriestie sodi ir „pārāk stingri”. Nedaudz biežāk kā caurmērā to minēja respondenti Kurzemē.

9.3. Uzskati par sodiem, kas piemērojami kukuļņemšanas gadījumos

Aptaujas dalībniekiem lūdza norādīt, kādi sodi, pēc viņu domām, būtu jāpiemēro par kukuļņemšanu, ko veic tādas personas kā tiesneši, prokurori, policisti, muitnieki, robežsargi, valsts un pašvaldības iestāžu vadītāji, civildienesta ierēdņi un skolotāji, mediķi.

Raksturojot datus par biežāk minētajiem sodiem, kuri, pēc aptaujāto domām, par kukuļņemšanu būtu jāpiemēro tiesnešiem un prokuroriem, vērojams, ka visbiežāk (37%) norādīts uz „*reālu brīvības atņemšanu*”. Vairāk nekā 1/4 iedzīvotāju pauda viedokli, ka šīs grupas pārstāvjiem būtu jāpiemēro „*aizliegums ieņemt valsts amatpersonas amatu/ strādāt valsts iestādē*” (32%) un „*reāla brīvības atņemšana ar mantas konfiskāciju*” (27%).

Atbildot uz jautājumu, par sodiem, kuri par kukuļņemšanu būtu jāpiemēro policistiem, muitniekiem un robežsargiem, respondenti sniedza līdzīgas atbildes kā par tiesnešiem un prokuroriem: 29% uzsvēra nepieciešamību piemērot „*reālu brīvības atņemšanu*”, 27% norādīja uz „*aizliegumu ieņemt valsts amatpersonas amatu/ strādāt valsts iestādē*”, bet 21% aicināja piemērot „*reālu brīvības atņemšanu ar mantas konfiskāciju*”.

Valsts un pašvaldību iestāžu vadītājiem kā piemērotu sodu par kukuļņemšanu aptaujas dalībnieki visbiežāk (31%) norādīja „*aizliegumu ieņemt valsts amatpersonas amatu/ strādāt valsts iestādē*”. „*Reālu brīvības atņemšanu*” minēja 21%, bet 20% par piemērotu atzina „*naudas sodu un aizliegumu ieņemt valsts amatpersonas amatu/ strādāt valsts iestādē*”.

„*Aizliegumu ieņemt valsts amatpersonas amatu/ strādāt valsts iestādē*” Latvijas iedzīvotāji par piemērotāko sodu (29%) atzinuši arī civildienesta ierēdņiem kukuļņemšanas gadījumos. To, ka šai grupai var piemērot „*naudas sodu*”, norādīja 24% aptaujāto, bet 22% aicināja piemērot „*naudas sodu un aizliegumu ieņemt valsts amatpersonas amatu/ strādāt valsts iestādē*”.

Pētījuma dati liecina, ka skolotājiem un mediķiem kā piemērotāko sodu respondenti atzīmējuši „*naudas sodu*” (32%). Starp trīs biežāk minētajiem ir arī „*naudas sods un aizliegums ieņemt valsts amatpersonas amatu/ strādāt valsts iestādē*” (18%) un „*aizliegums ieņemt valsts amatpersonas amatu/ strādāt valsts iestādē*” (17%).

9.4. Vērtējums dažādu pasākumu efektivitātei korupcijas mazināšanā

Pētījuma ietvaros Latvijas iedzīvotājiem lūdza novērtēt dažādu pasākumu iespējamo efektivitāti korupcijas mazināšanā.

Visbiežāk (34%) respondenti norādīja, ka, lai atrisinātu lielāko daļu problēmu, „*tiesām jāpiespriež bargāki sodi kukuļņēmējiem un kukuļdevējiem*”. Vairāk nekā 1/5 aptaujāto norādīja, ka lielāko daļu problēmu varētu atrisināt „*tautas vēlētā prezidenta amata*”.

Pētījums: Attieksme pret korupciju Latvijā

ieviešana" (25%) un „*papildus līdzekļu piešķiršana KNAB*" (24%). Par citiem minētajiem pasākumiem (mainīt Saeimas deputātu ievēlēšanas kārtību, ētikas kodeksu iedzīvināšanu privātajos uzņēmumos, lielākas pilnvaras valsts vadītājam, informācija par masu informācijas līdzekļu īpašniekiem un algu paaugstināšanu valsts pārvaldē) šādu viedokli pauda 11%-18% iedzīvotāju.

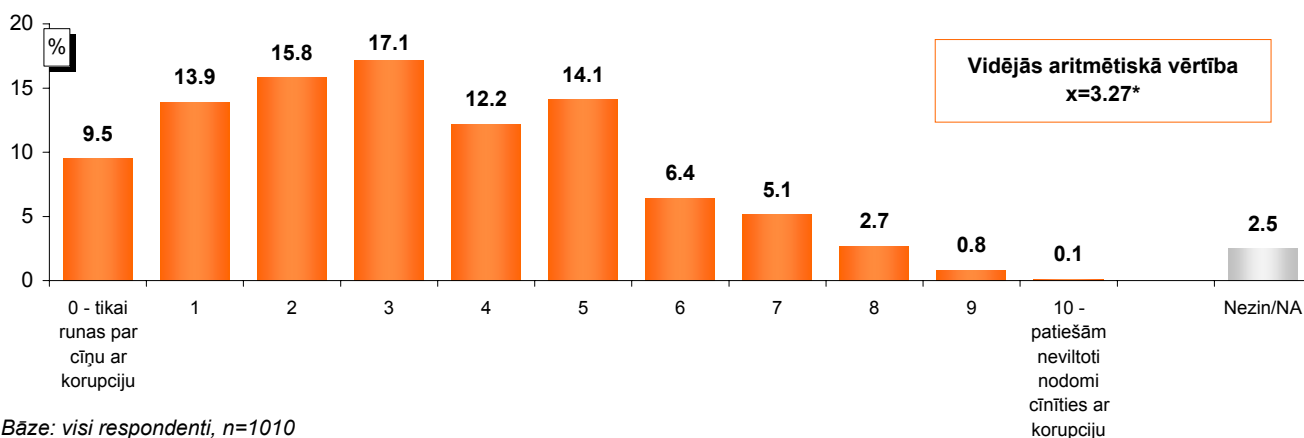
Savukārt atbilde „*tas neatrisinās neko*” salīdzinoši biežāk norādīta par tādiem pasākumiem kā „*algu paaugstināšana valsts pārvaldē*” (44%) un „*valsts vadītājam piešķirt lielākas pilnvaras ietekmēt procesus valstī, vienpersoniski pieņemt lēmumus*” (31%). Par citiem piedāvātajiem pasākumiem šādu atbildi sniedza 14%-23% aptaujāto.

Interesanti atzīmēt, ka, salīdzinot ar 2005.gadu, 2007.gadā par gandrīz visiem minētajiem pasākumiem korupcijas mazināšanai (izņemot papildus finansējuma piešķiršanai KNAB), respondenti retāk atzinuši, ka to ieviešana „*neatrisinās neko*” (2007.gadā 21%-44%, 2005.gadā: 26%-53%). Jāpiebilst, ka 2007.gadā iedzīvotāji biežāk nekā 2005.gadā pauduši viedokli, ka „*lielāko daļu problēmu*” atrisinās „*tautas vēlēta prezidenta amata ieviešana*” (attiecīgi: 25% un 21%) un „*algu paaugstināšana valsts pārvaldē*” (attiecīgi: 11% un 8%).

9. Uzskati par korupcijas novēršanas pasākumiem

9.1. Viedoklis par valsts amatpersonu vēlmi cīnīties ar korupciju

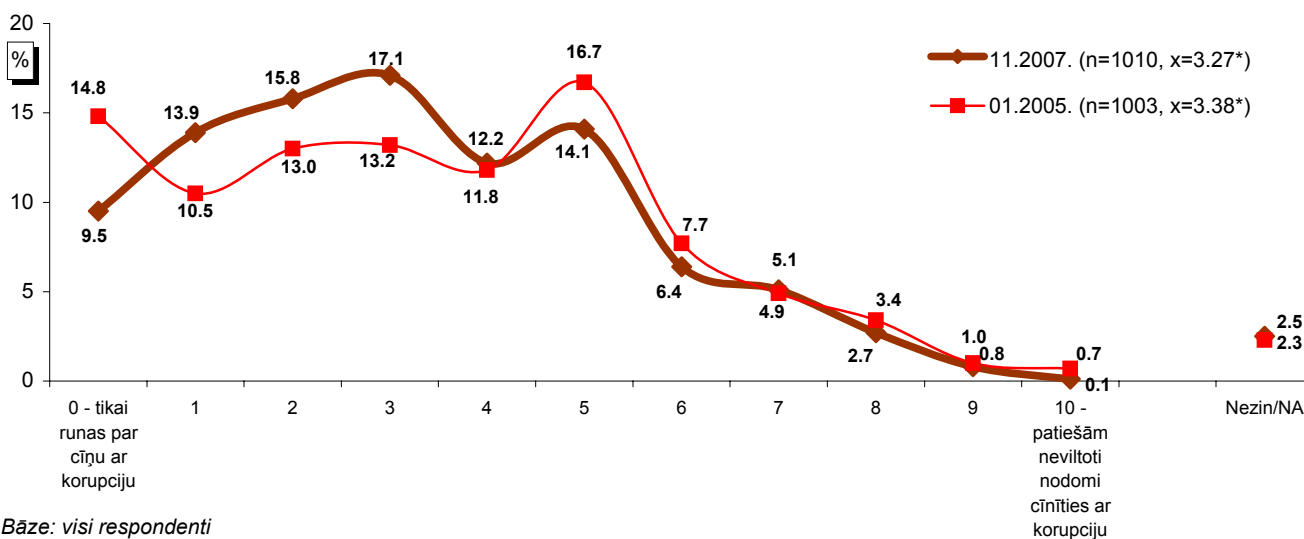
"Kā Jūs domājat, vai valsts amatpersonu un valdības paustā vēlme cīnīties ar korupciju ir neviltoja?"

Bāze: visi respondenti, n=1010

*Aprēķinot vērtējumu vidējo aritmētisko vērtību, tika ņemts vērā to respondentu īpatsvars, kuri sniedza noteiktu vērtējumu.

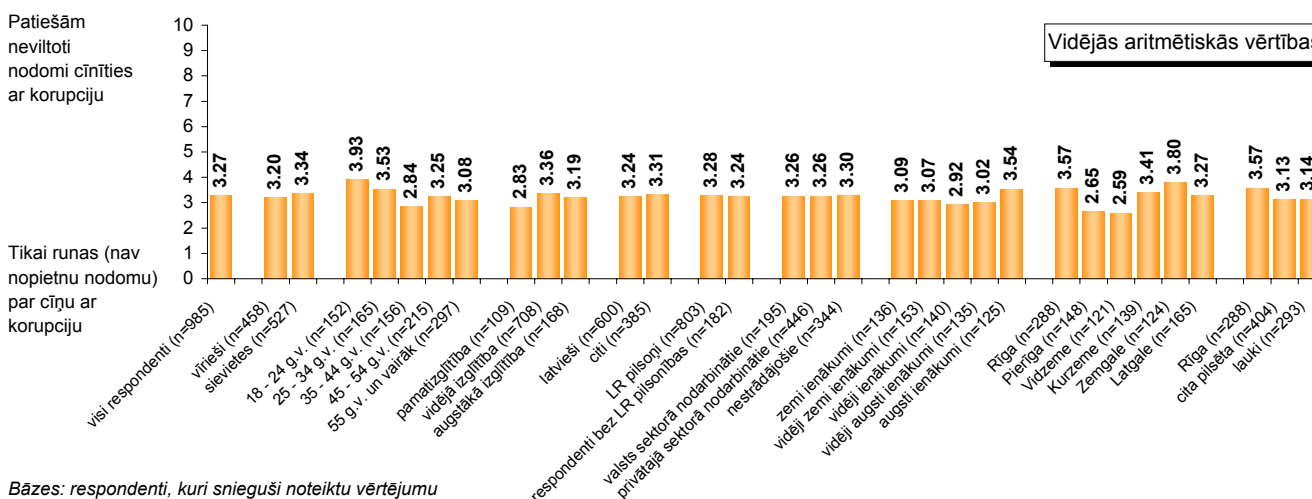
01.2005. un 11.2007. aptauju datu salīdzinājums

Bāze: visi respondenti

*Aprēķinot vērtējumu vidējo aritmētisko vērtību, tika ņemts vērā to respondentu īpatsvars, kuri sniedza noteiktu vērtējumu.

Vidējo aritmētisko vērtību salīdzinājums sociāldemogrāfiskajās grupās (11.2007.)

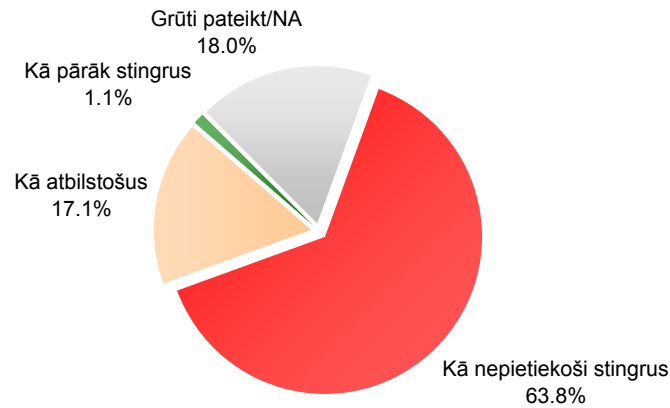

Bāzes: respondenti, kuri snieguši noteiktu vērtējumu

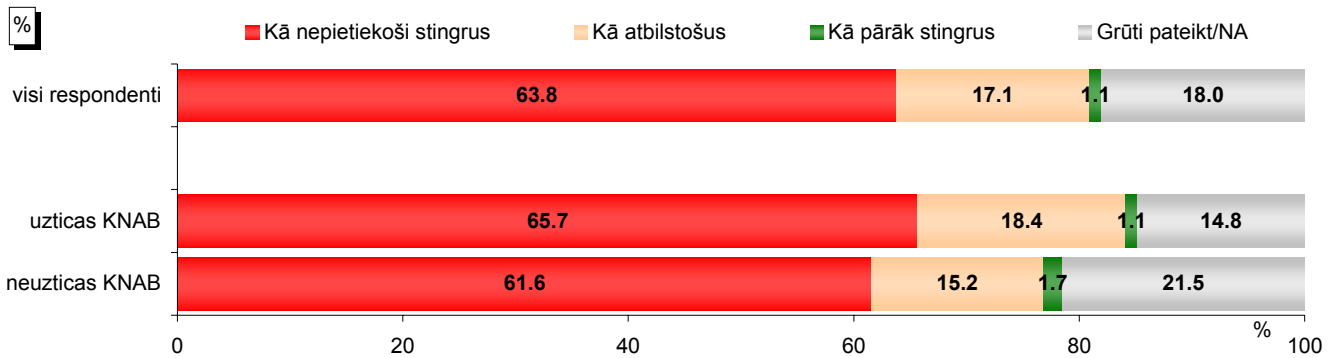
9.2. Uzskati par Latvijā piespriestajiem sodiem par koruptīviem nodarījumiem

"Kā Jūs vērtējat Latvijā piespriestos sodus par koruptīviem nodarījumiem (piemēram, kukuļņemšanu, dienesta stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu, bezdarbību)?"

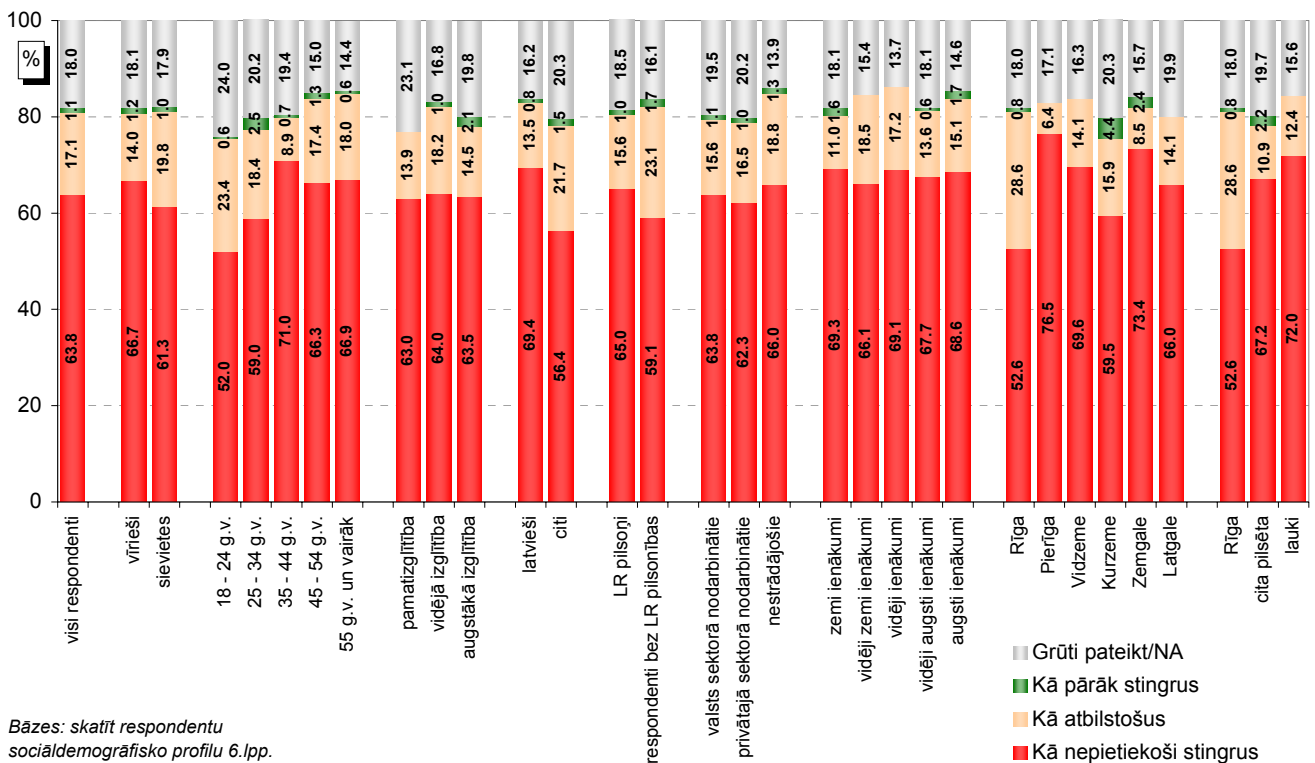
Bāze: visi respondenti, n=1010

Atbilžu salīdzinājums atkarībā no uzticēšanās KNAB

Bāzes: skatīt respondentu sociāldemogrāfisko profilu 6.lpp.

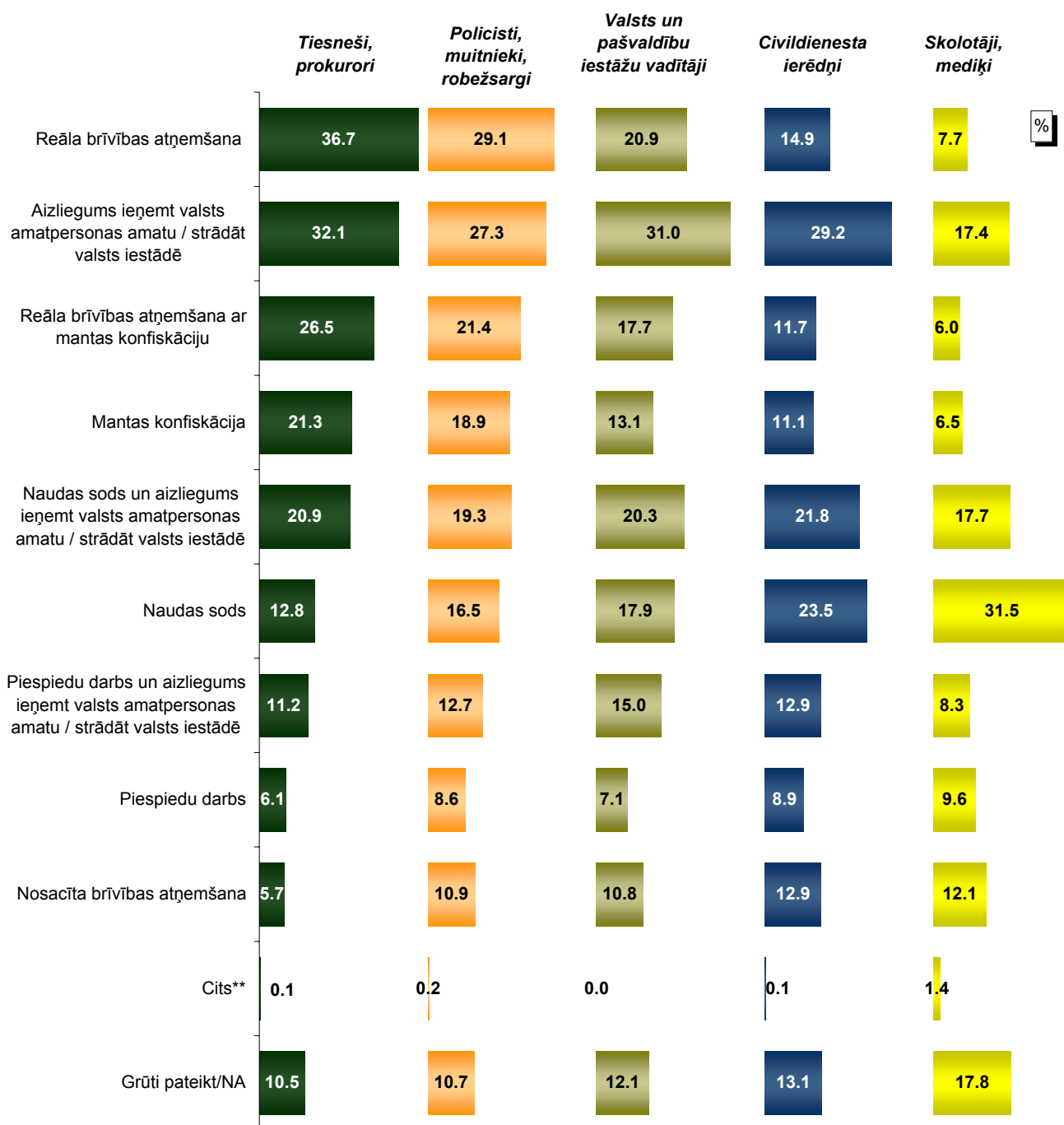
Atbilžu raksturojums sociāldemogrāfiskajās grupās

Bāzes: skatīt respondentu sociāldemogrāfisko profilu 6.lpp.

9.3. Uzskati par sodiem, kas piemērojami kukuļņemšanas gadījumā

"Kādi sodi, Jūsaprāt, būtu jāpiemēro par kukuļņemšanu (kukuļa apjoms, piemēram, 1000 latu apmērā), ko veic šādas personas:"

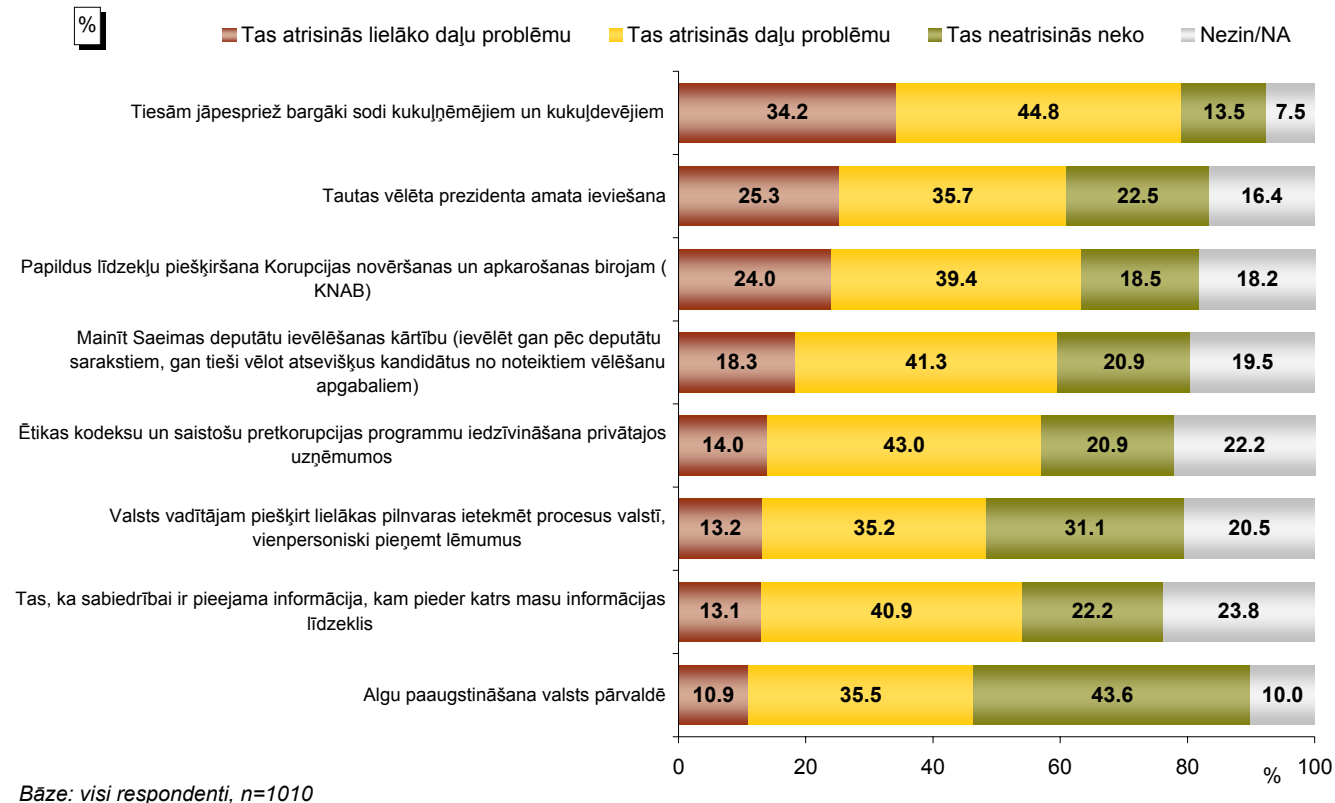
Bāze: visi respondenti, n=1010

*Tā kā katrā jautājumā respondenti varēja minēt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

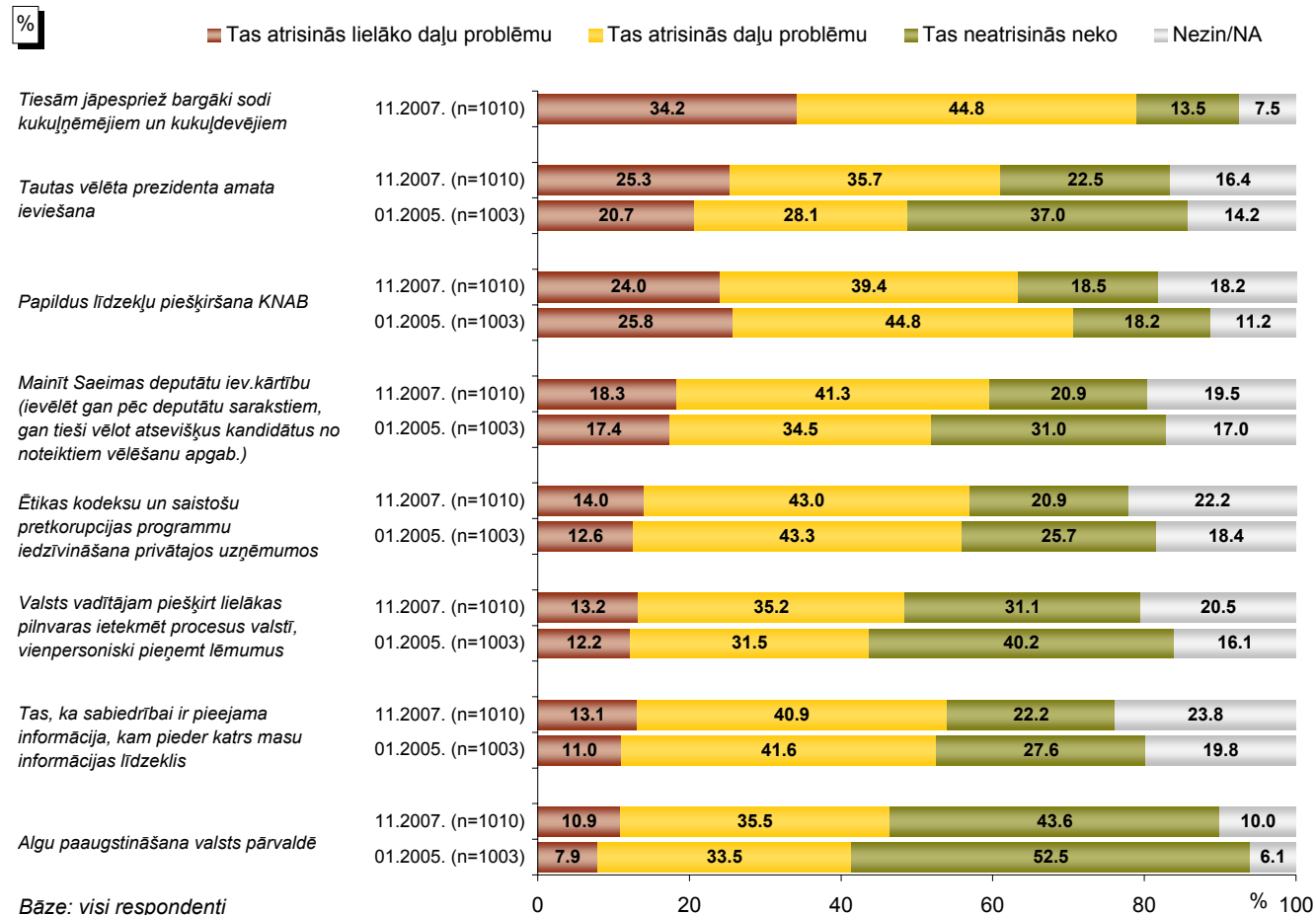
**Kategorijā "Cits" par tiesnešiem, prokuroriem respondenti minējuši: "nekādi" (minēts 1 reizi); par policistiem, muitniekiem, robežsargiem: "pazemināt pakāpi" (minēts 1 reizi); "publiskot vārdus" (minēts 1 reizi); par civildienesta ierēdņiem: "izteikt rājienu" (minēts 1 reizi); par skolotājiem, mediķiem: "izteikt rājienu, brīdinājumu" (minēts 6 reizes); "publiskot vārdus, izteikt sabiedrības nosodījumu" (minēts 4 reizes); "algas" (minēts 2 reizes); "nekādi" (minēts 2 reizes).

9.4. Vērtējums dažādu pasākumu efektivitātei korupcijas mazināšanā

"Kā Jūs domājat, cik svarīgi varētu būt sekojoši pasākumi korupcijas samazināšanā?"

01.2005. un 11.2007. aptauju datu salīdzinājums

Aptaujā izmantotā anketa

Aptaujā izmantotā anketa

P1. Lūdzu, atzīmējiet, cik lielā mērā Jūs uzticaties zemāk uzskaitītajām valsts un sabiedriskajām institūcijām: pilnībā uzticaties, drīzāk uzticaties, drīzāk neuzticaties, pilnīgi neuzticaties? (viena atbilde par katru institūciju!)

	Pilnībā uzticos	Drīzāk uzticos	Drīzāk neuzticos	Pilnībā neuzticos	Nezin/ NA
1. Saeima	1	2	3	4	8
2. Ministru Kabinets (valdība)	1	2	3	4	8
3. Masu saziņas līdzekļi (prese, radio, TV)	1	2	3	4	8
4. Nevalstiskās (sabiedriskās) organizācijas	1	2	3	4	8
5. Politiskās partijas	1	2	3	4	8
6. Pašvaldības	1	2	3	4	8
7. Ministrijas un tām padotās iestādes	1	2	3	4	8

P2. Sakiet, lūdzu, cik lielā mērā, Jūsaprāt, zemāk uzskaitītās valsts amatpersonas ievēro ētikas principus (piemēram, godprātība, cieņa pret likumu, taisnīgums, atbildīgums), pildot amata pienākumus? Lūdzu, sniedziet savu vērtējumu atbilstīgi 10 punktu skalai, kur „1” nozīmē „Nemaz netiek ievēroti” un 10 – „Pilnībā tiek ievēroti”!

		Nemaz netiek ievēroti										Pilnībā tiek ievēroti
1	Saeimas deputāti	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	10
2	Ministru kabineta locekļi	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	10
3	Civildienesta ierēdņi	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	10
4	Pašvaldību amatpersonas	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	10
5	Tiesneši	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	10
6	Policisti	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	10

P3. Lūdzu, raksturojiet, kas Jums nāk prātā, kad Jūs dzirdat par pateikšanos, pateicībām valsts un pašvaldību iestāžu darbiniekiem, amatpersonām!

P4. Sakiet, lūdzu, kāda veida dāvanas Jūs uzskatāt par pieņemamu pasniegt kādam valsts vai pašvaldību iestāžu darbiniekam vai amatpersonai, pateicoties par viņu pakalpojumiem?

Ziedi	1
Suvenīri	2
Grāmatas	3
Nauda vai dāvanu karte līdz 5Ls (ieskaitot)	4
Nauda vai dāvanu karte virs 5Ls	5
Konfekšu kastes	6
Alkohols	7
Cits	8
Nekādu	9

P5. Ir izskanējuši atšķirīgi uzskati par to, vai pateicība materiālā formā (kā dāvana, maksājums) par sniegto pakalpojumu valsts vai pašvaldību iestāžu amatpersonām vai darbiniekiem ir tas pats, kas kukulis, vai tās ir divas atšķirīgas lietas. Kā domājat Jūs? (Atzīmēt tikai vienu atbildi!)

Materiāla pateicība ir tas pats, kas kukulis	1
Materiāla pateicība un kukulis ir divas dažādas lietas	2
Grūti pateikt/NA	8

Pētījums: Attieksme pret korupciju Latvijā

P6. Ja, vēršoties valsts vai pašvaldības iestādēs, Jums tiktu pieprasīts neoficiāls maksājums, dāvana vai pretpakalpojums, ko Jūs vistīcamāk darītu? (Atzīmēt tikai vienu atbildi!)

Noteikti nemaksātu neoficiāli, nesniegtu dāvanu vai pretpakalpojumu	1
Mēģinātu panākt, lai pakalpojums tiek sniegts bez neoficiāliem maksājumiem, tomēr, ja citādi neizdotos panākt, varētu maksāt	2
Noteikti maksātu, sniegtu dāvanu vai pakalpojumu	3
Grūti pateikt/NA	8

P7. Iedomājieties, ka, vēršoties valsts vai pašvaldības iestādēs, Jums rodas aizdomas, ka no Jums tiek sagaidīts neoficiāls maksājums. dāvana vai pretpakalpojums (vajadzīgais pakalpojums netiek sniegts, ir acīmredzama vilcināšanās u.tml.). Ko Jūs vistīcamāk darītu? (Atzīmēt tikai vienu atbildi!)

Noteikti nemaksātu neoficiāli, nesniegtu dāvanu vai pretpakalpojumu	1
Mēģinātu panākt, lai pakalpojums tiek sniegts bez neoficiāliem maksājumiem, tomēr, ja savādāk neizdotos panākt, varētu maksāt	2
Lai ietaupītu laiku un nervus, mēģinātu samaksāt atbildīgajai amatpersonai	3
Grūti pateikt/NA	8

Tagad jautājumi par Jūsu saskarsmi ar valsts un pašvaldības iestādēm

K1. Lūdzu, norādiet, ar kādām problēmām vai jautājumiem Jūs vai Jūsu ģimenes locekļi esat saskārušies pēdējo 2 gadu laikā?

	Problēmas	A. Vai esat saskāries ar šo problēmu? (1) = esmu saskāries (2) = neesmu saskāries <i>(ja nav saskāries - pāriet pie nākamās problēmas)</i>	B. Vai Jums nācās izmantot kādu (-us) no uzskaitītajiem paņēmieniem, lai nokārtotu šo jautājumu? (1) = vajadzēja izmantot sakarus (draugus, paziņas u.tml.) (2) = bija nepieciešami neoficiāli maksājumi vai dāvana (naudas izteiksmē līdz Ls 5) (3) = bija nepieciešami neoficiāli maksājumi vai dāvana (summa Ls 5 vai pārsniedza Ls 5) (4) = bija nepieciešams barterdarījums - apmaiņa pret citu pakalpojumu (5) = lietu nokārtoju bez kādiem neoficiāliem maksājumiem vai pazišanās
1	Nekustamā īpašuma lietu kārtošana (zemes, dzīvokļa, mājas privatizācija, saņemšana, pirkšana/pārdošana u.c.)	1 2	1 2 3 4 5
2	Ārstēšanās poliklīnikā, slimnīcā	1 2	1 2 3 4 5
3	Atļauju, licenču saņemšana (uzņēmējdarbībai, būvatļauja (t.sk. dzīvokļa pārbūvei) u.tml.)	1 2	1 2 3 4 5
4	Bērna mācības vai iekārtošana skolā, bērnudārzā	1 2	1 2 3 4 5
5	Saskarsme ar Ceļu policiju (CSN pārkāpums, soda nauda, soda punkti)	1 2	1 2 3 4 5
6	Saskarsme ar Valsts policiju (lietu izskatīšana)	1 2	1 2 3 4 5
7	Autotransporta reģistrācija vai tehniskā apskate (CSDD)	1 2	1 2 3 4 5
8	Pases apmaiņa vai iegūšana, uzturēšanās atļauju, izsaukumu kārtošana	1 2	1 2 3 4 5
9	Darījumi muitā (imports, eksports, tranzīts)	1 2	1 2 3 4 5
10	Jautājumu kārtošana VID (nodokļu administrēšana, deklarāciju iesniegšana, auditi)	1 2	1 2 3 4 5
11	Darbā iekārtošanās valsts vai pašvaldību iestādēs	1 2	1 2 3 4 5
12	Jautājumu kārtošana tiesā	1 2	1 2 3 4 5
13	Darbavietas, firmas piedalīšanās iepirkumos, lai iegūtu valsts vai pašvaldības pasūtījumu	1 2	1 2 3 4 5
14	Lietu kārtošana pašvaldībās	1 2	1 2 3 4 5
15	Jautājumu kārtošana saistībā ar Eiropas Savienības struktūrfondi (finanšu līdzekļiem)	1 2	1 2 3 4 5

Pētījums: Attieksme pret korupciju Latvijā

K2. Pastāv dažādi uzskati par to, kāpēc valsts un pašvaldību iestāžu apmeklētāji vispār dod kukuli vai dāvanu. Es Jums nolasišu vairākus iespējamus iemeslus. Lūdzu, norādiet iemeslus, kuru dēļ Jūs personiski varētu izšķirties dot kukuli kādai valsts amatpersonai. (Iespējami vairāki atbilžu varianti!)

jautājums (problēma) tiek izskatīta ātrāk	1
ir lielāka drošība, ka problēma vispār tiks risināta	2
darbinieku attieksme ir laipnāka un pretimnākoša	3
iespējams izvairīties no oficiālajiem maksājumiem (iznāk pat lētāk)	4
tā ir garantija, ka citas reizes jautājumus būs iespējams kārtot vieglāk	5
nedrošība, ka savādāk nav garantēta pakalpojuma kvalitatīva (piemēram, visi vajadzīgie dokumenti, izziņas, atļaujas pareizi noformēti u.tml.) izpilde	6
ir pārliecība, ka tiks panākts problēmas pozitīvs (vēlamais) risinājums	7
tā ir tradīcija	8
manuprāt, attiecīgās profesijas pārstāvji netiek pienācīgi atalgoti	9
cits (lūdzu, norādīt).	10

K3. Ja Jums tiktu prasīts vai arī likts nojaust, ka tiek sagaidīts neoficiāls maksājums, kādos gadījumos Jūs noteikti maksātu neoficiāli vai sniegtu dāvanu, pretpakalpojumu? (Atzīmēt visas piemērotās atbildes!)

Maksātu..	...lai nokārtotu darījumus tiesā	1
	...saskarsmē ar policiju (lai mazinātu sodu, vai saņemtu labākus pakalpojumus)	2
	...veselības aprūpē (lai saņemtu labāku ārstēšanu, tiktu veiktas nepieciešamās darbības (piem., operācijas))	3
	...izglītībā (iespēja tikt uzņemtam (pašam vai bērnam) kādā mācību iestādē (t.sk. bērnudārzā), saņemt labākas atzīmes)	4
	...kārtojot nekustamā īpašuma lietas (atļaujas, saistībā ar pirkšanu/pārdošanu, būvatļaujas u.t.t.)	5
	...kārtojot ar transportlīdzekļa reģistrāciju, tehniskajām apskatēm saistītus jautājumus	6
	...kārtojot ar biznesu saistītus darījumus (iepirkumi, nodokļu jautājumi, atļauju saņemšana) (t.sk. pildot darba pienākumus)	7
	... kārtojot privātus ar nodokļiem saistītus jautājumus	8
	...kārtojot pilsonības jautājumus	9
	...citā jomā (norādīt, kādā).....	10
	Nemaksātu, nedotu dāvanas, pretpakalpojumus	11
	Grūti pateikt/NA	98

K4. Vai Jūs personiski esat gatavs dot kukuli valsts amatpersonai, ja tas būtu būtiski Jūsu vai Jūsu radnieku interesēs un problēma tiktu atrisināta?

Jā	1
Vairāk jā nekā nē	2
Vairāk nē nekā jā	3
Nē	4
Grūti pateikt/NA	8

K5. Lūdzu, norādiet, kas Jūs personiski varētu atturēt dot kukuli valsts vai pašvaldības institūcijas valsts amatpersonai! (Iespējami vairāki atbilžu varianti!)

Ja vienreiz samaksāšu, nākošreiz vajadzēs maksāt atkal	1
Bailes, ka par neoficiāliem maksājumiem pieķers, var sodīt	2
No tā cietīs citi cilvēki, kuru jautājums netiks izskatīts laikā	3
Tiek veicināts ierēdņu, darbinieku negodīgums	4
Ierēdņi pieprasa arvien lielākus neoficiālos maksājumus	5
Mani uztrauc sabiedrības korumpētība	6
Oficiālie maksājumi jau vien ir pārāk augsti	7
Bail, ka kukulis netiks pieņemts	8
Finansiāli nevaru atļauties dot kukuli	9
Bail, ka es šo cilvēku varētu apvainot	10
Morāli nepieņemami, kauns dot kukuli	11
Amatpersonu algas ir pietiekami labas, un viņiem nevajag maksāt papildus	12
Cits (lūdzu, norādīt)	13

Pētījums: Attieksme pret korupciju Latvijā

K6. No kurienes Jūs visbiežāk uzzināt informāciju par korupcijas gadījumiem? (ne vairāk kā 3 atbildes, izsniegt kartīti K6!)

Pats esmu bijis spiests veikt neoficiālus maksājumus, lai atrisinātu savas problēmas	1
Draugi vai radnieki ir stāstījuši par savu pieredzi	2
Darba vieta, firma bija spiesta dot kukuļus (piem., lai saņemtu valsts vai pašvaldību pasūtījumus)	3
Par korupcijas gadījumiem uzzinu no masu informācijas līdzekļiem	4
Esmu bijis liecinieks korupcijas gadījumiem kādā iestādē	5
Cita atbilde (ierakstiet!).....	6
Man nav informācijas par korupcijas gadījumiem	7
Grūti pateikt/NA	98

K7. Kāda veida korupciju Jūs personiski esat pieredzējis pēdējo 2 gadu laikā? (atzīmējiet visas atbilstošās atbildes!)

Valsts un pašvaldību iepirkumos priekšroka dota tiem, kas maksā kukuļus vai ir personiski saistīti ar atbildīgajiem darbiniekiem	1
Pašvaldības deputāti ir atkarīgi no ekonomiskiem un biznesa grupējumiem	2
Esmu saskāries ar neatļautu ziedojumu veikšanu politiskām partijām	3
Amatpersona ir pieņēmusi neoficiālus maksājumus vai dāvanu	4
Amatpersona nepilda savus darba pienākumus	5
Amatpersona Jāvusi likumpārkāpējiem izvairīties no soda, kaut gan pārkāpums ir acīmredzams, piemēram, Ceļu policija	6
Amatpersona izpauž ierobežotas pieejamības informāciju savtīgos nolūkos	7
Iestādes vadītājs iedzīvojas uz valsts vai pašvaldības iestādes rēķina	8
Medicīnas darbinieks ir pieņēmis neoficiālu maksājumu vai dāvanu	9
Izglītības iestādes darbinieks pieņem nelikumīgu maksājumu	10
Labi apmaksātā darbā valsts vai pašvaldības iestādē tiek pieņemts ar priekšnieku saistīts cilvēks	11
Iestādes vadītājs atrodas interešu konfliktā, piemēram, amatpersona pieņēmusi lēmumus par labu savam radniekam vai darījumu partnerim	12
Iestādes vadītājs vai darbinieks personiskām vajadzībām izmanto dienesta resursus, aprīkojumu, iekārtas, auto u.tml.	13
Cits (norādiet, kāds) _____	14
Nav personiski saskāries ar korupciju	15
Grūti pateikt/NA	98

K8. Vai, saskaroties ar korupcijas gadījumiem, Jūs būtu gatavs ziņot par tiem? (tikai viena atbilde!)

Esmu gatavs ziņot par korupcijas gadījumiem atklāti (t.i., norādot datus par sevi (ne anonīmi))	1
Esmu gatavs ziņot par korupcijas gadījumiem, bet tikai anonīmi	2
Neesmu gatavs ziņot par korupcijas gadījumiem vispār	3
Cita atbilde (norādit, kāda) _____	4
Grūti pateikt / NA	8

K9. Kā Jūs rīkotos, personiski saskaroties ar korupciju (tiek pieprasīts kukulis, amatpersona pārkāpj savas pilnvaras)? (atzīmējiet visas atbilstošās atbildes!)

Ziņotu Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojam (KNAB)	1
Ziņotu policijai un/vai prokuratūrai	2
Informētu par to konkrētās iestādes vadītāju	3
Informētu nevalstiskās (sabiedriskās) organizācijas	4
Informētu masu saziņas līdzekļus	5
Pastāstītu par šo gadījumu radiem, paziņām	6
Nevienam par to neinformētu un neziņotu nevienai iestādei	7
Cita atbilde (ierakstiet!) _____	8
Grūti pateikt / NA	98

K10. Pastāv dažādi uzskati par valsts amatpersonu korumpētības pakāpi. Lūdzu, sniedzot vērtējumu, izvēlaties punktus skalā no 1 līdz 9, kur 1 nozīmē, ka lielākā daļa valsts un pašvaldību iestāžu valsts amatpersonu ir korumpēti un 9 nozīmē, ka lielākā daļa valsts un pašvaldību iestāžu valsts amatpersonu ir godīgi.

korumpēti	1	2	3	4	5	6	7	8	9	godīgi
------------------	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---------------

Pētījums: Attieksme pret korupciju Latvijā

K11. Kā Jūs novērtētu sekojošu institūciju/valsts iestāžu/uzņēmumu godīgumu, runājot par korupciju? Lūdzu, sniedziet vērtējumu 5 ballu skalā, kur 1 nozīmē 'loti godīgi', bet 5 - 'loti negodīgi'.

	Institūcijas/iestādes/uzņēmumi	loti godīgi	diezgan godīgi	ne godīgi, ne negodīgi	diezgan negodīgi	loti negodīgi	Nezin/NA
1	Prezidentūra	1	2	3	4	5	8
2	Parlaments (Saeima)	1	2	3	4	5	8
3	Latvijas valdība (Ministru kabinets)	1	2	3	4	5	8
4	Tiesas	1	2	3	4	5	8
5	Pašvaldību deputāti	1	2	3	4	5	8
6	Pašvaldību darbinieki	1	2	3	4	5	8
7	Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests (VUGD)	1	2	3	4	5	8
8	Muita	1	2	3	4	5	8
9	Ceļu policija	1	2	3	4	5	8
10	Valsts policija	1	2	3	4	5	8
11	Valsts izglītības institūcijas	1	2	3	4	5	8
12	Valsts un pašvaldības slimnīcas un poliklīnikas	1	2	3	4	5	8
13	Valsts uzņēmumi	1	2	3	4	5	8
14	Privātie uzņēmumi	1	2	3	4	5	8
15	Notariāti	1	2	3	4	5	8
16	Biedrības un nodibinājumi (nevalstiskās (sabiedriskās) organizācijas)	1	2	3	4	5	8
17	Būvinspekcija	1	2	3	4	5	8
18	Baznīca	1	2	3	4	5	8
19	Radio	1	2	3	4	5	8
20	TV	1	2	3	4	5	8
21	Prese	1	2	3	4	5	8
22	Lattelekom	1	2	3	4	5	8
23	Latvenergo	1	2	3	4	5	8
24	Zemesgrāmata	1	2	3	4	5	8
25	Valsts Zemes dienests (VZD)	1	2	3	4	5	8
26	Valsts kontrole (VK)	1	2	3	4	5	8
27	Privatizācijas aģentūra (PA)	1	2	3	4	5	8
28	Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde (PMLP)	1	2	3	4	5	8
29	Valsts ieņēmumu dienests (VID)	1	2	3	4	5	8
30	Amatpersonas ar tiesībām izsniegt licences	1	2	3	4	5	8
31	Banku un apdrošināšanas kontrole (Latvijas Banka (LB) un Finanšu un kapitāla tirgus komisija (FKTK))	1	2	3	4	5	8
32	Uzņēmumu reģistrs (UR)	1	2	3	4	5	8
33	Veselības obligātās apdrošināšanas valsts aģentūra (VOAVA)	1	2	3	4	5	8
34	Pašvaldības policija	1	2	3	4	5	8
35	Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs (KNAB)	1	2	3	4	5	8
36	ES struktūrfondus administrējošās institūcijas Latvijā	1	2	3	4	5	8

K12. Es Jums nolasišu dažus apgalvojumus, ko ir izteikuši dažādi cilvēki. Novērtējiet, lūdzu, savu attieksmi pret tiem, un pasakiet, vai Jūs tiem pilnīgi piekrītat, drīzāk piekrītat, drīzāk nepiekrītat vai pilnīgi nepiekrītat.

	Pilnībā piekrīt	Drīzāk piekrīt	Drīzāk nepiekrīt	Pilnīgi nepiekrīt	Nezin/NA
1. Korupcija ir attaisnojama gadījumos, ja citādi nevar atrisināt likumīgu jautājumu	1	2	3	4	8
2. Kukuļus dot/ņemt ir morāli attaisnojami, jo visi tā dara	1	2	3	4	8
3. Tikai apkarojot augstākā līmeņa korupciju, izzudīs zemākā	1	2	3	4	8
4. Korupcija ir līdzeklis, kuru izmanto konkurentu apsteigšanai	1	2	3	4	8
5. Korupcija ir vienīgā izeja biznesa pastāvēšanai	1	2	3	4	8
6. Pašreizējā valsts birokrātijas sistēma spiež dot kukuļus	1	2	3	4	8
7. Korupcija ir negodīgs paņēmiens, bet dažkārt neizbēgams	1	2	3	4	8
8. Bez kukuļdošanas/ņemšanas neko nevar panākt, jo visa valsts sistēma ir korumpēta	1	2	3	4	8
9. Valsts pārvaldei manās acīs nav cieņas, tāpēc kukuļdošana ir attaisnojama	1	2	3	4	8
10. Man nav iebildumu pret to, ka valsts tiek krāpta, jo tā man tāpat neko nedod (maksā mazu pensiju, algu, pabalstu)	1	2	3	4	8

Pētījums: Attieksme pret korupciju Latvijā

K13. Kāda, Jūsaprāt, ir korupcijas ietekme uz valsti kopumā? (Lūdzu, norādīt ne vairāk par 3 atbilstošiem variantiem! Izsniegt kartīti K13!)

paātrinās ārvalstu investīciju ienākšana Latvijā	1
korupcija ļauj biznesam attīstīties un tādejādi sekmē valsts attīstību	2
palielinās valsts pārvaldes institūciju izmaksas	3
tiek bremsēta iedzīvotāju dzīves līmeņa celšanās	4
tiek veicināts nelegālais bizness	5
tiek grauta iedzīvotāju ticība Latvijas valstij	6
tiesiskais nihilisms (neticība likumu varai)	7
paātrinās valsts ekonomiskā izaugsme	8
ārzemēs tiek veidots negatīvs Latvijas tēls	9
viena iedzīvotāju daļa iedzīvojas uz citu rēķina	10
cits (lūdzu, norādīt)	11

K14. Kā Jūs domājat, vai valsts amatpersonu un valdības paustā vēlme cīnīties ar korupciju ir neviltota? Lūdzu, atbildot izvēlaties punktu skalā no 0 līdz 10, kur 0 nozīmē, ka tās ir tikai runas un 10 nozīmē, ka vēlēšanās cīnīties pret korupciju ir patiešām īsta.

0 - Tikai runas (nav nopietnu nodomu)										10 - Patiešām neviltoti nodomi cīnīties ar korupciju
par cīņu ar korupciju										
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Nezin/NA 98

K15. Vai, pēc Jūsu domām, problēmas, kas saistās ar augsta līmeņa kukuļošanu pēdējo četru gadu laikā ir:

Lielā mērā palielinājušās	1
Nedaudz palielinājušās	2
Palikušas nemainīgas	3
Nedaudz samazinājušās	4
Lielā mērā samazinājušās	5
Nezin/NA	8

K16. Vai, pēc Jūsu domām, problēmas, kas saistās ar kukuļošanu (zemākais līmenis) pēdējo četru gadu laikā ir:

Lielā mērā palielinājušās	1
Nedaudz palielinājušās	2
Palikušas nemainīgas	3
Nedaudz samazinājušās	4
Lielā mērā samazinājušās	5
Nezin/NA	8

K17. Kā Jūs domājat, cik svarīgi varētu būt sekojoši pasākumi korupcijas samazināšanā?

	Tas atrisinās lielāko daļu problēmu	Tas atrisinās daļu problēmu	Tas neatrisinās neko	Nezin/NA
1. Tiesām jāpiespriež bargāki sodi kukuļņēmējiem un kukuļdevējiem	1	2	3	8
2. Algu paaugstināšana valsts pārvaldē	1	2	3	8
3. Mainīt Saeimas deputātu ievēlēšanas kārtību (ievēlēt gan pēc deputātu sarakstiem, gan tieši vēlot atsevišķus kandidātus no noteiktiem vēlēšanu apgabaliem)	1	2	3	8
4. Valsts vadītājam piešķirt lielākas pilnvaras ietekmēt procesus valstī, vienpersoniski pieņemt lēmumus	1	2	3	8
5. Papildus līdzekļu piešķiršana Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojam (KNAB)	1	2	3	8
6. Tautas vēlēta prezidenta amata ieviešana	1	2	3	8
7. Ētikas kodeksu un saistošu pretkorupcijas programmu iedzīvināšana privātajos uzņēmumos	1	2	3	8
8. Tas, ka sabiedrībai ir pieejama informācija, kam pieder katrs masu informācijas līdzeklis	1	2	3	8

Pētījums: Attieksme pret korupciju Latvijā

K18. Kā Jūs vērtējat Latvijā piespriestos sodus par koruptīviem nodarījumiem (piemēram, kukuļņemšanu, dienesta stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu, bezdarbību)?

Kā nepietiekoši stingrus	1
Kā atbilstošus	2
Kā pārāk stingrus	3
Grūti pateikt	8

K19. Kādi sodi, Jūsaprāt, būtu jāpiemēro par kukuļņemšanu (kukuļa apjoms, piemēram, 1000 latu apmērā), ko veic šādas personas: (Izsniegt kartīti K19! Atzīmēt visas piemērotās atbildes katrā stabīnā!)

	1. Tiesneši, prokurori	2. Policisti, muitnieki, robežsargi	3. Valsts un pašvaldību iestāžu vadītāji	4. Civildienesta ierēdņi	5. Skolotāji, mediķi
Reāla brīvības atņemšana	1	1	1	1	1
Nosacīta brīvības atņemšana	2	2	2	2	2
Naudas sods	3	3	3	3	3
Piespiedu darbs	4	4	4	4	4
Aizliegums ieņemt valsts amatpersonas amatu / strādāt valsts iestādē	5	5	5	5	5
Mantas konfiskācija	6	6	6	6	6
Reāla brīvības atņemšana ar mantas konfiskāciju	7	7	7	7	7
Piespiedu darbs un aizliegums ieņemt valsts amatpersonas amatu / strādāt valsts iestādē	8	8	8	8	8
Naudas sods un aizliegums ieņemt valsts amatpersonas amatu / strādāt valsts iestādē	9	9	9	9	9
Cits (pierakstiet)	10				
Cits (pierakstiet)		10			
Cits (pierakstiet)			10		
Cits (pierakstiet)				10	
Cits (pierakstiet)					10
Grūti pateikt/NA	98	98	98	98	98

K20. Kā Jūs domājat, kādos gadījumos Jūs varat vērsties Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojā (KNAB)? (atzīmējiet visas atbilstošās atbildes!)

Ziņot par gadījumiem, kad amatpersona no Jums pieprasa neoficiālus maksājumus	1
Informēt par „aplokšņu algu” maksāšanu	2
Informēt par valsts līdzekļu izšķērdēšanu	3
Pārsūdzēt tiesu spriedumus	4
Ziņot par nelegāliem maksājumiem ārstiem un skolotājiem	5
Sūdzēties par garām rindām iestādēs	6
Ziņot par pārkāpumiem politisko partiju finanšu jomā	7
Ziņot par dienesta automašīnu izmantošanu privātām vajadzībām	8
Informēt par korupcijas pazīmēm valsts un pašvaldību iepirkumos	9
Cita atbilde (norādiet, kāda!).....	10
Grūti pateikt/NA	98

SKDS

sabiedriskās domas pētījumu centrs

Baznīcas iela 32-2, Rīga, Latvija, LV-1010

Tālr.: 7 312 876, fakss: 7 312 874

E-mail: skds@skds.lv

www.skds.lv